

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Revitalizace zámeckého parku Kynžvart

Diplomová práce

**autor práce: Bc. Barbora Pavelková
obor studia: Krajinářská architektura**

Vedoucí práce: RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Revitalizace zámeckého parku Kynžvart" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce, RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc. za trpělivost, vstřícnost, ochotu a cenné rady, které mi velmi pomohly při zpracování práce a také za jeho pozitivní přístup. Dále také děkuji starostovi města Lázně Kynžvart, Jindřichu Zivalovi, za poskytnutí informací a dokumentů důležitých pro vypracování diplomové práce.

Obrovský dík patří také mé úžasné a milující rodině, mému partnerovi, přátelům a spolužákům, za jejich pomoc, trpělivost a neskutečnou podporu, bez které bych zpracování diplomové práce nezvládla.

Revitalizace zámeckého parku Kynžvart

Souhrn

Diplomová práce se zabývala zámeckým parkem zámku Kynžvart, jeho současným stavem a přilehlém okolí včetně souvislostí s městem Lázně Kynžvart.

Anglický zámecký park se nachází v západních Čechách v Karlovarském kraji a se svou rozlohou 293 hektarů patří mezi největší parky České republiky. Krajinářský park je spolu se zámkem samotným národní kulturní památkou pod správou Národního památkového ústavu a získal mnohá ocenění, jako například označení Evropského dědictví.

Literární rešerše pojednávala o základních poznatcích o městě Lázně Kynžvart a okolní krajině v souvislosti na napojení na zámecký park a dostupnosti z okolních míst. Práce popisuje základní kompoziční principy a architektonické a přírodní prvky, které se v parku dochovaly do současné doby a jsou důležitou součástí celkového vzezření této památky. Práce dále zmapovala golfové hřiště, které se nachází v zámeckém parku a výrazně zasahuje do centrální části a tím narušuje kompozici. Byly zhodnoceny negativní a pozitivní dopady přítomnosti golfového hřiště a jeho působení. Dále byly uvedeny další historické parky, ve kterých se golfové hřiště nacházejí.

Dále se práce zaměřovala na památkovou péči této památky a okolní krajiny. Jelikož dalším cílem práce bylo navrhnout moderní pojetí řešení historického parku, bylo třeba popsat možnosti modernizace v souvislosti právě s památkovou péčí a uvést, jak je možné tyto dvě strany unifikovat.

Dalším cílem práce bylo shrnout principy vytváření moderních parků současné doby. V rámci této části literární rešerše byly popsány principy modernizace a sepsány potřeby moderního uživatele. Dále byly uvedeny prvky, které je možné aplikovat do historických zahrad za účelem modernizace těchto areálů.

V neposlední řadě byly uvedeny příklady historických zahrad s implementací moderních prvků nebo historických zahrad, které byly obnoveny v moderním pojetí s ohledem na historickou hodnotu místa.

Po prozkoumání potřeb moderního uživatele byl vytvořen návrh na modernizaci zámeckého parku Kynžvart s implementací moderních prvků a principům, které mají řešenému území zaručit atraktivitu pro návštěvníky a tím možnost dalšího vývoje. V rámci tohoto návrhu byly kromě umístění moderních prvků vytvořeny také turistické trasy, které mají usnadnit pohyb po parku a umožnit jeho poznání.

Klíčová slova: moderní park, zámecká zahrada, krajinářská architektura

Revitalization of the Kynžvart Castle park

Summary

The diploma thesis dealt with the castle park of the Kynžvart castle, its current state and the surrounding area, including the connection to the town of Lázně Kynžvart. The English Castle Park is located in western Bohemia in the Karlovy Vary region and with its area of 293 hectares is one of the largest parks in the Czech Republic. The landscape park, together with the castle itself, is a national cultural monument under the administration of the National Monument Institute and has received many awards, such as the designation of European Heritage.

The literary research discussed basic knowledge about the town of Lázně Kynžvart and the surrounding landscape and its connection to the castle park and its accessibility from nearby places. The work describes the basic compositional principles and architectural and natural elements that have survived in the park to the present day and are an important part of the overall appearance of this monument. The work also mapped the golf course, which is located in the castle park and significantly interferes with the central part, thus disrupting the composition. The negative and positive impacts of the presence of the golf course and its effects were evaluated. Other historical parks in which golf courses are located were also listed.

Furthermore, the work focused on the conservation of this monument and the surrounding landscape. Since the next goal of the work was to propose a modern solution to the historical park, it was necessary to describe the possibilities of modernization in connection with historic preservation and to indicate how it is possible to unify these two sides.

Another goal of the work was to summarize the principles of creating modern parks of the present time. In this part of the literature review, the principles of modernization were described and the needs of the modern user were mapped. Furthermore, elements that can be applied to historical gardens in order to modernize these areas were presented.

Last but not least, there were examples of historical gardens with the implementation of modern elements or historical gardens that were restored in a modern concept.

After mapping the needs of the modern user, a proposal was created for the modernization of the Kynžvart castle park with the implementation of modern elements and principles that are intended to guarantee the attractiveness of the area for visitors and thus the possibility of further development. As part of this proposal, in addition to the placement of modern elements, tourist routes were also created to facilitate movement around the park and enable its discovery.

Keywords: modern park, castle garden, landscape architecture

01. ÚVOD	10	05. VLASTNÍ PROJEKT	59-92
02. CÍLE PRÁCE	11	05.1 MOODBOARD	60
03. LITERÁRNÍ REŠERŠE	12-21	05.2 KONCEPT	61
03.1. ZÁMECKÝ PARK KYNŽVART	13	05.3 PŮDORYS	62-63
03.1.1 MĚSTO LÁZNĚ KYNŽVART A NÁVAZNOST NA PARK	13	05.3.1 PŮDORYS	62
03.1.2 SOUČASNÝ STAV ZÁMECKÉHO PARKU	14-15	05.3.2 PŮDORYS - DETAIL	63
03.1.3 GOLFOVÉ HŘIŠTĚ	15-16	05.4 TRASY	64-70
03.2. PAMÁTKOVÁ PÉČE O HISTORICKÉ ZAHRADY	16-17	05.4.1 FIALOVÁ	64-65
03.3. MODERNIZACE ZAHRAD A PARKŮ	18-21	05.4.2 MODRÁ	66-67
03.3.1 POTŘEBY MODERNÍHO UŽIVATELE	18	05.4.3 RŮŽOVÁ	68-69
03.3.2 MODERNÍ PRVKY V PARCÍCH	19	05.4.4 ŽLUTÁ	70-71
03.3.3 KONFRONTACE S PAMÁTKOVOU PÉČÍ	19	05.5 VIZUALIZACE	72-79
03.4 PŘÍKLADY MODERNÍHO POJETÍ ŘEŠENÍ HISTORICKÝCH PARKŮ	20-21	05.6 NADHLEDOVÁ PERSPEKTIVA	80-81
03.4.1 OBNOVA HISTORICKÝCH PARKŮ VE SVĚTĚ	20	05.7 ŘEZOPOHLEDY	82
03.4.2 OBNOVA HISTORICKÝCH PARKŮ V ČESKÉ REPUBLICE	21	05.8 TECHNICKÉ DETAILY	83-86
04. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	23-57	05.9 SORTIMENT A OSAZOVACÍ PLÁN	87-88
04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY	24-45	05.10 FOTODOKUMENTACE MODELU	89
04.1.1. HISTORIE	24-28	05.12 PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA	90-91
04.1.2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE	29	05.12 EKONOMICKÉ ZHODNOCENÍ	92
04.1.3. DOSTUPNOST Z OKOLÍ	30	06. DISKUZE	94
04.1.4. ŠIRŠÍ VZTAHY	31	07. ZÁVĚR	95
04.1.5. SOUČASNÝ STAV	32	08. SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	96-98
04.1.6. OBČANSKÁ VYBAVENOST	33		
04.1.7. DOPRAVA	34		
04.1.8. PROSTOROVÁ ANALÝZA	35		
04.1.9. ZAJÍMAVOSTI A PAMÁTKY	36		
04.1.10. GOLF NA ÚZEMÍ ZÁMECKÉHO PARKU	37		
04.1.11. FOTODOKUMENTACE	38-43		
04.1.12. ÚZEMNÍ PLÁN	44		
04.1.13. SWOT ANALÝZA	45		
04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY	46-57		
04.2.1. GEOLOGIE	46		
04.2.2. HYDROLOGIE	47		
04.2.3. PEDOLOGIE	48		
04.2.4. LAND COVER	49		
04.2.5. ZONACE CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ	50		
04.2.6. ÚSES	50		
04.2.7. EVL A VKP	50		
04.2.8. BIOGEOGRAFIE	51		
04.2.9. POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE	51		
04.2.10. BIOTOPY	52-55		
04.2.10. DENDROLOGIE	56		
04.2.11. EXPOZICE	57		
04.2.12. KLIMA	57		

OBSAH

01. ÚVOD

Diplomová práce navazuje na autorkou zpracovanou bakalářskou práci „Vznik a následný vývoj zámeckého parku v Lázních Kynžvart“. Bakalářská práce se zabývala historickým vývojem a charakterem místa a měla za cíl přinést do parku nové prvky inspirované historií místa. Tato diplomová práce je zaměřena na moderní pojetí parku se zachováním historické hodnoty a je zde kladen důraz na požadavky moderního uživatele.

Náplň parků a zámeckých zahrad se v historii měnila dle dobových trendů. Parky a zahrady se historicky z dlouhodobého hlediska rozvíjely spolu s hospodářskými a sociálními potřebami společnosti a přizpůsobovaly se požadavkům společnosti (Mareček 2022). Vždy šlo především o to, aby park funkčně sloužil potřebám jeho uživatelů. Tím, že park splňuje požadavky na funkci moderních uživatelů je zaručeno, že ho bude skutečně někdo nadále využívat a bude prosperovat.

Zahrada, jako forma umění, je na rozdíl od ostatních uměleckých směrů odlišná svou proměnlivostí a dynamikou v průběhu doby. Přesto je ale důležité, aby zahrady a parky v průběhu doby plnily určitou funkci, která zajistí, že bude atraktivní k návštěvě a pobytu. Je jisté, že obnovy historických zahrad by měly být podloženy historickými analýzami a měly by respektovat tyto prameny (Reš et al. 2009). Historická fakta mají zajistit autentičnost místa pro další poznávání a studium. Zároveň je ale vnesení moderna do parků důležitým aktem, který zajistí návštěvnost do budoucna a místo nezůstane zapomenuto. Z tohoto důvodu je důležité zmapovat potřeby moderního uživatele a implementovat tyto potřeby šetrným způsobem do historického území parku.

Zámek Kynžvart a celý areál zámeckého parku je součástí Národního památkového ústavu a jeho hlavní centrální část společně s budovou zámku je chráněna jako národní kulturní památka. Snoubení historických zahrad a jejich památkové péče s moderními principy dnešní doby není jednoduchým úkolem. Je třeba zachovat historický a památný charakter, ale zároveň podpořit rozvoj a udržení atraktivity památek. Vnesení moderních prvků a vyhovění potřebám moderního uživatele má za cíl vyšší návštěvnost a zachování památky budoucím generacím.

Mezi cíle práce patřilo zdokumentování současného stavu zámeckého parku v Lázních Kynžvart a jeho souvislostí a napojení na město Lázně Kynžvart. Práce měla za cíl umožnit lepší přístup z města do parku pro usnadnění dostupnosti pro lázeňské hosty a místní obyvatele. Bylo třeba zhodnotit, jací uživatelé budou park v budoucnu užívat a jaké možnosti dostupnosti mají.

Důležitou součástí bylo také zmapování golfového hřiště, které se v parku nachází a zhodnocení pozitivních a negativních dopadů jeho výskytu právě v historickém jádru parku. Dále byly uvedeny další zámecké parky, ve kterých se golfové hřiště vyskytují.

Dalším cílem práce bylo popsat principy památkové ochrany zámeckého parku a jeho okolí a konfrontovat památkovou péči s možným návrhem modernizace oblasti.

Právě pojem modernizace byl dalším cílem práce, jehož součástí bylo popsání moderních principů v současných parcích, shrnutí potřeb moderního uživatele a z toho vyplývajících prvků, které je možné do historických zahrad a parků aplikovat a které mohou přinést moderní nádech a zaručit jeho atraktivitu a funkčnost do budoucna. V neposlední řadě byly uvedeny příklady moderní obnovy historických zahrad a parků ve světě a v České republice.

Ze zjištěných poznatků o moderních principech parků a zahrad byl vytvořen návrh revitalizace zámeckého parku Kynžvart, který se zaměřuje na zatraktivnění území šetrnou formou s ohledem na historickou hodnotu místa. Byly vytvořeny nové plochy, turistické trasy a mobiliář, které mají do parku vnést novodobý nádech a usnadnit a zpříjemnit návštěvníkům pobyt v tomto osobitém parku.

03. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Literární rešerše se zabývá zámeckým parkem zámku Kynžvart, který se nachází nedaleko lázeňského města Lázně Kynžvart, a jeho památkovou péčí. Dále se zaměřuje na modernizaci zahrad a parků. V neposlední řadě udává příklady moderní obnovy historických parků ve světě a v České republice.

03.1. Zámecký park Kynžvart

Zámecký park zámku Kynžvart se rozprostírá asi 2 km od města. Tento anglický park plynule přechází do volné přírody a okolí a není v krajině nijak vymezen nebo ohraničen. V jeho okolí se nenachází sekundární zástavba, kromě prostoru bývalé školky, kde je v současnosti zbudováno zázemí golfového hřiště.

Park zámku Kynžvart je anglickým parkem, tedy parkem, jehož charakteristikou jsou rozsáhlé plochy s volně rostoucí zelení, jezírky, romantickými stavbami a rozmanitými krajinářskými prvky. Anglické parky mají za cíl co nejvíce napodobit přírodní krajinu a mají často nepravidelné tvary, které se harmonicky slévají s okolním terénem (Lasdun 1992).

Park byl navržen v dynamickém terénu, ve kterém se nachází skalní výhozy a velké balvany. Tyto přírodní úkazy a terénní dispozice byly pak využity v kompozici parku. Balvany byly použity jako sedátka nebo sloužily jako podesta pro drobnou architekturu. Balvany pak vytváří specifickou atmosféru například v okolí Lesní kaple (Říha 2004).

Areál parku původně následoval pravidelně členěný barokní styl, který později ustoupil novému populárnímu konceptu přírodního parku. V letech 1833 až 1839 prošel zámek důkladnou rekonstrukcí a rozšířením pod vedením klasicistního zahradníka Riedla a dvorního zahradníka Bíby ze Schönbrunnu (Ptáček et al. 1997). Tehdejší trend směřoval k proměně zahrady v přírodní park, jehož rozloha téměř dosahovala současné velikosti parku. V druhé polovině 19. století park obklopovaly hlavní okružní komunikace a plochy, kde kdysi byla pole, byly přeměněny na pastviny s občasnými dřevinami. Květinový parter na jihu budovy byl nahrazen ornamentální květinovou výsadbou, zatímco ovocná zahrada ustoupila mladým dřevinám ve školce. Tyto úpravy měly posílit vegetační clony parku vůči okolnímu prostředí (Fiala & Bělohávek 1985). Po roce 1945, kdy byl zámek zkonfiskován, začal chátrat, protože nikdo nebyl schopen zajistit jeho údržbu. Nevhodné zalesňování a zanedbávání vedlo k zarůstání cest a postupné ztrátě vzácných druhů dřevin. Květinové výsadby kolem budovy byly odstraněny pro svou náročnost na údržbu, ale kompozice parku si zachovala svůj charakter. Historický vývoj parku reflektuje kontinuální úpravy a reakce na společenské a ekonomické změny (Biegel 2012).

Celková rozloha parku čítá 263 ha a díky tomu patří k největším parkům České republiky (Bingel 2022). Zámek i zámecký park patří mezi památky Národního památkového ústavu a řadí se mezi národní kulturní památky. I přes svou kulturní hodnotu se na velké části nachází i golfové hřiště.

obr. 1: Zámecký park, zdroj: npu.cz

obr. 2: Město, zdroj: láznetravel.cz

03.1.1 Město Lázně Kynžvart a návaznost na park

Město se nachází v okrese Cheb na západě Čech v Karlovarském kraji a patří do okresu Cheb. Lázně Kynžvart leží asi 8 km Mariánských Lázní, které hostí široké okolí návštěvníků pro svůj unikátní výskyt minerálních pramenů (Němec 2005).

Celá oblast je součástí chráněné krajinné oblasti Slavkovský les. Město prosperuje hlavně v oblasti služeb díky provozu lázeňství a turistiky. Pro město a jeho okolí je typická terénní variabilita, protože je obklopena Kynžvartskou vrchovinou. Díky tomu je z města možný výhled do okolní krajiny (Werner 2022). Obcí protéká Lipoltovský potok, který poté pokračuje i do zámeckého parku. Z města a do něj vede množství cest, které jsou téměř vždy doprovázeny většinou původními alejemi a stromořadími. Tyto aleje často směřují k zámeckému parku. Přítomnost rozsáhlého zámeckého parku, který zasahuje až k obci, má výrazný podíl na krajině (Bussmann & Troger 2018).

První zmínka o městě pochází z roku 972, a od roku 1214 se nazývá Konigeswart. Richard Metternich zahájil v roce 1863 výstavbu lázeňského území, což položilo základy pro lázeňský rozvoj (Siemann 2019). Město je ze severní strany uzavřeno před okolím hornatým svahem Slavkovského lesa a rozprostírá se v nadmořské výšce mezi 630 až 730 m n. m.. Nedílnou součástí města je také zřícenina hradu Kynžvart, který předurčoval následný vývoj a také samotný vznik zámku Kynžvart (Kunzmann 2008).

Významným rokem pro město je park rok 1863, kdy dochází ke zřízení prvního ubytovacího zařízení u Viktoriina pramene a tím prvotnímu impulsu k výstavbě lázeňského komplexu (Buchtele 2020). Hlavními ozdravnými pilíři lázní jsou klima, minerální prameny a slatinová ložiska, která se nacházejí v okolí. Od roku 1992 jsou dětské léčebny lázní osamostatněny. Blízkost města představuje pro zámek a zámecký park velkou výhodu, jelikož je v lázních ubytováno množství klientů, kteří přinášejí zámku vyšší návštěvnost (Puckler-Muskau & Hargroses 2014).

Zámecký park je s městem přímo propojen pozemní komunikací ze směru Cheb, kterou doprovází alej javorů a lip. Tato cesta se nachází už na historických dokumentacích, tudíž je patrné, že to vždy byla hlavní cesta na zámek. Na její trase se nachází také památník Jana z Nepomuku. Zámecký park s městem spojují také pěší trasy, jedná se ale pouze o nezpevněné cesty, které jsou často využívány místními k procházkám. Jedna z cest vede z ulice Zámecká v doprovodu aleje přímo do zámeckého parku. Druhá vede z tetěž ulice, ale přes zahrádkovou kolonii Bílý kámen a golfové hřiště. Z této cesty je pak možné navázat na trasu první popsané cesty, nebo jít po cestách na golfovém hřišti vedoucím k Františkovu monumentu. Z města vede ještě jedna cesta, která by mohla pokračovat na území parku, ale stáčí se na cestu k Medvědímu kameni a dále pokračuje do obce Stará Voda. Z této cesty by bylo možné sejít přes pastvinu kolem zázemí golfového přímo k zámecké budově. Tato nová cesta je součástí řešeného návrhu práce. Cesty jsou zdokumentovány v kapitole Vstupní analýzy.

03. LITERÁRNÍ REŠERŠE

03.1.2 Současný stav zámeckého parku

Celkový vzhled areálu zámeckého parku je unikátním příkladem spojení anglického parku s divokou okolní krajinou. Úprava parku důmyslně a citlivě využívá půvabu rozlehlého údolí a strmých srázů. Mezi parkem a okolní krajinou neexistuje rozlišitelná a určující hranice a tak park pozvolně přechází do okolí (Hošťálková et al. 1999). Přestože se park v průběhu historie vyvíjel dle trendů, kompozice byla z velké části zachována. Hlavní kompoziční osa vede od hospodářských budov se zámkem přes Mlýnský rybník k dnes již nefungujícímu kolovému mlýnu. Vedlejší doplňková osa propojuje Ptačí alej, Hájenku s pivovarem a Čajový pavilon, který se nachází na Májové hoře. Areál lze definovat jako sérii více menších kompozičních jednotek, které doplňují místní kompoziční dominanty. Hlavní dominantou je samozřejmě samotná zámecká budova, která je uplatněna v pohledových vazbách ze všech částí parku. Další dominanty, mezi které patří stavební a přírodní prvky parku, působí hlavně jako nižší kompoziční jednotky. V parku se nachází mnoho významných pohledových vazeb, které dotvářejí jeho osobitý vzhled. Někteří autoři jako dominantu celého objektu uvádějí také Františkův monument na Františkově hoře, kam směřovala jedna z dalších kompozičních os. Pomník je ale pro tyto účely poměrně drobný a nevýrazný a jelikož jsou okolní dřeviny v současnosti vyšší, než tomu bylo dříve, tato pohledová osa vymizela. Tento obelisk byl komponován spíše jako centrum lokální kompozice na vrchu Františkovy hory, kdy sloužila jako odměna pro návštěvníka, který absolvoval výstup do strmého kopce. Na stejném principu funguje také Rytířský sloup nacházející se v parku Laxenburg, který je považován za inspiraci pomníku v zámeckém parku Kynžvart (Hajós 1998). Mlýnský rybník je pak považován za hlavní vodní dominantu prostoru. Vegetační dominantou s největším významem v současné době je jednoznačně javorová alej vedoucí k zámecké budově. Podobnou funkci vegetačních dominant dříve plnily také solitérní buky, které se objevovaly v dlouhých pohledových vazbách. V současnosti z těchto stromů zbyla pouze torza a tak se z nich staly dominanty zaniklé.

Dle doktorky Křesadlové se kompozice parku dělí do tří kompozičních jednotek.

Kompoziční jednotka Hlavní údolí, kterou prochází hlavní kompoziční osa s hospodářským dvorem, loukou s významnými dendrologickými druhy, zámeckou budovou, velkou loukou a Mlýnským rybníkem. V této oblasti se soustředí většina provozních a hospodářských budov, které slouží zároveň jako pohledové dominanty. Nachází se zde také vegetační dominanty v podobě červenolistého buku a aleje *Acer pseudoplatanus*.

Kompoziční jednotka Májový vrch s rybníky se rozkládá jižně od zámku ve strmém svahu. Na svahu se nachází řada schodišť a hustá cestní síť. Celý svah je pokryt souvislým porostem dřevin. Na vrchu Májové hory se pak nachází hlavní vyhlídkové body, kterými jsou vyhlídkový pavilon na bludném balvanu a pavilon Čajovny. Hlavní dominantou, která se zde nachází, je unikátní neogotická Lesní kaple. V úpatí svahu se nachází trojice rybníků, na které dříve navazovaly rozsáhlé pastviny. Většina z těchto pastvin je v současnosti zalesněna.

Kompoziční jednotka Severní svahy je převážně tvořena travnatými plochami, které dříve sloužily jako louky a pastviny. Byly dostupné díky takzvané anglické cestě, kterou doprovázely dendrologicky zajímavé dřeviny. Stejně tak jako cesta i travnaté plochy jsou doplněny o především jednodruhové skupinky stromů nebo solitéry. Velká část se dnes využívá jako golfové hřiště.

Dřeviny v parku byly z minulosti do velké míry zachovány. Jak původní kosterní tak i sbírkové dřeviny se v parku nacházejí což ukazuje, že péče o výsadbu byla v době obývání zámku Metternichy velmi kvalitní a v dospělosti nedošlo i přes chybějící údržbu k poškození těchto stromů. Kostra úprav parku byla založena před asi 200 lety s dřevinami, které byly dobře přizpůsobeny klimatickým podmínkám. Velký vliv na kompozici parku mělo osázení původních luk smrkovými monokulturami, kdy došlo k zániknutí těchto kompozičně významných ploch. Tyto stromy byly vysazovány kvůli finančním problémům rodu Metternichů, kteří za touto výsadbou viděli možnost zisku s malou náročností na péči o stromy. Původně mělo dojít k prokácení těchto porostů, ale kvůli konfiskaci majetku během 2. světové války k tomu nedošlo a park tak čekal na obnovu této kompozice až do nedávné doby (Heike 1984). V parku se kromě původní porosty bučin a smrčů nachází spousta druhů, obzvláště v blízkosti zámecké budovy. Dřeviny byly vysazovány daným tvůrčím způsobem, aby kompozici nejen doplňovaly, ale i samy vytvářely. Součástí výsadby jsou skupiny keřů, půdopokryvné výsadby, samostatné keře, stromy, živé ploty, skupiny stromů,

lesní plochy, aleje a stromořadí a dříve to byly také sady a vinice. Součástí výsadby stromů jsou především buk lesní (*Fagus sylvatica*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), dub letní (*Quercus robur*), lípa malolistá (*Tilia cordata*), lípa velkolistá (*T. platyphyllos*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), smrk ztepilý (*Picea abies*) a v blízkosti vodních ploch olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). V plánech z roku 1878 se nachází také topoly, břízy, jeřáby, zeravy, modřiny, douglasky, borovice vejmutovky a hrušně. Douglasky a borovice vejmutovka, které jsou nepůvodním druhem ze severní ameriky, byly často umísťované na zajímavých místech nebo důležitých křižovatkách (Kremer 1995). Skupiny stromů na loukách byly z pravidla jednodruhové pro lepší vyniknutí charakteru daného druhu. V okolí zámecké budovy se pak nacházejí vzácné druhy, z čehož je patrné, že se zde nacházela menší dendrologická sbírka. U zámecké budovy se nacházejí buk červený, palatan, liliodendron, magnolie, katalpa a cypřiše (Nauman 1961). V druhé polovině 20. století byly v parku vysazovány rhododendrony, aby se zabránilo zalesňovacím tendencím. Jednalo se především o úpatí a svah Májového vrchu. V parku se nachází také dva památné stromy. Jedná se o staletou lípu zelenou (*Tilia euchlora*), která se nachází u zámeckého pivovaru a je zároveň nejmohutnějším stromem parku s obvodem kmene 620 cm a výškou 40 m a památný dub u hospodářských budov (Buchtele 2015). Součástí zámeckého parku jsou také různé dopravní stavby. Patří sem chodníky, mostky, schodiště, rampy a patníky. Unikátním je, že se v parku dochovala téměř kompletní cestní síť včetně odvodnění a zmíněných patníků. Přesto některé z původních cest, které propojovaly park v minulosti, zanikly. Kvůli golfovému hřišti a cestám, které byly v rámci jeho zbudování vytvořeny, došlo k upravení vedení některých z tras. To jen dokazuje, že tyto prvky, stejně jako mnohé další, vznikají a zanikají na základě aktuálních potřeb (Zlatuška et al. 2015).

obr. 3: Most na cestě z města, zdroj: autorka práce

V parku se nachází jak komplex hospodářských budov tak i stavby drobné zahradní architektury. Hlavní stavbou je budova zámku, která svou současnou podobu získala při přestavbě v letech 1820-1839 z původního barokního vzhledu.

Další architektonické prvky v parku měly spíše reprezentativní funkci. Jedná se například o lesní neogotickou kapli sv. Kříže na Májové hoře, která byla umístěna do velmi unikátního terénu plného velkými balvanů obklopených vzrostlým porostem buků. Inspirací k této stavbě byl pravděpodobně Rytířův hrob (Rittergruft), který se nachází v parku Laxenburg, jde tedy po obelisku již o druhou památku inspirovanou tímto parkem. Dřevěná stavba se skládá ze samostatně stojícího oltáře a přístřešku s lavicí. Tato stavba je velkým unikátem, jelikož je jen obtížné najít v českých pro ni analogii. Nedaleko kaple se na Májovém vrchu nachází ještě jedna stavba - pavilon Čajovny. Bohužel současný stav této památky není dobrý a budova chátrá. Pro uchování do budoucna bude třeba její rekonstrukce. Další stavbou

03.1.3 Golfové hřiště

na Májovém vrchu je šestiboký vyhlídkový pavilon na bludném balvanu, který je tvořen železnou konstrukcí a dříve umožňoval výhled na město Lázně Kynžvart.

Na protilehlém Františkově vrchu se nachází obelisk Františkův monument. Tento 15 m vysoký památník byl v roce 1835 vztyčen na počest císařů Františka I. a Ferdinanda V.. Jak bylo již zmíněno, i inspirací pro tento prvek byl podobný monument v parku Laxenburg. Obelisk v současné době prochází rekonstrukcí, která se pokouší o obnovení jeho původního stavu. Poblíž obelisku se nachází kříž princezny Pascaliny na velkém balvanu. Ten vznikl na památku dcery Richarda Metternicha Antonii Pascalinu. Na Františkově hoře se nachází ještě Štolbův kříž na konci Ptačí aleje (Karel et al. 2009).

Podstatnou roli hrají v parku také vodní prvky. Většina vodních ploch a toků v parku již nacházelo a následně byly přeformovány do požadované podoby. Prvky jsou uměle upravené ale i přes to působí přírodním charakterem. Vodní prvky v parku vytváří požadovanou atmosféru a dokreslují prostor vizuálními a akustickými jevy. Nejdůležitějším vodním prvkem areálu je Lipoltovský potok, který je ve svém průběhu parkem různě formován přidáním kamenů, kde pak působí dojmem horská bystřina nebo naopak stroze do podoby kanálu. Potok vtéká do Mlýnského rybníka a u výtoku z něj jsou na něm zřízeny drobné peřeje a vodopády a tato dynamika výrazně oživuje celkovou kompozici.

Součástí kompozice je také několik rybníků, jako Mlýnský rybník na hlavní průhledové ose, Panský rybník u hospodářských budov nebo Písčítý rybník, který zve návštěvníky díky balvanům na jeho břehu. U Písčitého rybníka končí parková úprava a prostor postupně přechází do pastvin (Lancinger et al. 1976). Po roce 2000 bylo na Lipoltovském potoce vytvořeno ještě několik drobných nádrží, které oživují golfové hřiště. Vybudování těchto vodních prvků a především osázení jejich břehů dřevinami je ale z hlediska kompozice nevhodné.

Součástí kompozice jsou také umělecká a řemeslná díla z litiny, kterými jsou například socha Diany, kašna na nádvoří zámku nebo výzdoba oplocení a také historický mobiliář. Dochovaným mobiliářem jsou především kamenné lavičky a sloupky. Unikátní je, že tyto prvky byly v parku dochovány na původním místě, což napomáhá identifikaci dnes již zaniklých výhledů.

Krajinářský park zámku Kynžvart je památka nadnárodního významu, která si zachovala vysokou úroveň historické a funkční integrity a je považován za jeden z nejkvalitnějších parků na našem území (Riedl 1999).

Od roku 2018 probíhá v areálu kácení stromů. Nejdříve šlo jen o bezpečnostní opatření a odstranění několika jedinců, kteří byli v havarijním stavu nebo vývrátů. Další fáze probíhala do roku 2019, kdy bylo kácení následkem kůrovcové kalamity. V zámeckém parku bylo až 90% stromů napadených kůrovcem, především smrkové monokultury. V této době došlo k odstranění suchých a napadených jedinců a zároveň také smrkových náletů. Díky těmto zásahům mohl park a jeho kompozice získat zpět svou podobu z 19. století. Třetí etapa kácení měla za cíl navrátit park do původní podoby. Byla vykácena oblast pod obeliskem na Františkově hoře, u Ptačí aleje, v okolí Mariánského údolí, Lesní kaple a na Májové louce. Kácení nepůvodních monokultur a náletových dřevin napomůže obnovení hlavních a dílčích kompozičních celků. Z 99 % kácených dřevin se jedná právě o smrkové monokultury, dále o nálety břízy, olše a jasanu. Na některých místech byla ponechána torza kácených stromů pro lepší regeneraci prostoru a zároveň pro zanechání charakteru parku, jak je tomu především u stromů kácených v centrální části parku. Celkově lze tedy kácení v zámeckém parku považovat za pozitivní pro obnovení kompozičních principů. Přesto se ale v tomto směru střetávají dva názory, jednak snaha o obnovu ze strany památkářů ale také ze strany ochrany přírody (Cink 2022).

Golf byl dlouho dobu považován za výsadní sport zámožných. V současnosti je pravdou, že je třeba si k této aktivitě pořídit speciální vybavení a platit určitý poplatek za užívání hřiště, přesto ale již nejde pouze o sport bohatých. I proto se trend golfových hřišť stále rozšiřuje.

Golfové hřiště v Kynžvartu se nachází nedaleko jednoho z nejstarších golfových hřišť v Mariánských Lázních. Stejně jako hřiště v Karlových Varech i hřiště v Mariánských Lázních a mnohem později i Kynžvartské hřiště bylo směřováno především na zahraniční movité lázeňské hosty (Halada 2022).

Celkově se dá říci, že golfová historie nesahá příliš daleko a jedná se tedy o poměrně nový sport, který se teprve dostává do povědomí a lidé se s ním seznamují.

obr. 4. Golf Kynžvart, zdroj: autorka práce

Golf je vnímán především negativně, neboť je zažito mínění, že se stále jedná o sport bohatých. Tento sport ale umožňuje sociální interakce spojené s poznáváním a prozkoumáváním krajiny a sám tedy plní důležitou funkci v krajině. Dá se také říci, že přítomnost golfového hřiště v zámeckém parku Kynžvart je sama o sobě moderním prvkem. Jednak upravuje krajinu do moderní podoby a zároveň plní funkci sociálních interakcí, které jsou, jak dále popisuje kapitola Potřeby moderního uživatele, jednou z hlavních funkcí vytváření moderního prostoru.

Golf je sport, který zabírá velmi rozsáhlé území (Gange et al. 2003). Zabírání velkých ploch a značná spotřeba vody na zavlažování vzbuzuje otázku, zda je takovéto využívání krajiny pozitivní či negativní. Dle České informační agentury životního prostředí má provoz golfových hřišť negativní vliv na lidské zdraví a životní prostředí kvůli negativním dopadům pesticidů a umělých hnojiv na lokální zdroje vody (CENIA 2023). Naopak dle Tanner a Gangeho (2005) je dle průzkumů druhové diverzity ptactva a vegetace na golfových hřištích v porovnání s okolím vliv golfových hřišť pozitivní pro podporu a zvýšení biodiverzity. Dalším problémem je pak samotné budování hřišť, při kterých dochází k modelaci terénu, změně odtokového režimu a přeměně stanovišť. Bezpochyby mají ale hřiště pozitivní vliv na turistický ruch a na přivedení návštěvníků do oblasti, jako je tomu právě u golfového hřiště v zámeckém parku Kynžvart a je zároveň moderním prvkem, které je možné implementovat do historických zahrad (Bavier 2022).

Golfová hřiště zbudovaná v historických parcích by měla být navržena tak, aby respektovala a doplňovala historické prvky. Poskytují rekreační možnosti pro veřejnost, která pak park využívá nejen k procházkám ale i sportovnímu vyžití. Při výstavbě a plánování hřišť je důležité brát zřetel na architektonický design, který respektuje charakter parku. Jedná se o vhodnou volbu materiálů, druhů a harmonického zapojení do

03. LITERÁRNÍ REŠERŠE

krajiny. Z hlediska památkové péče je třeba minimalizovat negativní dopady na přírodní a kulturní hodnotu parku a zajistit, aby byla zachována její autentičnost. Golfová hřiště mohou sloužit jako prostředek sloužící ke zvýšení povědomí o kulturních památkách a jejich ochraně.

Rozvoj golfu má velký vliv na celkovou ekonomiku země, přispívá ke zvyšování životní úrovně a má značný vliv na cestovní ruch a rozvoj regionů. Z tohoto důvodu je důležité, aby golfová hřiště nadále fungovala. Golf ve spojení s lázeňským cestovním ruchem může oblasti zaručit určitý finanční přínos, díky kterému je možný další rozvoj regionu (Vystoupil et al. 2006).

Ve světě je spojení historických prostorů a golfových hřišť poměrně běžná. Golfové hřiště The Grove Golf Course v Anglii je zasazeno do okolní krajiny a sousedí s historickým sídlem. Slaley Hall Golf Course v Anglii se nachází v hrabství Northumberland. Kasteel Engelenburg Golf Club v Nizozemsku je součástí komplexu zámecké budovy a jeho zahrady nebo například Turnberry Golf Course ve Skotsku, které se taktéž nachází u historického zámku Turnberry (Barr 2009).

V České republice je to pak například Konopiště Golf Resort u zámku Konopiště, Karlštejnský golfový resort, golfový klub v Černčicích u zámku Jemniště nebo Golf resort Kaskáda Brno, které sice není přímo spojeno se zámkem, ale navazuje na historické památky v okolí Brna. Stejně tak je tomu i v zámeckém parku Krásný dvůr, kde se golfové hřiště nachází v bezprostřední blízkosti památek (Halada 2022).

Dále je zapotřebí zmínit, že golfové hřiště jako takové je bezpochyby také uměleckým dílem. Platí zde určitá pravidla a principy a to vše je třeba přizpůsobit a zapojit do okolní krajiny. Jedním z takových ukázkových hřišť, která lze považovat za umělecké dílo, je například golfové hřiště Poděbrady. Hřiště se rozprostírá na ploše přes 72 ha v obklopení zelených travních ploch. Architektura hřiště respektuje okolní přírodní linie a terén. Zároveň je hřiště vybaveno nejmodernějšími zařízeními a vybavením (Stejskal 2009).

Autenticitu Kynžvartského zámeckého parku narušilo po roce 2003 vybudování golfového hřiště. Přestože se z kompozičního hlediska jednalo o nežádoucí změny, z části mělo reverzibilní charakter. Negativní působení na kompozici lze minimalizovat správnou komunikací a prosazením opatření s provozovatelem golfu. Velmi nešťastným je ovšem umístění 18. jamky do bezprostřední blízkosti zámeckého průčelí. Toto umístění snižuje hodnotu památky a působí negativně na vnímání kvality památky (Křesadlová 2017).

Původně mělo být osmnáctijamkové golfové hřiště vybudováno už v 90. letech 20. století, ale nedošlo k tomu pro nedostatek financí. Výstavba tedy začala až po roce 2000 (Kalová 2010). Golfové hřiště bylo budováno od roku 2003 do roku 2009, ale pro nesplnění podmínek byla smlouva o jeho provozu podepsána s Národním památkovým ústavem až v roce 2011. Hřiště má rozlohu asi 100 ha v areálu zámeckého parku. Golfové hřiště a jeho uspořádání je vyobrazeno na mapce v kapitole Analýzy.

03.2. Památková péče o historické zahrady

Historie zahrad a parků má počátek v dávných civilizacích. Značný vliv na vývoj zahrad a parků mělo kromě potřeb uživatelů také výtvarné umění. Samotná zahradní architektura je pak důležitým prvkem, které je třeba chránit a zachovávat pro budoucí generace. Zájemem moderní civilizace je pomoci udržení jedinečného dědictví spolu s ochranou živých složek přírody. Kulturní památky jsou významnou součástí života a kultury. Jedná se o lidské výtvarné tvory s trvalou hodnotou, který je třeba chránit a zachovat budoucím generacím a zároveň mají svůj podíl na rozvoji uměleckých odvětví, vzdělání, vědy a formování tradic (Pavlík 1998).

Obnovu a revitalizaci krajiny definuje Vráblíková (2010) jako proces, který vede k obnovení přirozených funkcí ekosystému, úpravení poničeného území a k co nejvíce možnému využití krajiny v souladu s územním plánem. Dále má za cíl dosáhnout stav dlouhodobého vyváženosti a udržitelnosti vzhledu mezi územními podmínkami žádoucími pro vývoj ekosystému a soudržnosti obyvatel (Kyselka 2007). Návrh revitalizace musí vzít v úvahu získané informace o současném stavu řešeného území a jeho vývojem. Nepodstatnou součástí je dbát na budoucnost, ekologickou stabilitu a na estetickou atraktivitu. Území vhodná k revitalizaci bývají vymezena v územním plánu (Vráblíková 2010).

Mezi základní zásady obnovy patří řešení prostoru v celkovém pojetí. Teoretickým základem pro proces obnovy je ochrana přírody, krajinná a stresová ekologie, biologické principy revitalizačních opatření a biodiagnostika.

Při přípravě revitalizace musí být známo, jaký výsledek nebo cíl má být dosažen. Dále je třeba vytvořit samotný projekt revitalizace a zhodnotit proveditelnost za pomoci regulačních plánů nebo urbanistických studií.

Význam historických zahrad a parků z hlediska ochrany přírody a krajiny spočívá v následujících bodech: V území se vyskytují vzrostlé stromy nebo skupiny stromů, které jsou často vyhlášeny jako památné. Území představuje přírodní stanoviště pro mnoho druhů organismů, mnohdy zvláště chráněných. Prostor tvoří migrační prostor pro živočichy a jsou součástí ekologické stability. Historické krajinné celky jsou návazné na okolní krajinu. Území představují zvláště chráněná území patřící do soustavy Natura 2000.

Prvním zákonným ustanovením řešícím alespoň z části problematiku ochrany přírody a péče o kulturní krajinu v Čechách byl zákon č. 22 o kulturních památkách z roku 1958. Tento zákon již obsahoval historické parky a zahrady chápané jako kulturní památka. Zákon z roku 1987 č. 20 o státní památkové péči pak platí do současnosti (Hendrych 2005). Zmíněný zákon z roku 1987 zní takto:

§ 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči:

„Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,

a. které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
b. které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“

(Ministerstvo kultury 1987)

Dále jsou pak podle zákona vyhlášovány památkové zóny dle § 3 vyhlášky Ministerstva kultury č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny. Ochranu přírodní a kulturní krajiny pak definuje také zákon č. 114/92 Sb. o ochraně přírody, blíže například §12 o krajinném rázu, který dále popisuje ochranu přírodních, kulturních historických a estetických hodnot krajiny. Přestože spolu tato odvětví souvisí, Státní ochrana přírody a Státní památková ochrana krajiny jsou dva různé směry.

V rámci ochrany památek nelze opomenout také mezinárodní úmluvy a charty, především chartu Benátskou z roku 1964 a Florentskou z roku 1981 (Hendrych 2005).

Výňatek z Benátské charty o zachování a restaurování památek a sídel:

„Památky jako nositelé duchovního poselství minulosti představují v současném životě národů živé svědectví jejich staletých tradic. Lidé si stále více uvědomují jednotu všelidských hodnot, a proto považují památky za své společné dědictví. Uznávají svou společnou odpovědnost za jejich zachování a považují za svou povinnost předat je budoucím generacím v plné bohatosti jejich autenticity. Podstatné je, aby principy, jimiž se řídí konzervace a restaurování památek, byly dohodnuty a formulovány na mezinárodní úrovni. Každému národu je přitom ponecháno, aby je aplikoval v rámci své vlastní kultury a svých vlastních tradic.“
(ICOMOS 1964)

Na chartu Benátskou pak navazuje charta Florentská 1981 o historických zahradách, která zní:

„Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jež je z hlediska dějin nebo umění celospolečensky významná. Jako taková je považována za památku.“
„Historická zahrada je architektonická kompozice, jejíž materiál je především rostlinný, tudíž živý a jako takový pomíjící a obnovitelný. Její vzhled tedy vyplývá ze stálé rovnováhy mezi cyklickou změnou ročních období, rozkvětu a odumírání přírody, z umělecké vůle a důmyslného záměru, jež se snaží ustálit její stav.“
„Jako památka musí být historická zahrada chráněna v duchu Benátské charty. Nicméně jako živá památka spadá pod ochranu podle specifických pravidel, která obsahuje tato charta.“
„Do architektonické kompozice historické zahrady patří:
její půdorys a různé profily jejího terénu,
její rostlinná hmota: dřeviny, jejich objem, jejich barevnost, jejich rozmístění, jejich vzájemné poměry
její stavební či dekorativní prvky,
její tekoucí i stojaté vody s příslušným zrcadlením.“
„Vyjadřující úzké vztahy mezi civilizací a přírodou jako místo blaha, vhodné k meditaci nebo ke snění, nabývá zahrada kosmického smyslu idealizovaného obrazu světa, stává se „rájem“ v etymologickém slova smyslu a současně svědčí o kultuře, o stylu, o příslušné epoše, popřípadě o originalitě jejího tvůrce.“
„Označení „historická zahrada“ náleží stejně tak malým, drobným zahradám jako rozsáhlým tvarovaným nebo krajinářským parkům.“
„Historická zahrada, ať již je či není připojena k budově - v kladném případě je jejím neoddělitelným doplňkem - nemůže být odtržena od svého vlastního městského nebo venkovského prostředí a to bez ohledu na to, je-li umělé nebo je-li přírodní.“
„Historická lokalita je určitá část krajiny, připomínající pamětihodnou skutečnost: jde o místo významné historické události, vzniku pověsti nebo hrdinského boje, slavného obrazu atd.“
„Ochrana historických zahrad vyžaduje, aby byly identifikovány a inventarizovány. Vyžaduje diferencované postupy jako údržbu, konzervaci, restaurování. Autenticita historické zahrady se týká stejně tak její koncepce a objemu jejích částí jako její výzdoby nebo výběru vegetace, či nerostů, které ji vytvářejí.“
(ICOMOS 1981)

V ČR pak platí mnohé mezinárodní závazky, které se týkají ochrany hmotného kulturního dědictví. Tyto jsou zakotveny v právním řádu, jedná se například o Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy, Evropskou úmluvu o krajině a mnohé další (Hendrych 2005).

V rámci obnovy zahrad a parků se nabízí různé interpretace. Rekonstrukce je navrácení do původního stavu, rehabilitace je zanalyzování celého území, revitalizace představuje vnesení nového života do území se zachováním původních funkcí zahrady (Vroom 2006). Vždy je však nutné dbát na prospěch záměru pro prostředí, jelikož zde může docházet k výskytu stabilních ekosystémů. Je třeba také neopomíjet estetické a historické hodnoty prostoru, kterými mohou být vzrostlé stromy a skupiny stromů, často památné. Krajina je ze zákona rozdělena na velkoplošná a maloplošná chráněná území. Do území maloplošných spadají například památné stromy a parky (Hrabě 2007). V rámci projektu nesmí dojít k porušení zákona 114/1992, ke kterému dochází, pokud realizace naruší přírodní stanoviště chráněných živočichů nebo nezlepší stávající stav. Záměr o obnovu je třeba předem konzultovat s příslušným správním orgánem. Plán obnovy musí brát v potaz památkový záměr a vychází z něj následná péče. Záměr pak stanoví povahu obnovy kulturní památky. Důležité je také zanalyzovat historické podklady a kompozici stejně tak jako projednání nutných povolení a výjimek (Reš et al. 2009). Ochrana kulturních památek má dále ústavní základ ve čl. 34 odst. 2. Listiny základních práv a svobod, kde se každému zaručuje přístup ke kulturnímu bohatství a dále její čl. 35 odst. 3, podle kterého nesmí nikdo při výkonu těchto práv ohrožovat nebo poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad rámec daný zákonem. Podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči je dáno, že povinností péče o kulturní památku je pověřen vlastník památky, popřípadě osoba nebo organizace, který památku užívá. Obnova zahrad, které jsou podle legislativy památkou, je řízeno ustanoveními v § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Při obnově je nutné zohledňovat také daná ustanovení zejména § 7 – 9 ze zákona č. 114/1992Sb. o ochraně přírody a krajiny. Projektová příprava a realizace se pak podřizuje ustanovením a konkrétním vyhláškám zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (Staňková 2015).

03. LITERÁRNÍ REŠERŠE

03.3. Modernizace zahrad a parků

Památky zahradního umění slouží jako doklad historického a společenského vývoje, životního stylu a přírodní kultury minulosti (Olšan et. al. 2015). Přestože je důležité zachovat historický charakter místa a respektovat jeho principy, pro jeho atraktivnost je třeba přizpůsobení trendům. Náplň a funkce parků se v průběhu historie měnila a přizpůsobovala požadavkům společnosti a daným trendům. Je jisté, že zahradní umění je jedinečné právě svou proměnlivostí a dynamikou v průběhu času. Pro zachování historických prostorů je třeba přizpůsobit jeho funkčnost, aby byl pro návštěvníky atraktivní a nedošlo k jeho zániku.

Modernizace parků může probíhat dvěma způsoby. Spontánní adaptace popisuje, že ke změnám v prostředí dochází přirozeně bez záměrného plánování. Může k nim docházet přirozeným vývojem díky přirozenému vývoji vegetace a prostředí, nebo také v důsledku náhlých změn spojených s působením přírodních sil nebo lidského faktoru. Druhým způsobem je pak modernizace systematická, kdy ke změnám dochází v rámci plánovaných a cílených úprav. Při těchto změnách jsou kroky k modernizaci navrhovány krajináři, urbanisty nebo architekty a přizpůsobují prostor potřebám uživatelů (Gehl 2010).

Historické zahrady mají mnoho hodnot, kterými jsou sociální, kulturní a historické a proto jejich modernizace není jednoduchá. Je třeba postupné a pečlivé plánování, aby výsledné dílo mohlo dále sloužit a současně zachovalo původní charakter. Modernizace má za úkol posunout a přizpůsobit prostor moderním požadavkům (Kolejka 2019). V rámci obnovy historických zahrad je třeba nejdříve zhodnotit, do jaké míry tento zásah zkvalitní životní prostředí. Historické zahrady a parky pozdvíhají estetickou hodnotu a ztrácejí prostor především, pokud se v blízkosti nachází historická budova, jako například zámek. Obnova má za cíl přilákat více návštěvníků a zvýšit povědomí o oblasti.

Modernizace a obnova zámeckých parků jsou procesy, při kterých je třeba propojit respekt k historickým prvkům a principům s potřebami současné doby a udržitelností. Tento proces vždy vyžaduje interdisciplinární přístup a spolupráci mezi odborníky z oboru zahradní architektury, památkové péče, botaniky a ekologie. Mezi klíčové prvky tohoto procesu patří příslušný výzkum a dokumentace, zachování autentičnosti prostoru a inovace a adaptace. Před samotnou obnovou je třeba shromáždit dochované mapové plány a jiné zdroje, které vyobrazují řešenou oblast. Teprve potom je možné navrhnout nejvhodnější způsob obnovy a revitalizace (Skalická 2007).

03.3.1 Potřeby moderního uživatele

Uživatelé moderní doby mají ve veřejných prostorech a parcích specifické potřeby, které se pojí se současnými trendy a životním stylem. Tyto potřeby se pak dále liší v závislosti na věku, zájmech a sociálním a ekonomickému statusu jedince. Existují ale i obecné trendy, kterými je možné se řídit v navrhování moderních prostorů. Mezi tyto trendy patří:

1. Možnosti rekreace

Jednou z potřeb moderního uživatele jsou rekreační možnosti. Uživatelé v dnešní době vyhledávají ve veřejných parcích různorodé možnosti pro rekreaci a aktivní způsob trávení volného času. Mezi tyto aktivity patří například venkovní cvičení, běhání, cyklistiku, pořádání pikniků nebo vyžití na dětském hřišti. Mnoho lidí preferuje cvičení venku místo cvičení v posilovně. Ve veřejných prostorech se nacházejí ideální místa, jakými jsou například v dnešní době rozšířená outdoorová hřiště. Veřejné prostory jsou také příjemným místem k pořádání různých společenských setkání a pikniků, proto jsou vítanými prvky například piknikové zóny s posezením. Dále také samotné zelené plochy mohou sloužit jako ideální místo pro odpočinek a relaxaci, kde je možné si číst a vychutnávat si přírodní prostředí a okolní scenérii (Mrit 2020).

2. Přístup k přírodě

V současné době, kdy je vše o moderních technologiích a shonu, je příjemné si od povinností a práce odpočinout. Odpoutání od každodenního shonu přináší samotná příroda. Uživatelé vyhledávají přírodní a přirozené prvky a zeleň jako zdroj klidu a obnovení síly. Tento trend je podporován například také výzkumy, které prokazují blahodárné účinky přírody na lidské zdraví a psychickou pohodu (Beatley 2016).

3. Společenské interakce

Veřejný prostor může sloužit jako místo k setkání a společenským interakcím. Moderní uživatel od prostoru očekává, že parky a prostory budou umožňovat setkání více osob, pořádání společenských akcí (Loures et al. 2007). Veřejné prostory jsou příjemným místem ke společným procházkám, piknikům a setkávání. Společenské aktivity mohou být ale také ve formě letmých pohledů návštěvníků, konverzace s kolemjdoucím nebo při společných hrách dětí na dětských hřištích v areálu (Gehl 2000).

4. Umělecké a vzdělávací zážitky

Pro moderní uživatele je často vítaným, když se ve veřejném prostoru nacházejí různé umělecké a vzdělávací prvky, které spojí příjemný pobyt v přírodě s něčím přínosným a zábavným. Tomuto může napomoci například umístění uměleckých děl, informačních tabulí nebo edukačních prvků. Užití těchto prvků v prostoru může upoutat pozornost především mladých rodin s dětmi (Constant 2012).

obr. 5: Moderní socha, zdroj: pinterest.com

5. Bezpečí, dostupnost a inkluzivita

Pro moderního uživatele je také důležité, aby prostředí, ve kterém se pohybuje bylo bezpečné. Zároveň by měly být přístupné pro všechny návštěvníky bez ohledu na věk, zdravotní stav nebo sociální postavení. Často je tedy očekávána přístupnost a bezbariérovost a také dostupnost veřejné dopravy a dostatečné parkovací plochy (Gehl 2010).

6. Pohodlí

Ve veřejných prostorech a parcích je důležité dbát na pohodlí uživatele. Součástí toho je i vhodné umístění prvků k odpočinku a sezení, které by měly být umístěny na místech s příjemným výhledem pro možnost relaxace a snížení stresu. Sezení by mělo být zastíněno před přímým úpalem během letních měsíců buď různými přístřešky nebo vegetací. Cesty by měly být přístupné pro všechny návštěvníky bez ohledu na věk a fyzické dispozice. Trasy cest je dobré označit informačními tabulemi pro pohodlnější orientaci v areálu (Gupta & Gupta 2017).

7. Aplikace moderních technologií

V dnešní době je moderní technologie pro všechny důležitou součástí. Takzvané Smart Parks kombinují technologie s venkovním prostředím a lákají tak pozornost veřejnosti. Lidé často vyhledávají prostory, kde je například možné připojení k Wi-fi (Brandis 2018).

03.3.2 Moderní prvky v parcích

K modernizaci historických zahrad a parků může napomoci především implementace moderních prvků, které do historické atmosféry celého prostoru mohou přinést nového ducha a nabídnout návštěvníkům nové možnosti. Jejich kontrast s okolním prostorem pak může sám o sobě vytvořit významný bod zájmu. Následující prvky byly vybrány jako nejvhodnější do prostoru zámeckého parku.

1. Interaktivní informační tabule a panely

Tyto prvky lze rozmístit v různých částech bez většího zásahu do kompozice parku a poskytovat návštěvníkům informace o historii území, místní přírodě a fauně, architektuře a různých zajímavostech. Tabule mohou při vhodné volbě materiálů a provedení sloužit také jako stylový a moderní mobiliář nebo umělecké dílo. Tabule je možné opatřit také QR kódem, který návštěvníkovi umožní virtuální prohlídku, bude sloužit jako interaktivní průvodce, nebo může být cílen na děti pro lepší udržení jejich pozornosti formou her (Higgs 2003).

2. Edukační prvky

Vytvoření celých edukačních zón nebo rozmístění edukačních panelů do prostoru umožní například i zábavnou formou poznat území. Edukační tabule mohou fungovat i na principu hry jako vzdělávací pexeso, spojovací hry apod. Zároveň mohou tabule podpořit udržitelnost a enviromentální osvětu. Použitými materiály spojenými s moderními principy jsou sklo, nerezová ocel, beton (Hrabě 2007).

3. Umělecká díla v prostoru

Rozmístěním moderních soch a instalací do prostoru může přinést nový estetický prvek a oživit prostředí. Moderní pojetí uměleckých děl působí jako zajímavý kontrast mezi modernou a historickými strukturami se zelení (Mikuláš et al. 2014).

4. Venkovní prvky ke cvičení

Fitness prvky v přírodě mohou nejen oživit prostor, ale také podpořit aktivní životní styl a rekreaci. Do veřejných prostorů je možné umístit outdoorové cvičební stroje, horolezecké stěny nebo venkovní cvičební plochy a dráhy.

5. Zvukové prvky

Implementované do parku mohou přispět k celkové atmosféře místa. K celkovému dojmu z prostoru tak přispějí také dalším smyslovým zážitkem. Mohou k tomu sloužit například zvukové fontány, přírodní zvukové efekty, hraní hudby v částech parku nebo umístění dendrofonů a podobných hracích prvků (Brandis 2018).

6. Multifunkční prostory

Slouží k více účelům jako například při pořádání kulturních událostí, trhů, koncertů, představení nebo letnímu kinu. Prostory napomůžou lepšímu využití potenciálu místa a k celkovému přizvání více návštěvníků do prostorů parku. Mohou to být například plochy s posezením, pobytové louky nebo amfiteátry vytvořené v terénu (Paysagiste 2020).

V areálu zámeckého parku se v průběhu roku pořádají různé akce, které by mohly využít právě multifunkčních prostorů. Často se zde pořádají trhy a jarmarky, v letních měsících se zde často promítá letní kino, jsou zde pořádány také koncerty, vystoupení ochotnického divadla a také svatební obřady.

7. Dětské prvky

Zapojení dětských prvků do kompozice zámeckého parku může přivést pozornost mladých rodin s dětmi. To je pro Kynžvartský zámecký park důležité, jelikož se ve městě nacházejí dětské léčebné lázně, kde je ubytováno množství rodin s malými dětmi a ty představují potenciální návštěvníky parku. Vhodné zapojení hřišť do historického areálu může představovat vyvážený přístup zachování kulturního charakteru s poskytnutím prostoru pro zábavu a rekreaci pro děti. Nejvhodnějším přístupem je integrace přírodních dětských hřišť do již existujících zelených ploch v území. Moderní design hřišť je často inspirováno přírodními formami a materiály tak, aby lépe zapadly do okolí. Tyto hřiště zahrnují dřevěné prvky nebo kamenné bloky a balvany (Back et. al. 2008). Přirozený vzhled a jednoduchost zároveň napomáhá rozvoji fantazie. Vhodným doplňkem je vegetace, která slouží k zastínění a oddělení jednotlivých herních zón. Důležité je, aby prostředí bylo pro děti různých věkových kategorií bezpečné a dostupné. Dětská hřiště je dobré oddělit keři či jinou výsadbou (Hrabě 2007).

03.3.3 Konfrontace s památkovou péčí

Projekt již ve fázi jeho záměru je třeba konzultovat s příslušnými úřady a odbornými institucemi jako jsou Národní památkový ústav, AOPK ČR, příslušné správy chráněných oblastí, obce s rozšířenou působností a dotčené instituce. Obnova zahrad a parků funguje na podobných principech, jako obnova městských parků, je zde důležitým předpokladem památkový záměr, který slouží jako výchozí předpoklad památkové péče. Důraz při obnově historických zahrad je kladen především na nashromáždění a rozbor historických podkladů a kompozičních analýz, z nichž poté vyplývá rozhodnutí o způsobu obnovy.

Každý zásah do historických zahrad a parků jako je obnova, restaurování nebo restituce musí být podložena důkladně vypracovanou studií, která musí být odborně posouzena a schválena. Je třeba respektovat vývoj a neupřednostňovat jedno slohové období na úkor jiných (Pavlík 1998).

Vhodné projekty zajišťují a upřednostňují ošetření stávající dřevin před jejich kácením. Pokud je nutné obměnit výsadbu ve velkém měřítku, je třeba zachovat nebo zvýšit podíl vegetační složky v na úkor neživé složky. Aby bylo zachováno maximum historické hodnoty je problematika ideálně řešena spolu s Národním památkovým ústavem. Ten poté určí koncept památkové obnovy a její specifikace.

Při přípravě projektu tak, aby nebyl v rozporu s památkovou péčí, je třeba dodržet základní kritéria. Jak již bylo zmíněno, záměr je třeba projednat s příslušnými orgány a odbornými institucemi. Dalším krokem je zpracování dostupných podkladů, které mapují historický vývoj oblasti. Dále následuje výběr zkušeného zahradního architekta, který vypracuje projekt na obnovu. Navrhované řešení je potřeba zpracovat maximálně přehledně a podrobně. Při celkové obnově celého areálu je třeba popsat návrh komplexně včetně kompozičních záměrů, popisu výsledného stavu a detailního výčtu k výsadbě. Poté je třeba opatřit potřebná povolení a výjimky, jako jsou závazná stanoviska výkonných orgánů památkové péče, povolení ke kácení, výjimky ze zákona vázané k chráněným druhům apod. V neposlední řadě je třeba zpracovat zoologický průzkum .

Při obnově historických zahrad a parků je nutné zajistit všechny potřebné náležitosti, především povolení ke kácení dřevin vydávané zpravidla obecním úřadem, závazná stanoviska orgánů ochrany přírody a odborné posudky nebyl porušen zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, popř. zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (Reš et al. 2009).

03. LITERÁRNÍ REŠERŠE

03.4 Příklady moderního pojetí řešení historických parků

03.4.1 Obnova historických parků ve světě

Tiergarten, Berlín

Park Tiergarten je největším a nejstarším parkem v Berlíně, který byl vyhlášen jako historický park v roce 1991. Celková rozloha činí 210 ha. Do tohoto parku chodí lidé pro vykonávání různých aktivit jako jsou procházky, běhání, cyklistika, různé míčové hry nebo pořádání pikniků. Zahrada byla navržena na konci 17. století jako lovecký revír a později mezi roky 1833 a 1838 postupně předělán do podoby anglického parku, jakou má nyní (visitberlin.de 2024). V současnosti je známý pro své rozlehlé zelené plochy, stromy, květinové záhony a jezírka. Obnova parku zahrnovala zlepšení stravovacích možností a přidání občerstvení, zlepšení infrastruktury pomocí rekonstrukce stezek a cestní sítě nebo zlepšení péče o zeleň. Dalším bodem byla obnova historických prvků, jako například Brandenburg Gate nebo památník obětem války (wmf.org 2024).

Schönbrunn Palace Gardens, Vídeň

Zámecké zahrady, které patří do památek UNESCO jsou veřejnosti otevřeny od roku 1779. Zahrady patří k nejreprezentativnějším historickým areálům Evropy. Součástí zahrad je také jedna z nejstarších zoologických zahrad. Zahrady u zámku prošly modernizací, která měla za cíl zachovat historický charakter místa a zároveň zvýšit jeho atraktivitu pro obyvatele. V rámci modernizace byly obnoveny fontány, drobné prvky jako sochy a terasovité zahrady (lby 2003).

Keukenhof, Nizozemsko

Jedná se o největší květinový park v Nizozemí a zároveň také v celé Evropě. Tento park se nachází na bývalém loveckém území, které patřilo panství Teyllingel, které mělo sídlo na nedalekém zámku. Název vychází z nizozemského překladu kuchyňský dvůr, neboť se v tomto prostoru nacházela zahrada pro potřeby zámecké kuchyně. V roce 1840 zde vznikl park navrhovaný zahradním architektem Zochem. Roku 1949 zde byla poprvé uspořádána výstava cibulových květin na podnět starosty městečka Lisse.

V současnosti se park nachází na 32 hektarech plochy a každý rok zde kvete 6-7 milionů květin, především cibulovin jako krokusy, tulipány, lilie, hiacinty nebo narcisy.

Tento park dokazuje, že možným způsobem zachování a zároveň zatraktivnění historických parků je například uspořádání takto proměnlivé a poutavé akce, jako je výstava květin, která přiláká do oblasti nevídané množství návštěvníků (keukenhof.nl 2024).

Na podobném principu využití historických zahrad moderním způsobem pracuje také Chelsea Flower Show, která probíhá v areálu Royal Hospital Chelsea.

Boulognerskogen, Švédsko

Tento park se nachází ve městě Skovde na ploše 14 hektarů. Park původně sloužil jako rekreační prostředí pro vyšší společnost a později pro různé skupiny obyvatel. Park lákal návštěvníky především pro své ozdravné prameny. Během 60. a 70. let 20. století byl park opuštěn a chátral a z místa se stalo nebezpečné prostředí. Město poté vypsalo výběrové řízení na obnovu tohoto parku. Obnova parku probíhala mezi roky 2012 až 2015 a návrhů na vylepšení se přímo účastnili také obyvatelé města. Výsledkem bylo vytvoření plánu na obnovu, který se skládal z vybudování sedmi nových vstupů pro lepší přístup, renovaci vodní nádrže, návrh písčité pláže s fontánou pro lepší cirkulaci vody, vytvoření promenády podél pláže a vytvoření teras pro lehátka, doplněných o stromořadí třešní (Abdelhamid 2019).

obr. 6: Tiergarten, zdroj: visitberlin.de

obr. 7: Schoenbrunn, zdroj: schoenbrunn.at

obr. 8: Keukenhof, zdroj: keukenhof.nl

obr. 9: Boulognerskogen, zdroj: trnpadvisor.com

obr. 10: Vlašim, zdroj: vlasimskypark.cz

obr. 11: Milotice, zdroj: npu.cz

03.4.2 Obnova historických parků v České republice

Vlašimský zámecký park

Tento park byl po mnoho let neudržovaný a v rámci obnovy zde byly obnoveny především louky a pěšiny, které zanikly v průběhu let. Byly také vysazeny nové dřeviny. V letech 1997-1998 proběhla první etapa obnovy, kde byly řešeny nejnnutnější zásahy do parku. Jednalo se o obnovu luk před Starým hradem, nebo u kamenného mostu, o výřez náletů dřevin a také výsadby v přední části parku se zaměřením především na stromy. Další fází bylo Sochařské sympozium v roce 2005, kdy bylo do parku trvale umístěno několik sochařských děl. V letech 2006 až 2008 probíhala druhá fáze obnovy, která měla za cíl zpřístupnění nejzajímavějšího objektu v parku, kterým je Čínský pavilón. Zároveň se jednalo o propojení zameckého parku s městem a jeho okolím pomocí cyklostezky s informačním systémem.

Milotický zámecký park

Zahrada se nachází v Moravském Slovácku a pochází z počátku 17. století. Jednalo se o pravidelně členěnou zahradu a využívala se především k pěstování léčivých rostlin, zeleniny a bylinek. S pozdějším předěláním zámku v roce 1722 byla zahrada rozčleněna sedmi hvězdicovitě se sbíhajícími cestami. V první polovině 19. století byla zadní část zahrady zjednodušena do parkové podoby. Obnova tohoto parku probíhala velmi ohleduplně k živým organismům, kteří se vážou na staré jírovce v aleji. Pečlivě vybrané stromy byly po stabilizování řezem ponechány na místě a proběhla také dosadba nových jedinců mezi pařezy. S ohledem na zachování biodiverzity byly vybrané kmeny ponechány v místní bažantnici, aby byl umožněn vývoj dřevem se živícího hmyzu (Reš et al. 2009).

V České republice jsou historické parky a zahrady modernizovány především pomocí šetrných obnov, které příliš nezasahují do charakteru parku a pouze napomáhají udržení historického vzhledu za aplikace moderních metod, které zlepšují stav území. Přímá aplikace moderních prvků do území není příliš rozšířená kvůli rozporu s památkovou péčí.

04. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.1. HISTORIE

obr. 12: II. vojenské mapování, zdroj: ČÚZK

První zmínka o městě pochází z roku 972, a od roku 1214 se nazývá Königswart. Richard Metternich zahájil v roce 1863 výstavbu lázeňského území, což položilo základy pro lázeňský rozvoj. Zámecký park původně následoval pravidelně členěný barokní styl, který později ustoupil konceptu přírodního parku. V letech 1833 až 1839 prošel zámek důkladnou rekonstrukcí a rozšířením pod vedením klasicistního zahradníka Riedla a dvorního zahradníka Bíby ze Schönbrunnu (Národní památkový ústav 2019). Tehdejší trend směřoval k proměně zahrady v přírodní park, jehož rozloha téměř dosahovala současné velikosti parku. V druhé polovině 19. století park obklopovaly hlavní okružní komunikace, a plochy, kde kdysi byla

obr. 13: III. vojenské mapování, zdroj: ČÚZK

pole, byly přeměněny na pastviny s občasnými dřevinami. Květinový parter na jihu budovy byl nahrazen ornamentální květinovou výsadbou, zatímco ovocná zahrada ustoupila mladým dřevinám ve školce. Tyto úpravy měly posílit vegetační clony parku vůči okolnímu prostředí. Po roce 1945, kdy byl zámek zkonfiskován, začal chátrat, protože nikdo nebyl schopen zajistit jeho údržbu. Nevhodné zalesňování a zanedbávání vedlo k zarůstání cest a postupné ztrátě vzácných druhů dřevin. Květinové výsadby kolem budovy byly odstraněny pro svou náročnost na údržbu, ale kompozice parku si zachovala svůj charakter. Historický vývoj parku reflektuje kontinuální úpravy a reakce na společenské a ekonomické změny (Siemann 2019).

obr. 14: Mapa z roku 1841, zdroj: ČÚZK

Z mapy z roku 1841 je patrné tehdejší uspořádání zámeckého parku. Nejbližší okolí zámecké budovy bylo upraveno a intenzivně udržováno a nacházely se zde květinové záhony. Tyto záhony se zde v současné době nenacházejí, v nedávné době byl obnoven pouze jeden záhon před zámeckou budovou. Širší okolí centrální části parku tvoří les, ale oproti současnosti má menší zastoupení. Toto může být důvodem pozdějšího zalesňování smrkovými monokulturami. Tímto zalesněním byla bohužel narušena původní kompozice parku, v rámci památkové péče ale v současnosti dochází k úpravám vedoucím k navrácení stavu co nejbližší historii. Na mapě se v lese nacházejí rozsáhlé mýtiny, které jsou v současné době bohužel z velké části také zarostlé. Pozitivním je vnímáno především zachování velké části stromořadí a alejí v doprovodu komunikací. Na území nynějšího golfového hřiště se dříve nacházela pole a pastviny. Na místě dnešního zázemí golfového se dříve nacházela obora a ovocné sady.

obr. 15: Pohlednice se zámeckou budovou a vstupem, zdroj: .zamek-kynzvalt.cz

obr. 16: Historická fotografie neudržovaného zámku, zdroj: NPÚ

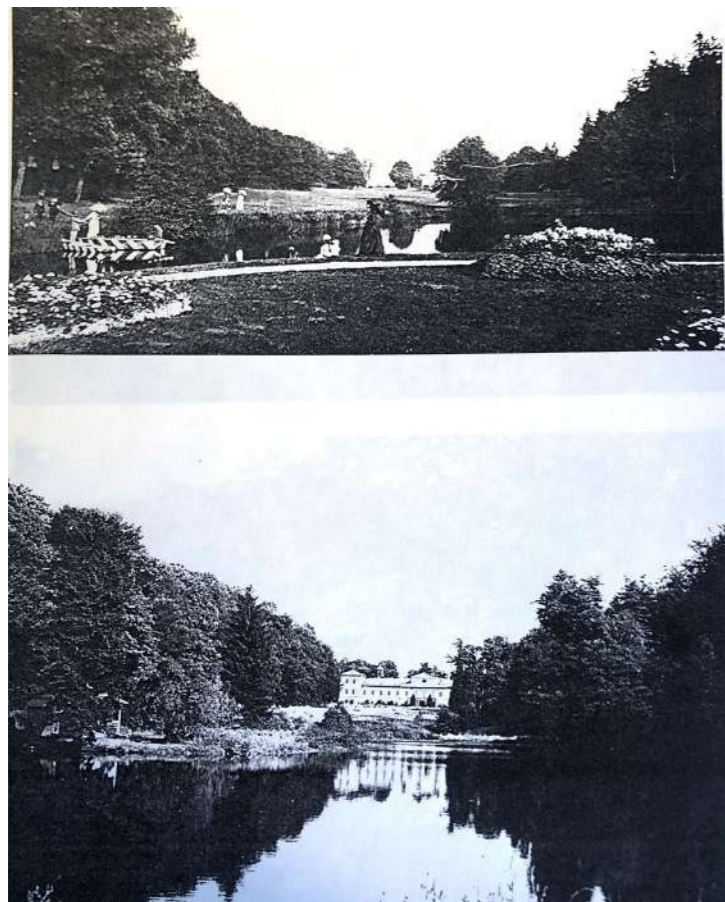
obr. 17: Budova zámku v roce 1931, zdroj: NPÚ

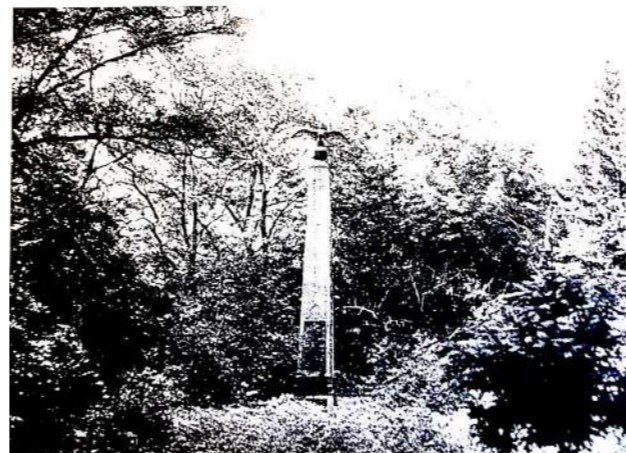
obr. 18: Pohled na vstup do zámku, zdroj: NPÚ

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.1. HISTORIE - FOTOGRAFIE

obr. 19: Porovnání - hlavní osa, zdroj: NPÚ

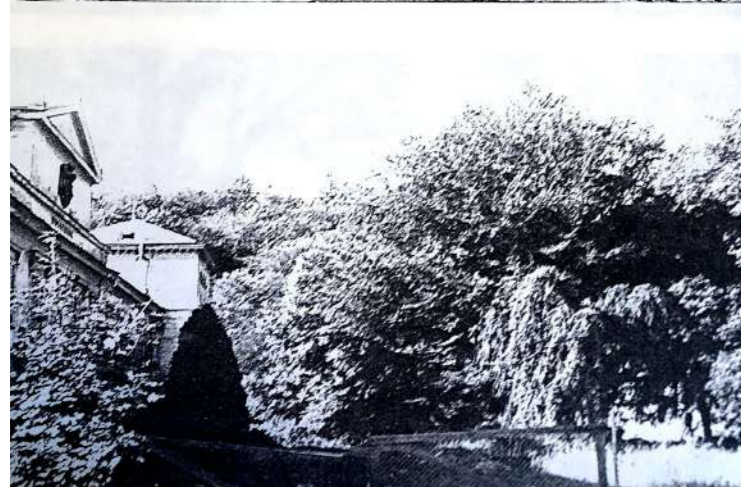
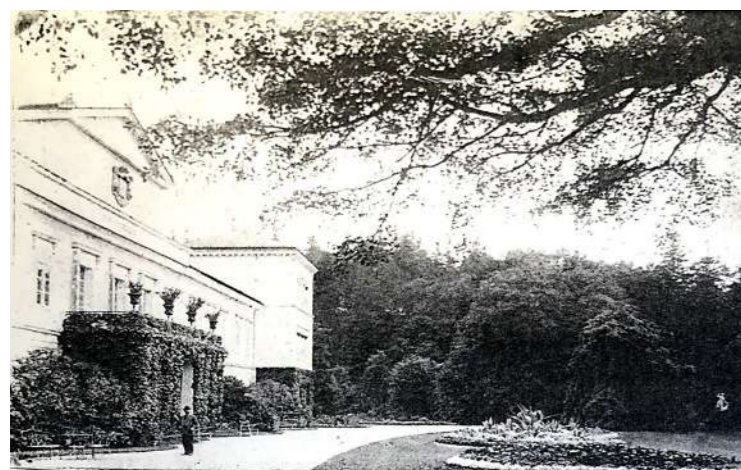
obr. 20: Porovnání - Obelisk Františkův monument, zdroj: NPÚ

Historické fotografie z počátku 20. století a roku 1989 dokumentují postupné zanedbávání parku a úbytek péče o něj.

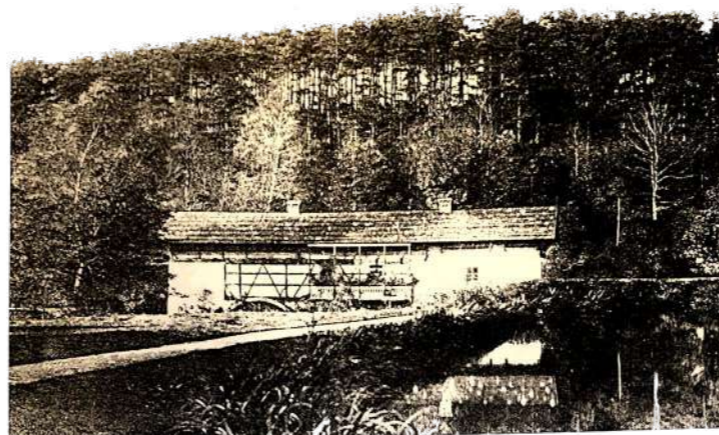
První fotografie zobrazuje pohled od Mlýnského rybníka, kde se v té době nacházely upravené záhony a cesta. V současnosti je zde travnatá plocha a golfové odpaliště.

Z porovnání snímků hospodářské budovy je asi nejvíce patrné, do jaké míry byl park zanedbáván. Nachází se zde nevhodné dřeviny narušující kompozici a zcela chybí původní cesta. Stejně tak je tomu na snímku zámecké budovy, která se téměř ztrácí mezi zelení.

Porovnání poukazuje také na průběh zalesňování smrkovými monokulturami, které postupně zakrývaly původní kompozici parku. Fotografie z počátku 20. století se nachází vždy v horní části obrázku, stav v roce 1989 pak ve spod.

obr. 21: Porovnání - zámek, zdroj: NPÚ

obr. 22: Porovnání - Mlýnský rybník (NPÚ)

obr. 23: Ortofotostánek 1947, zdroj: ČÚZK

obr. 24: Ortofotostánek 1952, zdroj: ČÚZK

obr. 25: Ortofotostánek 1957, zdroj: ČÚZK

obr. 26: Ortofotostánek 1967, zdroj: ČÚZK

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.1. HISTORIE - LETECKÉ SNÍMKY

obr. 27: Ortofotosnímek 1996, zdroj: ČÚZK

obr. 28: Ortofotosnímek 2005, zdroj: ČÚZK

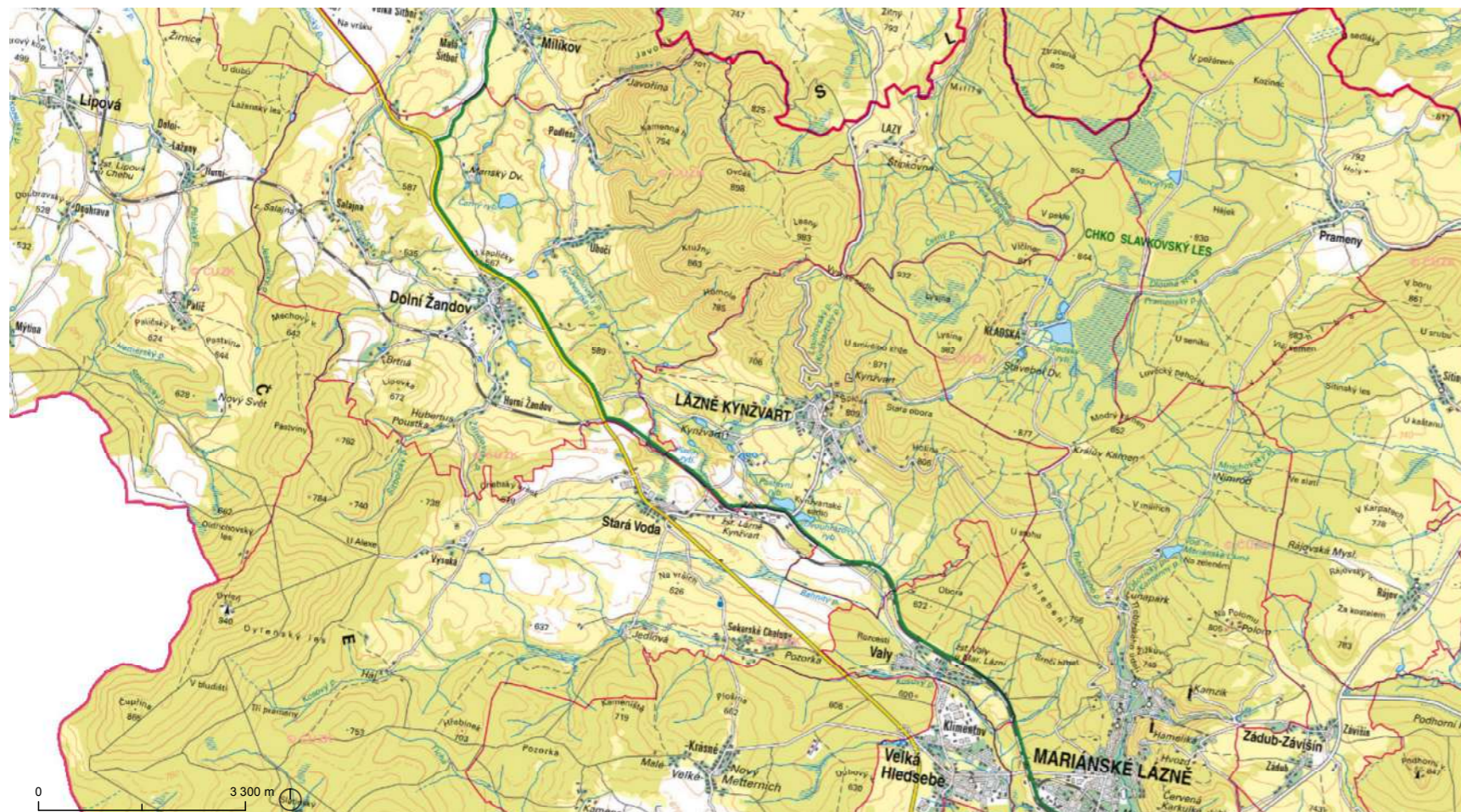
obr. 29: Ortofotosnímek 2011, zdroj: ČÚZK

obr. 30: Ortofotosnímek 2023, zdroj: ČÚZK

obr. 31: Slepá mapa, zdroj: omaha.cz, upraveno autorkou

obr. 32: Topografický snímek okolí, zdroj: ČÚZK

kraj
obec s rozšířenou působností
okres

Karlovarský
Mariánské Lázně
Cheb

Řešené území zámeckého parku zámku Kynžvart patří k městu Lázně Kynžvart. Město Lázně Kynžvart se nachází v okrese Cheb v Karlovarském kraji, jakožto součást lázeňského trojúhelníku měst Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně. V obci žije 1410 obyvatel. Díky svému umístění právě v této oblasti s výskytem minerálních pramenů se zde rozprostírá lázeňská čtvrť. Lázeňství se zde daří jak díky pramenům, tak díky blahodárnému klimatu a slatinovým ložiskům (laznekynzvar.cz 2024).

Oblast je součástí chráněné krajinné oblasti Slavkovského lesa, v níž spadá do okrsku Kynžvartské vrchoviny. Jedná se o oblast poměrně málo členitou, z geomorfologického hlediska spadá do provincie České vysočiny, Krušnohorské subprovincie a od geomorfologické oblasti Karlovarská vrchovina.

V této oblasti se z hlediska hydrologie nachází řada léčivých zdrojů jež jsou součástí zřidelní soustavy kyselk mariánskolázeňské zřidelní oblasti. Nachází se zde vývěry studených kyselk o teplotě 7-10 °C (Babický 1969).

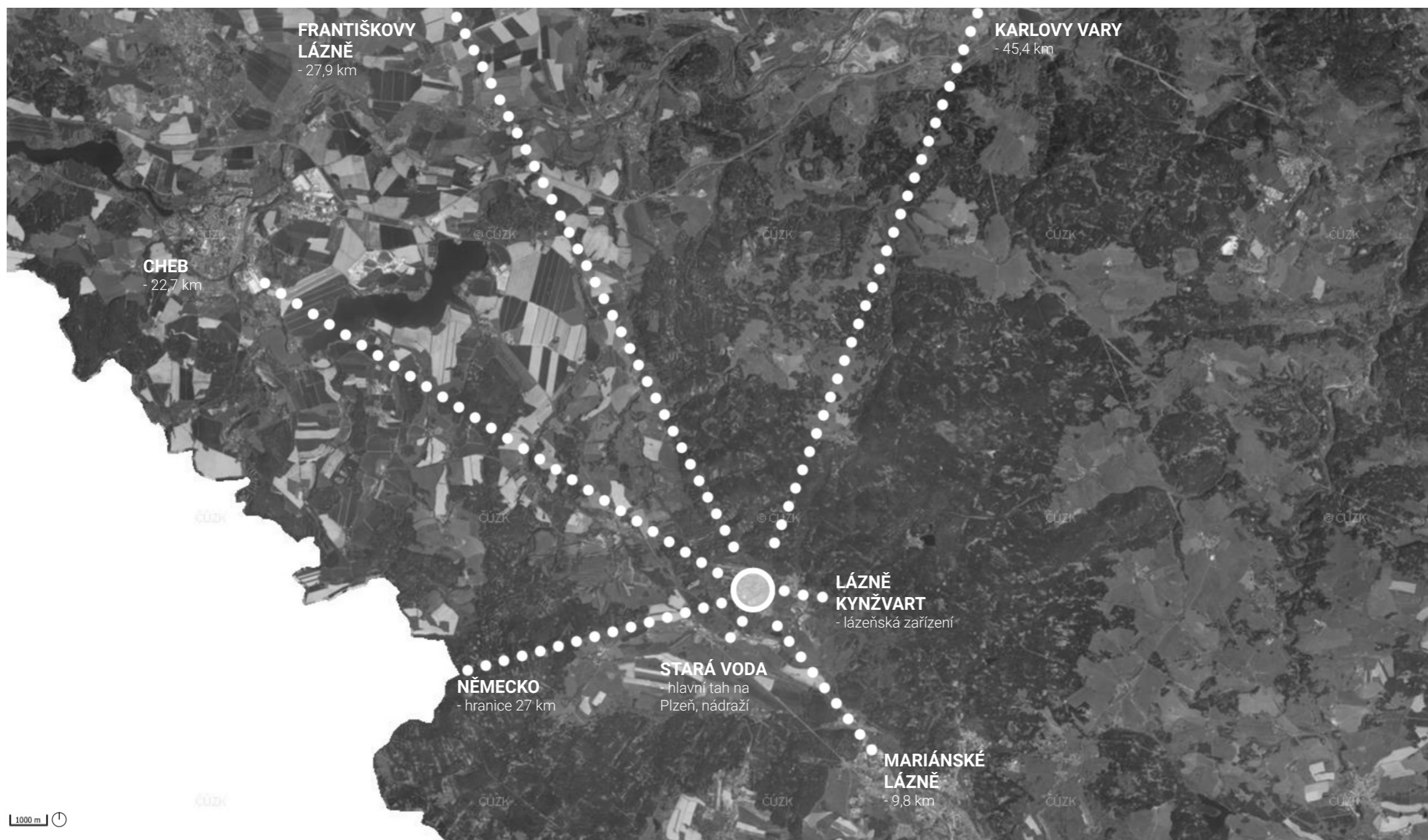
Město nabízí vyžití hlavně v oblasti služeb, díky provozu lázní a je turisticky atraktivní pro výskyt pramenů a přírodu. Dalším rozšířeným odvětvím je lesnické hospodářství. Významnou firmou v okolí obce je společnost EUTIT, s.r.o. zabývající se zpracováním čediče a jeho exportem po celém světě. Obec obsluhuje hlavně autobusová doprava ve směrech Cheb, Mariánské Lázně a také doprava železniční. Součástí města jsou léčebné lázně, které se zde nacházejí od poloviny 19. století a plní zde významnou roli jak v rámci turistického ruchu, tak v obohacení urbanistického složení. Lázeňská léčba v Lázních Kynžvart je založena na dlouhodobě ověřených léčebných účincích zdejších zcela ojedinělých klimatických podmínek v kombinaci s využíváním jedinečných minerálních vod, balneologickými procedurami, rehabilitací, vodoléčbou a dalšími moderními léčebnými metodami (Zeman & Zatloukal 2014).

VÝZNAMNÁ MÍSTA

Kostel sv. Markéty
Pomník obětem 1. světové války
Socha svatého Vavřince
Socha sv. Jana Nepomuckého
Zřícenina hradu Kynžvart
Zámek Kynžvart a zámecký park
Lázeňský dům New York

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.3. DOSTUPNOST Z OKOLÍ

obr. 33: Mapa dostupnosti, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

Dostupnost zámku Lázně Kynžvart z okolních obcí jako Mariánské lázně, Karlovy Vary, Františkovy lázně a Cheb přispívá k jeho atraktivitě pro turisty a návštěvníky. Díky dobře vyvinuté síti silnic a veřejné dopravy je zámek snadno dosažitelný z těchto měst, což zlepšuje jeho přístupnost a zvyšuje zájem o návštěvu této historické památky.

Dostupnost z hlavních lázeňských měst umožňuje návštěvníkům zažít rozmanitost kulturního dědictví regionu a prozkoumat bohatství české historie. Pozitivní vliv dobré dostupnosti zámku na turistickou návštěvnost je zjevný. Výhoda blízkosti k hlavním lázeňským destinacím umožňuje turistům začlenit návštěvu zámku do svého programu a prodloužit si tak

svůj pobyt v regionu. To přispívá k rozvoji cestovního ruchu a ekonomiky v této oblasti a posiluje postavení zámku jako významného turistického cíle. Další nepochybnou výhodou je i blízkost německých hranic, která do oblasti přivádí i návštěvníky z Německa. Přímo v obci Lázně Kynžvart se nachází lázeňské zařízení a tím rozšiřuje okruh potenciálních zájemců o návštěvu parku z různých částí republiky. Jelikož se jedná především o dětské lázně tvoří návštěvníky především matky s dětmi a zámek se tomu přizpůsobil zavedením dětských prohlídek.

Díky významné historii, architektonické kráse a výjimečné lokalitě si zámek Lázně Kynžvart získává pozornost turistů, a dobrá dostupnost z okolních měst posiluje jeho atraktivitu a zajišťuje trvalý proud zájemců o návštěvu této historické památky.

Území zámeckého parku je součástí lázeňského města Lázně Kynžvart, od kterého se nachází necelá dva kilometry a je na něj napojeno pěšími trasami. V přímém okolí zámeckého parku se nenachází žádná zástavba a obklopuje jí pouze příroda. Prostor zámeckého parku je opticky uzavřen terénní modulací, přesto jsou ale zachovány důležité průhledové osy. Tyto průhledy jsou v současnosti bohužel omezeny přerostlou vegetací. Zeleň obklopuje celý prostor parku a nachází se také v doprovodu toků a cest (Křesadlová 2017).

Na sever od města Lázně Kynžvart se nachází obec Kladská, kde se rozprostírá stejnojmenná přírodní rezervace.

Na jih od řešeného území se nachází obec Stará Voda, kde se nachází vlakové nádraží.

Přímo u parku se nachází autobusová zastávka a asi kilometr odtud je také vlakové nádraží. Blízkost těchto zastávek zpřístupňuje prostor okolí a napomáhá vyšší návštěvnosti.

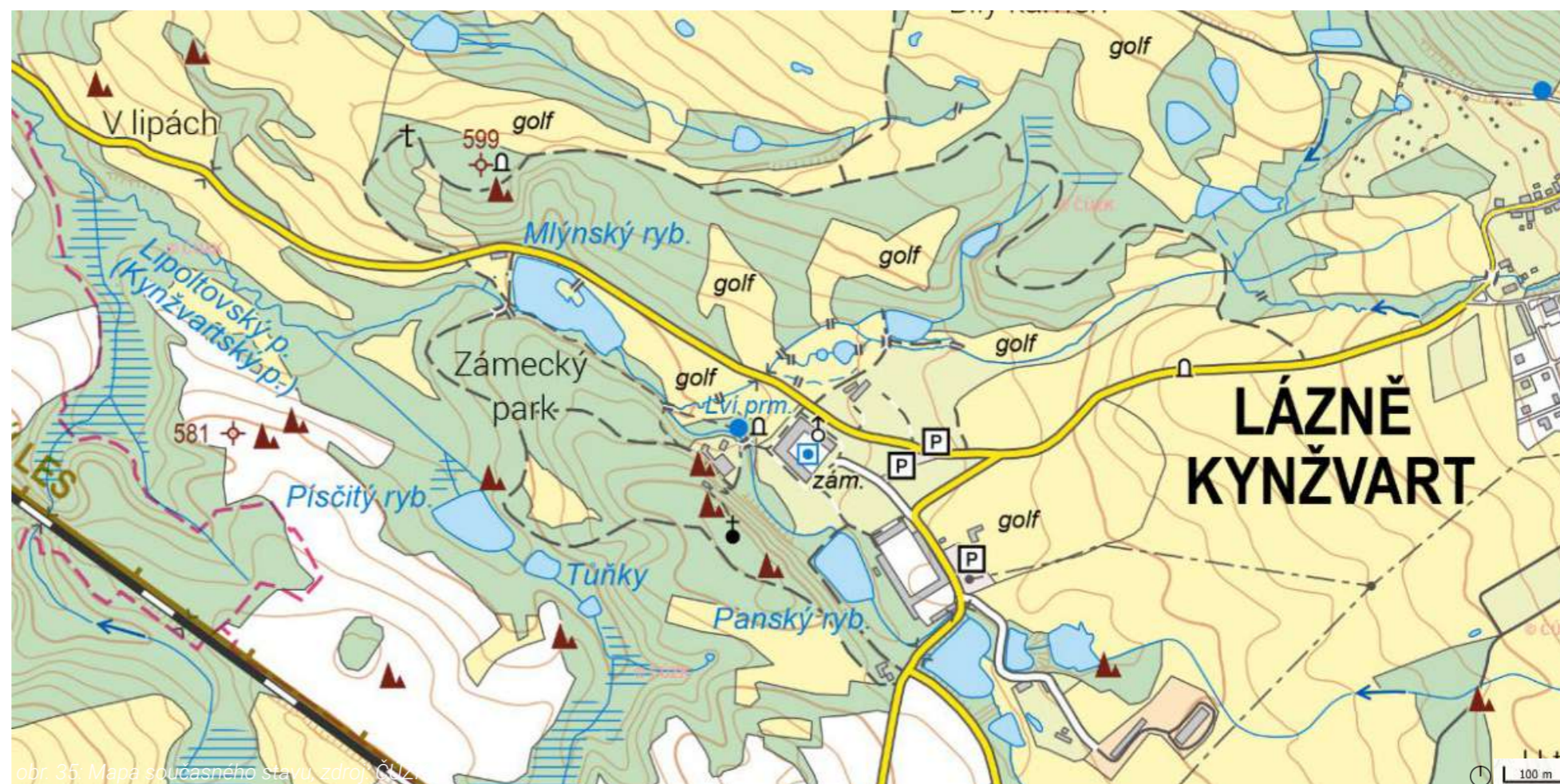
04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.5. SOUČASNÝ STAV

V současné době je park v udržovaném stavu díky náležitě péči, kterou mu zajišťuje také přítomnost golfového hřiště. V rámci obnovy původní kompozice je prováděno kácení, které má obnovit zaniklé pohledové vazby a odstranit smrkovou monokulturu. Byla také realizována nová trvalková výsadba v bezprostřední blízkosti zámecké budovy. Zámecký park slouží z velké části především jako golfové hřiště. Bohužel se dostatečné pozornosti nedostává odlehlým částem parku, jako je například Písečný rybník.

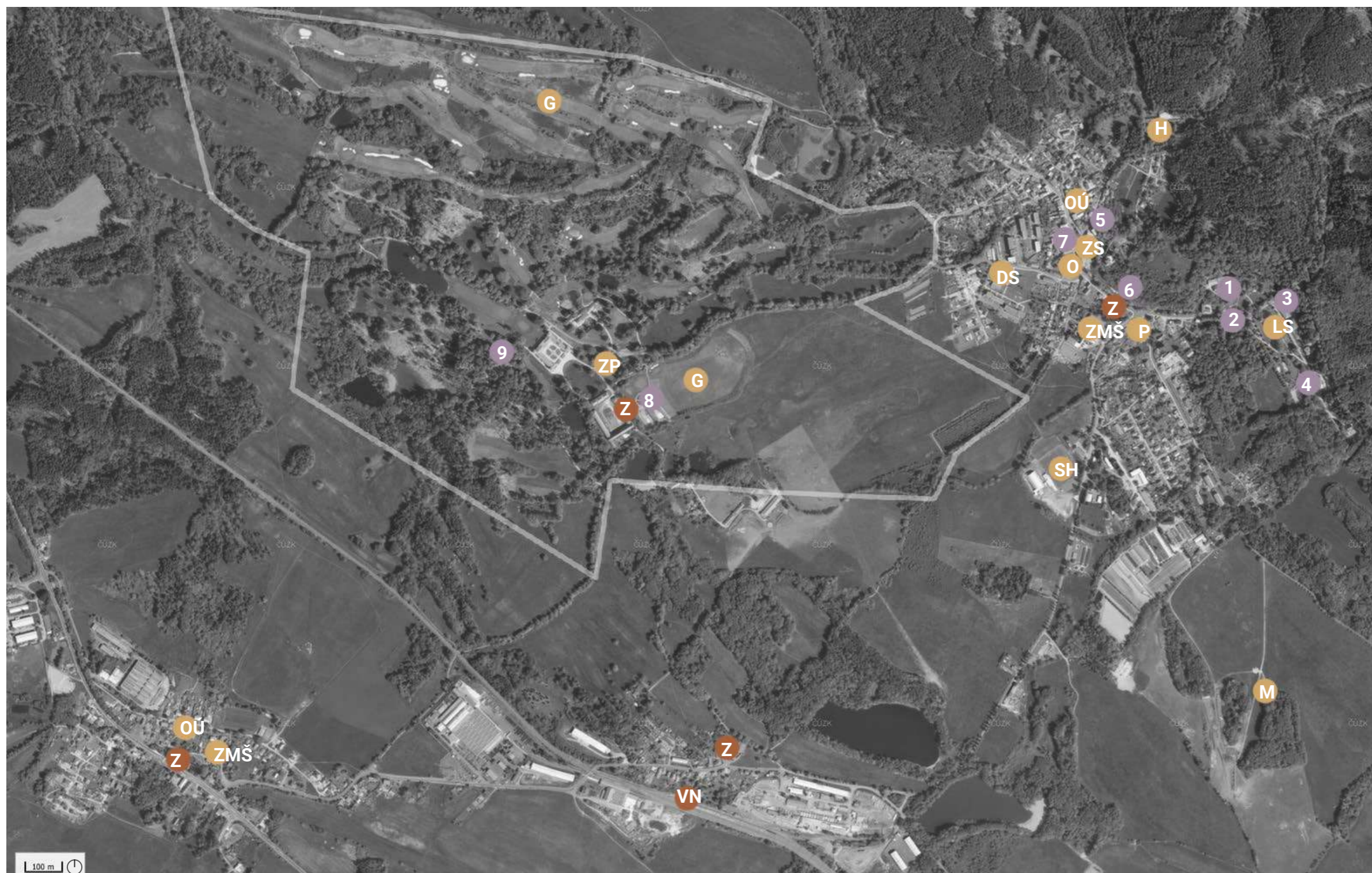
Okolí obce je hospodářsky využíváno především jako pastviny pro hospodářská zvířata. Pole pro pěstování zemědělských plodin se v blízkosti obce téměř nenacházejí. Dřívější pole jsou nyní využívána jako pastvina pro hospodářská zvířata. Zároveň došlo k jejich sjednocování na velké souvislé plochy. Do budoucna by bylo dobré větší rozčlenění zemědělské plochy, doplnění remízků a zvýšení počtu polních cest členících území.

Podíl na krajinném rázu této oblasti má také přítomnost rozsáhlého zámeckého parku, který zasahuje až k obci. Upravenost zámeckého parku je patrná především v těsné blízkosti zámecké budovy. Hlavním pozitivem oblasti je zachování většiny krajinných linií. Negativem je vnímáno vystavění golfového hřiště, které zasahuje do okrajů obce a do zámeckého parku. Kompozice zámeckého parku je tak značně narušena.

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.6. OBČANSKÁ VYBAVENOST

BODY ZÁJMU

- 1 Balneo
- 2 lázeňská kavárna
- 3 lázeňské domy
- 4 bazén
- 5 restaurační zařízení
- 6 dětské hřiště a venkovní workout
- 7 kavárna
- 8 golf club, restaurace
- 9 ubytování v Hájence

DOPRAVNÍ ZASTÁVKY

- Z autobusová zastávka
VN vlakové nádraží

OBČANSKÁ VYBAVENOST

- G golfové hřiště
OÚ obecní úřad
ZMŠ základní a mateřská škola
ZP zámecký park
ZS zdravotní středisko
O obchod
DS domov pro seniory
P pošta
LS lázeňské středisko
SH sportovní hřiště
M minerální pramen
H hřbitov

- body zájmu
● zastávky
● vybavenost

obr. 36: Občanská vybavenost, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

Obce Lázně Kynžvart a Stará Voda nabízejí svým obyvatelům a návštěvníkům rozmanitou občanskou vybavenost, která podporuje kvalitu života v těchto lokalitách. Obě obce se nacházejí v malebném prostředí s bohatou historií a přírodními krásami, což přispívá k atraktivitě regionu pro obyvatele i turisty.

V obci Lázně Kynžvart se nachází řešený zámecký areál s bohatou historií a architektonickou hodnotou, který představuje významný kulturní a turistický symbol regionu. Kromě toho zde nalezneme také lázeňské zařízení, které nabízí relaxační procedury a léčebné lázně. Občané mohou využívat místní obchody, restaurace a kavárny, které doplňují občanskou vybavenost obce.

Ve Staré Vodě si obyvatelé mohou užívat klidného venkovského života s dostatečnými

možnostmi pro rekreaci a relaxaci.

Obě obce mají také dostatečnou infrastrukturu ve formě škol, mateřských škol, sportovních zařízení a zdravotnických služeb, které přispívají k dobrému standardu života pro místní obyvatele.

Celkově občanská vybavenost obcí Lázně Kynžvart a Stará Voda je komplexní a přispívá k atraktivitě regionu pro trvalé obyvatele i návštěvníky. Díky kombinaci kulturních, historických a přírodních atrakcí spolu s dostupnými službami a infrastrukturou tyto obce vytvářejí příjemné a životaschopné prostředí pro své obyvatele (lazne-kynzvar.cz 2023).

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.7. DOPRAVA

obr. 37: Dopravní mapa, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

- silnice
- zpevněná polní nebo lesní cesta
- pěší cesta
- železnice

Řešeným územím a jeho okolím prochází množství cest, které umožňují lepší dostupnost. Samotným řešeným územím prochází silnice III. třídy, která vede do města Cheb. Silnice není příliš frekventovaná a slouží i pro pohyb pěších. Městem Lázně Kynžvart prochází silnice II. třídy, která vede na Kladskou a Mariánské Lázně. Obcí Stará Voda prochází frekventovaná silnice I. třídy ve směru Cheb - Plzeň, ze které je možno po vyznačené trase sjet na zámek. Území propojuje také množství pěších a polních cest, které jsou přítomny především díky provozu golfu.

obr. 38: Prostorová analýza, zdroj: autorka práce z podkladu ČÚZK

Zámecký park není nijak ohrazen a volně přechází do okolní krajiny. Úprava parku vytváří harmonické spojení anglického parku s přilehlými krajinami, takže není jasné, kde přesně končí park a začíná okolní krajina. Zámek se nachází v širokém údolí, které leží mezi výběžky Karlovarské vysočiny a Českého lesa, a je součástí Slavkovského lesa.

Park je bohatý na terénní rozmanitost, která zahrnuje Májový vrch, Františkovu horu a Mariánské údolí, což přispívá k jeho estetickému a přírodnímu bohatství. Stromořadí a vegetace v parku se přirozeně prolínají s krajinou a vytvářejí působivé výhledy a průhledy.

Lipoltovský potok, který protéká parkem, byl upraven tak, aby obohatil prostředí o vodopády a umělé peřeje, což přispívá k jeho unikátní vizuální a akustické atmosféře.

Park nabízí mnoho architektonických a přírodních prvků, jako jsou Lesní kaple, vyhlídka na bludném kameni, pavilon Čajovny a obelisk na Františkově hoře. Javorová alej vítá návštěvníky a silnice z Chebu do Lázní Kynžvart představuje historickou trasu, která příjemně uvádí k zámku.

I přes problémy s náletovými dřevinami a smrkovými monokulturami, které narušovaly původní kompozici parku, se park postupně obnovuje a vrací k původní kráse díky postupnému kácení a péči o vegetaci.

Pro oblast je typická terénní variabilita, jelikož obec obklopuje Kynžvartská vrchovina. Pro svou polohu nabízí místo krásné výhledy do krajiny. Město se nachází v údolí, ze severní strany ho ohraničují a chrání lesnaté kopce, na jižní straně je díky umístění ve vyšší nadmořské výšce možný výhled na sousední obec Stará Voda. Většina původních výhledů je v současnosti nemožných kvůli zalesnění. Oblastí protéká Lipoltovský potok, který je mimo zástavbu hojně doprovázen vegetací.

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.9 ZAJÍMAVOSTI A PAMÁTKY

obr. 39: Mapa zajímavostí, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

1	Zámecká budova	6	Vyhlídkový altán na bludném balvanu	11	Štoblův kříž	16	Obelisk Františkův monument
2	Socha Diany a Lví pramen	7	Javorová alej	12	Altán na golfovém hřišti	17	Tatiščeovy skály
3	Zámecký pivovar, Hájenka a památná lípa	8	Ptačí alej	13	Kolový mlýn	18	Stará kovárna
4	Pavilon Čajovny	9	Dům zahradníka se skleníky	14	Prastará zámecká alej	19	Památný dub
5	Lesní kaple	10	Vyhliídka	15	Kříž princezny Pascaliny	20	Socha sv. Jana Nepomuckého

obr. 40: Mapa golfu zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

jamkoviště (Green)
 odpaliště (Tee)
 herní plocha (Fairway)
 plocha golfu

Jamky :

1	Můstek	5	Bílý Kámen	9	Metternichova	13	Dyleňská	17	Pascalina
2	U Potoka	6	Větrná	10	U Dubů	14	Jezerní	18	Zámecká
3	Rokle	7	Lázeňská	11	U Kříže	15	Císařská	T	Tréninkový drive
4	Kostelní	8	Goethova	12	Jelení	16	Na pískách		

Původní plán na vybudování osmnáctijamkového golfového hřiště pochází z 90. let minulého století. Kvůli nedostatku finančních prostředků však k jeho realizaci tehdy nedošlo. Stavba golfového hřiště započala až více než 10 let po původním plánu, konkrétně kolem roku 2009 (Kalová, 2010). Nicméně nájemní smlouva s Národním památkovým ústavem byla z důvodu nesplnění stanovených podmínek podepsána až v roce 2011. Golfové hřiště o výměru plochy 100 ha v prostorách zámeckého parku a jeho okolí výrazně narušilo autenticitu krajinného parku v Kynžvartu po začátku jeho vybudování v roce 2003.

Výstavba golfového hřiště negativně ovlivnila celkovou kompozici parku a zahrnovala nevhodné vysazení dřevin. Zejména problematické je umístění jamkoviště v bezprostřední blízkosti zahradního průčelí zámku, čímž došlo k výraznému narušení hlavní průhledové osy parku. Tato nešťastná poloha má za následek snížení hodnoty památky a negativní vnímání veřejností. Dále se zde nachází terasa zámecké kavárny, kde mohou návštěvníci vnímat nepříjemnou blízkost golfového hřiště. I přes příspěvek provozovatele golfového hřiště k údržbě zámeckého parku má umístění golfového areálu devastující dopad na hodnoty parku a památky zahradního umění obecně (Křesadlová, 2017).

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.11 FOTODOKUMENTACE

obr. 41, zdroj: autorka práce
1 zámecká budova

obr. 42, zdroj: autorka práce
2 pavilon Čajovny

obr. 43, zdroj: autorka práce
3 mostík u Mlýnského rybníka

obr. 44, zdroj: autorka práce
4 hospodářské budovy

obr. 45, zdroj: autorka práce
5 Panský rybník

obr. 46, zdroj: autorka práce
6 kaskády na Lipoltovském potoce

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.11 FOTODOKUMENTACE

obr. 47, zdroj: autorka práce
7 budova pivovaru

obr. 48, zdroj: autorka práce
8 památná lípa

obr. 49, zdroj: autorka práce
9 rybník za hospodářskými budovami

obr. 50, zdroj: autorka práce
10 cesta od města Lázně Kynžvart

obr. 51, zdroj: autorka práce
11 skály na Májovém vrchu

obr. 52, zdroj: autorka práce
12 pohled na město

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.11 FOTODOKUMENTACE

obr. 53, zdroj: autorka práce

13 golfové hřiště

obr. 54, zdroj: autorka práce

14 kovárna

obr. 55, zdroj: autorka práce

15 Lipoltovský potok u zámku

obr. 56, zdroj: autorka práce

16 Lesní kaple

obr. 57, zdroj: autorka práce

17 vyhlídka na bludném balvanu

obr. 58, zdroj: autorka práce

18 Lví pramen

obr. 59, zdroj: autorka práce
19 Mlýnský rybník

obr. 60, zdroj: autorka práce
20 mlýn

obr. 61, zdroj: autorka práce
21 Františkova hora po kácení

obr. 62, zdroj: autorka práce
22 pohled od zámecké budovy na pivovar

obr. 63, zdroj: autorka práce
23 cesta skrze rododendrony

obr. 64, zdroj: autorka práce
24 Panský rybník

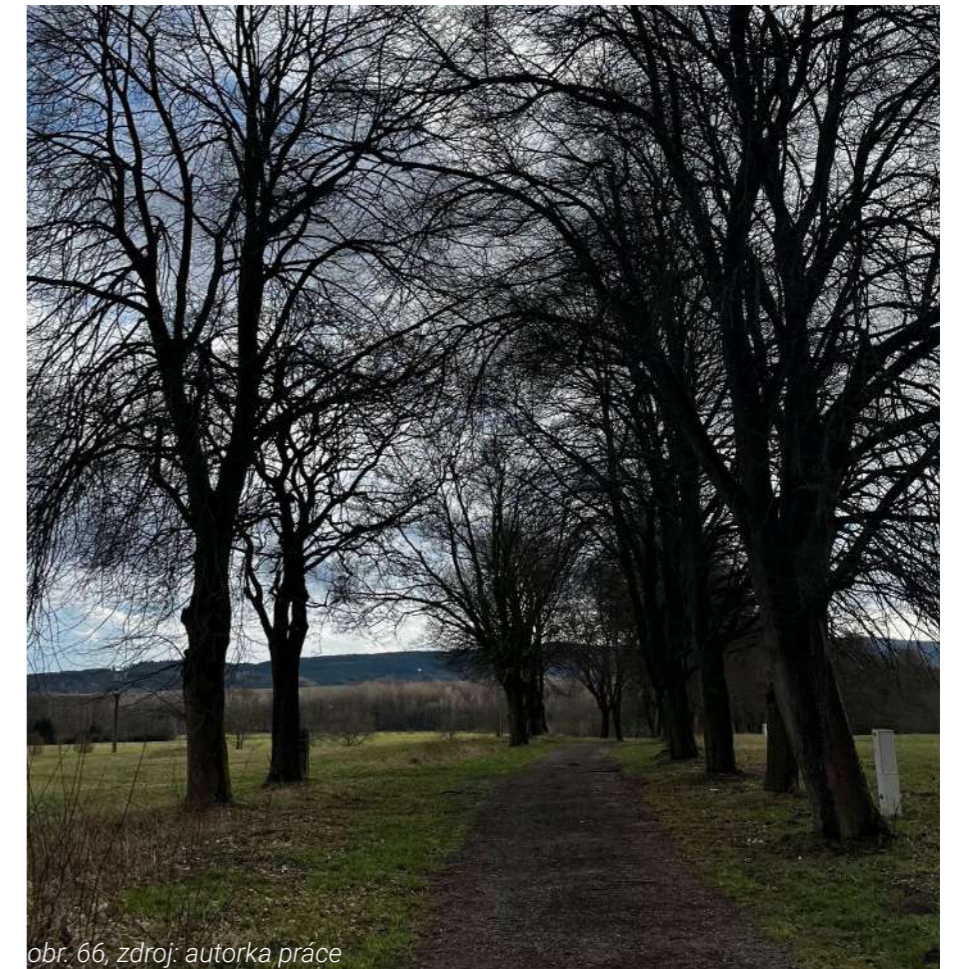
04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.11 FOTODOKUMENTACE

obr. 65, zdroj: autorka práce

25 Ptačí alej

obr. 66, zdroj: autorka práce

26 cesta s alejí z města

obr. 67, zdroj: autorka práce

27 javorová alej

obr. 68, zdroj: autorka práce

28 červený dub u zámecké budovy

obr. 69, zdroj: autorka práce

29 louka u golfu

obr. 70, zdroj: autorka práce

30 cesta na golfovém hřišti

obr. 71, zdroj: autorka práce

31 můstek z města

obr. 72, zdroj: autorka práce

32 golf s vodními překážkami

04.1. VSTUPNÍ ANALÝZY

04.1.12 ÚZEMNÍ PLÁN

Legenda

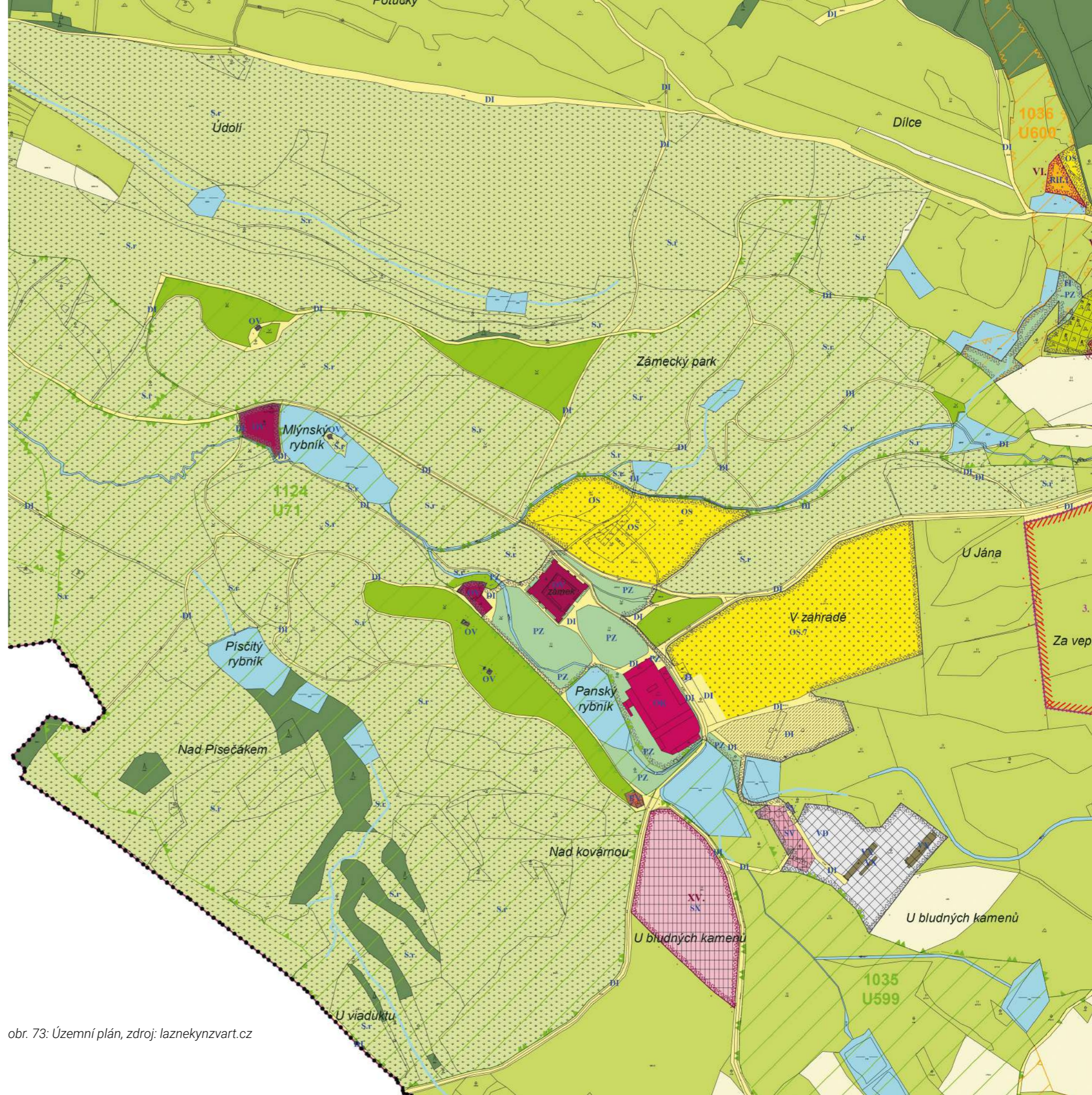
Stav	Návrh	
		Hranice řešeného území
		Hranice zastavěného území ke dni 2.6.2013
		Zastavěné plochy
		Hranice územní rezervy
		Hranice katastrálních území
		Lokalita záboru
		Lokalita dříve schváleného záboru

Plochy s rozdílným způsobem využití

Stabilizované plochy	Plochy změn	Územní rezerva	
			Plochy bydlení vesnického
			Plochy bydlení individuálního
			Plochy bydlení městského
			Plochy bydlení specifického
			Plochy smíšené obytné vesnického typu
			Plochy smíšené obytné městského typu
			Plochy smíšené obytné specifické
			Plochy smíšené obytné lázeňského typu
			Plochy občanského vybavení lázeňského - specifického
			Plochy občanského vybavení nekomerční
			Plochy občanského vybavení komerční
			Plochy občanského vybavení specifického - rozhledna
			Plochy výroby a skladování - drobná a řemeslná
			Plochy výroby a skladování - výroba průmyslová
			Plochy výroby a skladování - výroba lesnická
			Plochy výroby a skladování - výroba specifická
			Plochy technické infrastruktury

Stabilizované plochy	Plochy změn	Územní rezerva	
			Plochy občanského vybavení sportu
			Plochy občanského vybavení sportu - specifické
			Plochy občanského vybavení sportu - golf
			Plochy rekreace individuální
			Plochy rekreace hromadné - koupaliště
			Plochy rekreace zahradkářských osad
			Plochy veřejných prostranství zelené sídelní
			Plochy veřejných prostranství zelené hříbitové
			Plochy dopravní infrastruktury
			Plochy dopravní infrastruktury železniční
			Plochy zemědělské - orná půda
			Plochy zemědělské - zahrady
			Plochy zemědělské - sad
			Plochy zemědělské - trvalý travní porost
			Plochy přírodní - ostatní plochy okrasných zahrad
			Plochy lesní
			Plochy vodní a vodohospodářské - vodoteč, vodní plocha, mokřina
			Plochy smíšené nezastavěného území - krajinná zóna rekreační sportovní
			Plochy těžby nerostů - krajinná zóna

Stav	Návrh	
		Ochranná zóna nadregionálního biokoridoru
		Nadregionální biocentrum
		Nadregionální biokoridor
		Regionální biocentrum
		Regionální biokoridor
		Místní biocentrum
		Místní biokoridor

obr. 73: Územní plán, zdroj: laznekynzvar.cz

S

PŘÍLEŽITOSTI

návštěvnost z blízkých lázní
tursistický ruch díky lázeňskému trojúhelníku
ubytování v Hájence
návštěvnost golfového hřiště
terénní rozmanitost

W

SLABÉ STRÁNKY

nepropojenost s městem
absence mobiliáře
narušení původní kompozice
smrkové monokultury
nevhodně umístěné golfové jamky

O

SILNÉ STRÁNKY

unikátnost zámeckého parku
blízkost lázeňského zařízení
vyhlášená památka
cestní síť
blízkost autobusové zastávky
prohlídky zámeckým parkem
architektonické a přírodní prvky

T

HROZBY

převaha golfového hřiště nad parkem
zalesnění průhledových os
narušení původní kompozice
snížení zájmu o památku

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.1. GEOLOGIE

obr. 74: Geologická mapa, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

svor - neoproterozoikum

žilný křemen

granit

svor - kambrium

nivní sediment

granit

písčito- hlinitý až hlinito-písčitý sediment

Zámecký park se nachází v nadmořské výšce mezi 560 a 613 metry nad mořem. Nejvyšším bodem je vrchol u Mariánského údolí, dosahující 612,9 metrů nad mořem, následovaný polohou lesní kaple na Májovém vrchu, která se nachází v nadmořské výšce 609,3 metrů. Unikátem v této oblasti jsou minerální prameny na zlomových liniích způsobených vrásněním.

Slavkovský les má žulový podklad, což umožňuje vznik rašelinišť na Kladské, které zadržují srážkovou vodu. V oblasti se nachází hadcový pruh, který je tvořen tmavozelenou horninou serpentinem, obsahující druhotné křemičitany železa a hořčíku. Žula porfyrická se vyskytuje u kynžvartského zámku. Dalšími nerostnými bohatstvími jsou křemen mléčný, citrín, růženín, sfalerit, galenit a křemenec s arzenovým kyzem. V okolí Kynžvartu se nalézají ametyst, fibrolit a triplit (geology.cz 2023).

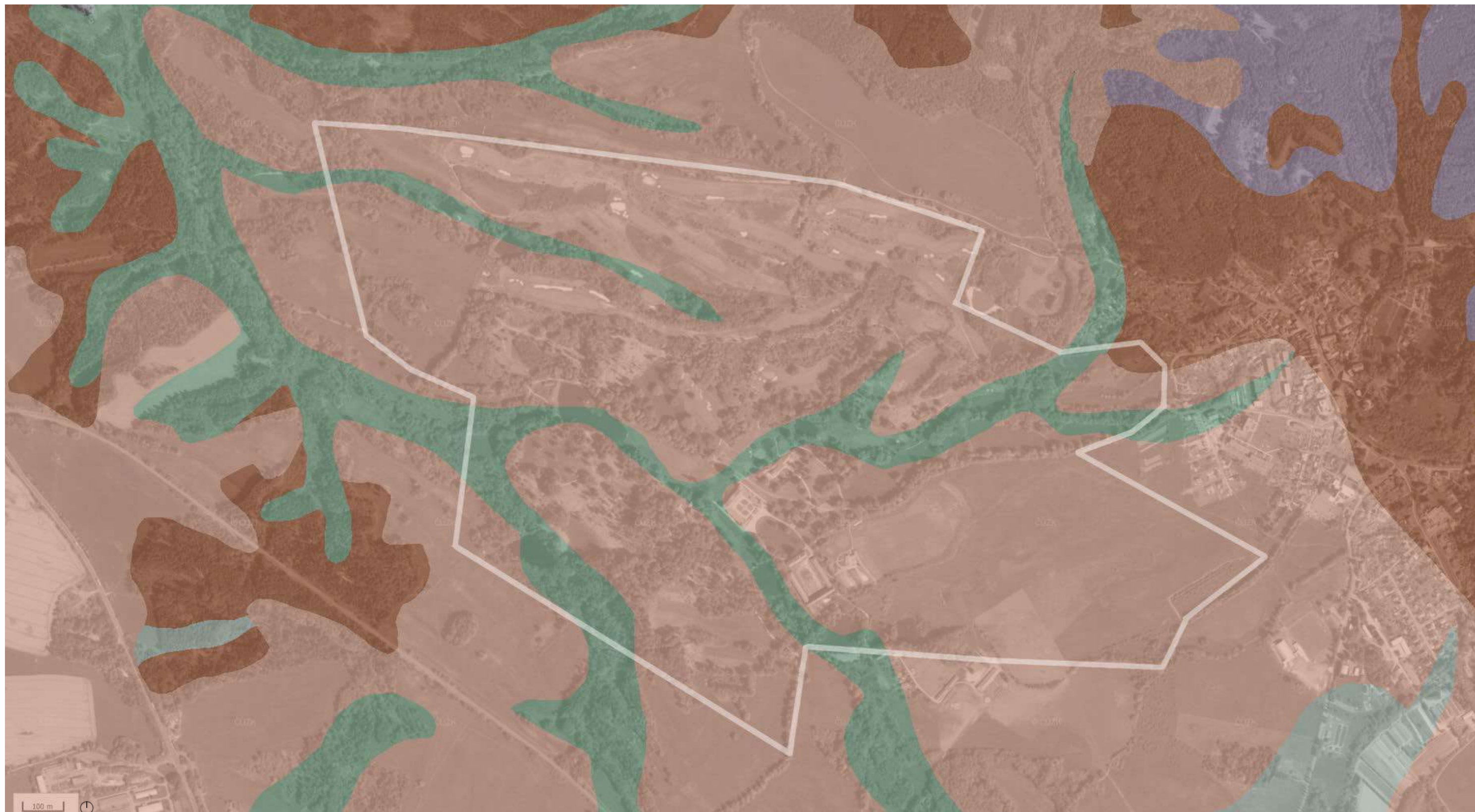

- vodní plocha
- vodní tok

V zámeckém parku a jeho okolí se nachází řada menších vodních toků. Přítomnost Lipoltovského potoka na území parku poskytuje příjemný akustický a vizuální efekt, který je vytvářen řadou uměle vytvořených vodopádů a peřejí. Prostor pak díky přítomnosti toku ozvláštňují a oživují i různé mostky a přechody přes vodu. Hlavní vodní plochou na území je Mlýnský rybník, který tvoří dominantu na hlavní průhledové ose. Na Mlýnském rybníce se nachází také ostrůvek, kde se konají svatby. Mlýnský rybník přezdívaný „Labuťák“ také slouží při každoroční akci novoročního koupání a přes léto se zde místní koupou.

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.3. PEDOLOGIE

● kambizem dystrická

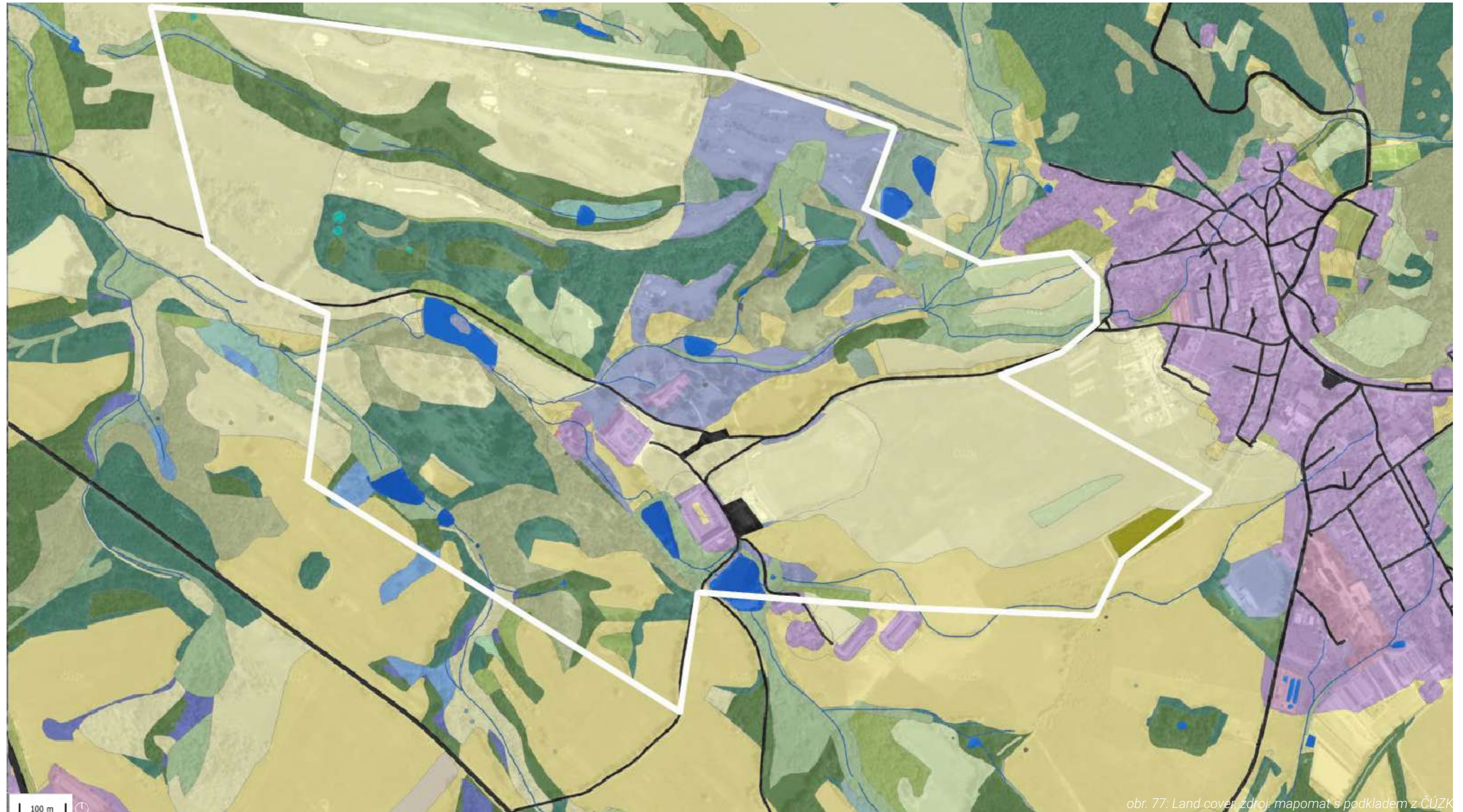
● glej modální

● kryptopodzol modální

● kambizem mesobazická

● pseudoglej kambický

obr. 76: Pedologická mapa, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

obr. 77: Land cover, zdroj: mapomat s podkladem z ČÚZK

● sportovní a rekreační plochy	● lužní a mokřadní vegetace	● bučiny	● hospodářské louky
● městská nesouvislá zástavba	● vřesoviště	● přírodní křoviny	● dopravní síť
● bažina/močál	● hospodářské jehličnaté lesy	● nepůvodní křoviny	
● rašeliniště a prameniště	● hospodářské smíšené lesy	● aluviální a vlhké louky	
● mokřady a pobřežní vegetace	● doubravy a dubohabřiny	● mezofilní louky	

Zámecká budova a její okolí centra parku patří mezi zařízení pro sport a rekreaci, také proto, že se zde nachází i golfové hřiště. Vzdálenější objekty a části parku se nacházejí ve smíšených lesích a dá se říci, že obklopují údolí centrální části parku. V blízkosti se nachází městská zástavba obcí Lázně Kynžvart a Stará Voda. V severní části ve vyšších polohách přiléhá jehličnatý les. Zbytek a zároveň značnou část území tvoří louky, které slouží většinou také jako pastviny.

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.5. ZONACE CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

Oblast zámeckého parku patří do CHKO Slavkovský les. Většina území se nachází ve II. zóně CHKO. Druhá zóna představuje ekosystémy, které byly ovlivněny lidskou činností, zejména lesy s upravenou druhovou a věkovou strukturou, avšak s dochovanou přirozenou různorodostí lesních společenstev. Patří sem i travní porosty, jako jsou louky a pastviny, s bohatou biodiverzitou a ochranou ohrožených rostlin. Rozsáhlé ekosystémy jsou spojeny s určitými formami hospodaření, které podporují přítomnost ohrožených druhů. Tato zóna zahrnuje oblasti s vysokou krajinářskou hodnotou a stabilní ekologií. Osídlení je zde řídké, s převážně rekreačními sídly, často s historickým významem. Orná půda je minimálně využívána.

- III. zóna CHKO
- II. zóna CHKO
- I. zóna CHKO

04.2.6. ÚSES

Vyznačené plochy zobrazují rozložení ÚSES v řešeném území. Nachází se zde regionální biokoridor a biocentrum. Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je souborem přirozených i částečně pozměněných ekosystémů, které udržují přírodní harmonii. Jeho vytváření je veřejným zájmem a zapojují se do něj vlastníci pozemků, obce i stát. ÚSES zajišťuje dlouhodobou ekologickou stabilitu krajiny, tedy schopnost ekosystému vyrovnávat se s vnějšími změnami. Toho se dosahuje vytvářením sítě stabilních oblastí, kde se přirozená společenstva mohou rozvíjet podle lokálních podmínek. Biogeografické a ekologické poznatky ovlivňují vymezení ÚSES, které je závazné pro ochranu přírody a územní plánování. Orgány ochrany přírody mají klíčovou roli v navrhování a implementaci tohoto systému. ÚSES je vymezen v územním plánu dle zákona 114/1992 o ochraně přírody a krajiny (mzp.cz, 2024).

- regionální biokoridor
- regionální biocentrum

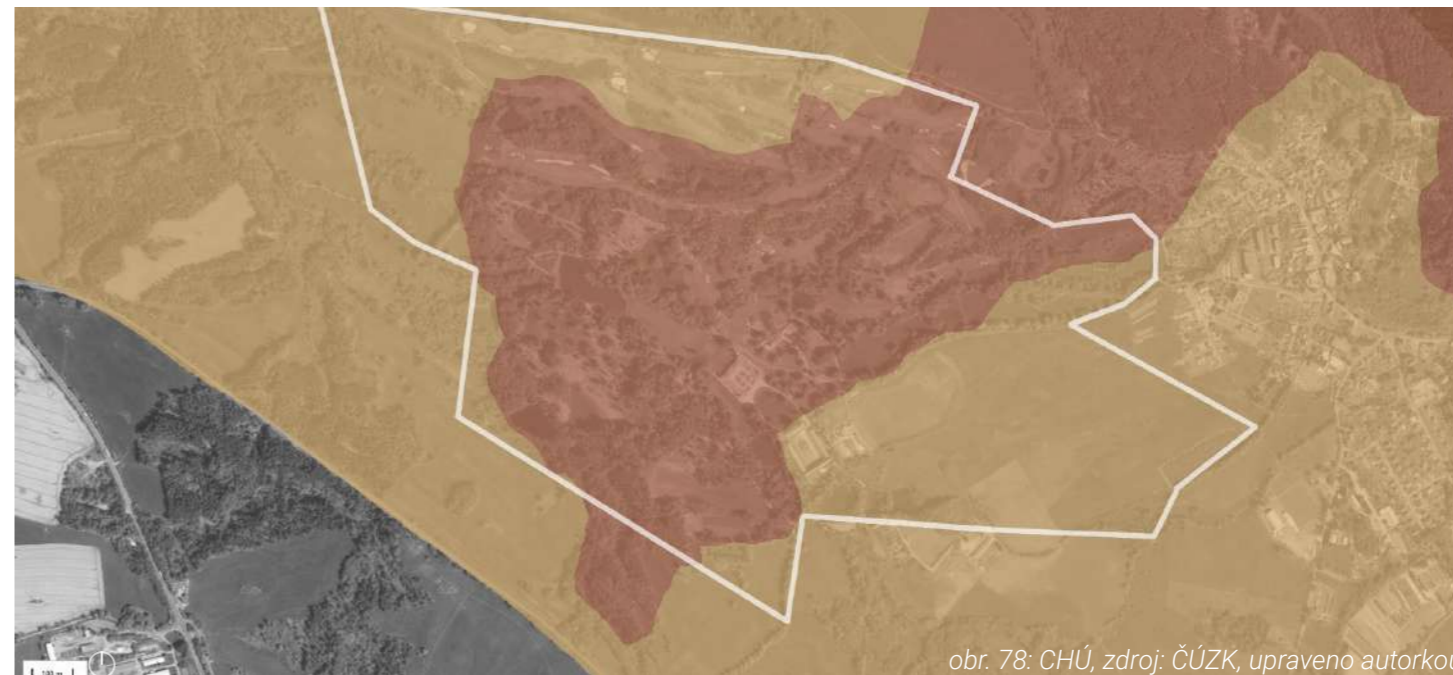
04.2.7. EVL A VKP

Zámek Kynžvart a přilehlý park získal ocenění European Heritage Label, které je prestižním oceněním pro památky nejen pro svou historickou hodnotu, ale pro jejich důležitost na historické cestě Evropy k jednotě. Toto ocenění získal díky organizování akcí, které přispívají k návštěvnosti a orientaci k větší aktivitě mladých lidí, dětí a rodin.

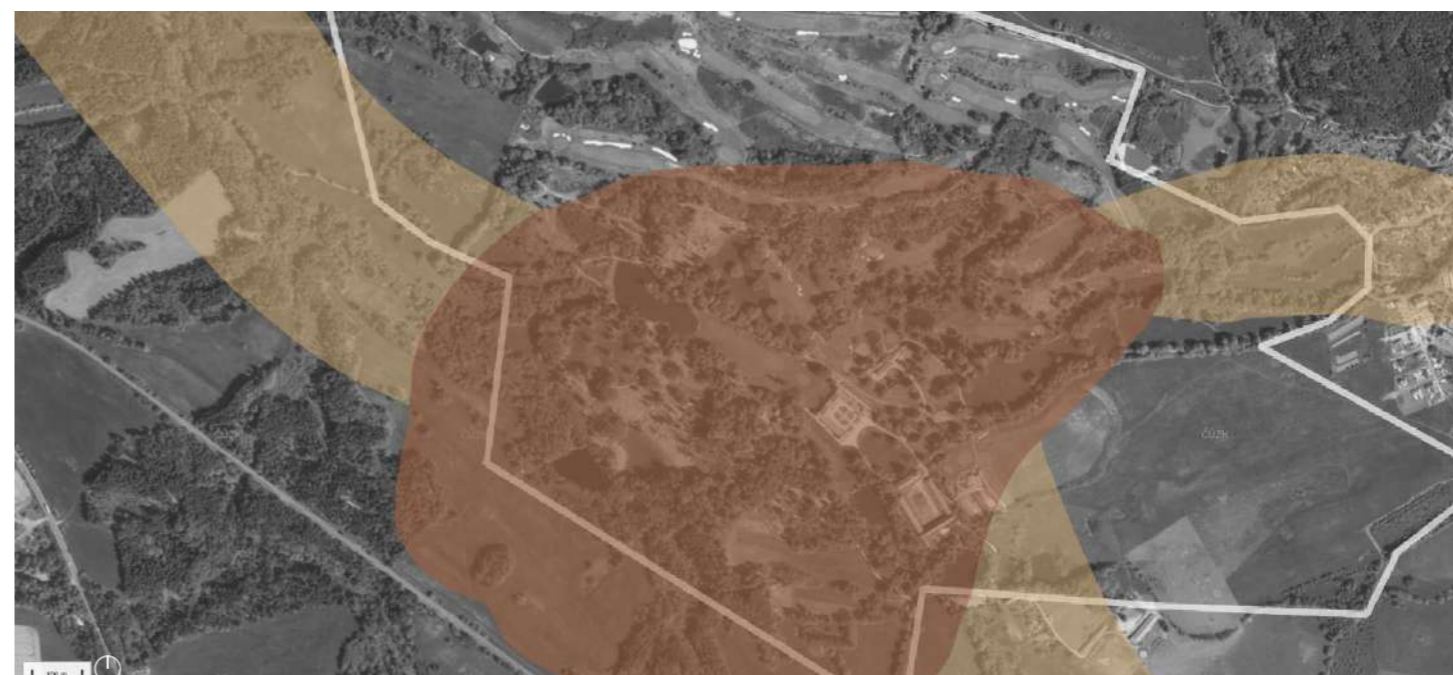
Na ploše řešeného území se nenachází žádné ptačí oblasti, ale v pivovarském sklepení u zámecké budovy se nachází zimoviště netopýrů. Jejich výskyt je podporován projektem „Podpora biodiverzity netopýrů v bavorsko-českém pohraničí“, která ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů (ČESON) podporuje výskyt těchto savců v lokalitě (NPÚ).

Díky výskytu mokřadů v oblasti nalezneme i evropsky významné lokality (EVL). Lokality jsou vybrány a spravovány Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) jako součást evropské sítě Natura 2000. Tyto lokality jsou klíčové pro ochranu přírodního dědictví a biodiverzity České republiky. AOPK ČR identifikuje EVL na základě směrnice Evropské unie o ochraně přírody a Natura 2000.

Mezi EVL v České republice patří různorodá území, jako jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace, mokřady, lesy, lužní lesy, rašeliniště, a další unikátní ekosystémy. Tyto lokality mají vysokou biologickou hodnotu, protože zde žijí vzácné druhy rostlin a živočichů, často ohrožené vyhynutím nebo ztrátou přirozeného prostředí. Cílem ochrany EVL je zachovat biodiverzitu, ekosystémovou stabilitu a ekologickou rovnováhu. AOPK ČR spolupracuje s místními orgány, ochránci přírody, dobrovolníky

obr. 78: CHÚ, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

obr. 79: ÚSES, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

a veřejností na monitorování a správě těchto lokalit. AOPK ČR provádí pravidelné monitorování stavu EVL a vyvíjí opatření pro jejich ochranu a udržitelné využívání, aby mohly tyto lokality poskytovat ekosystémové služby a přírodní prostředí i budoucím generacím (AOPK ČR).

Dalším ze zákona vymezeným chráněným objektem jsou významné krajinné prvky. VKP je v § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, definován jako „ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, která utváří typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. VKP jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi části krajiny, které podle § 6 tohoto zákona jsou registrovány jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízky, meze, trvalé travní porosty, naleziště nerostů a zkameněliny, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou to být i cenné plochy porostů, sídelních útvarů, včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata“. Významné krajinné prvky jsou podle § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k jejich poškození nebo zničení nebo k ohrožení či oslabení jejich ekologicko-stabilizační funkce, je třeba závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů (mzp.cz 2024).

04.2.8. BIOGEOGRAFIE

Řešené území se nachází na rozhraní dvou biochor - Českoleský a Hornoslavkovský bioregion. Oba bioregiony se řadí dle Skalického do vegetačního stupně submontánního až montánního.

ČESKOLESKÝ

Území bioregionu bylo osídleno relativně pozdě. Český les sloužil ve vrcholném středověku jako hraniční les, až později začala kolonizace podél hlavních spojovacích tras, pro které byly budovány hrady jako například Přimda. Rozsáhlejší odlesňování nastalo až v pozdním středověku. S tím souvisela postupná změna druhového složení lesů, přičemž většina lesních porostů nyní tvoří monokultury smrku, v jižní části také borovice. Nicméně na vyšších horských hřbetech se zachovaly fragmenty bučin s příměsí smrku, na vrchovištích pak rašelinné borové lesy. Po roce 1945 byla část bioregionu vysídlena a intenzita obhospodařování výrazně poklesla. Nelesní stanoviště byla ovlivněna sukcesí křovin a melioracemi, zejména na přístupnějších místech. Část nelesních oblastí byla zarostlá nálety břízy a olše. Sídla v současnosti převažují spíše na okraji regionu. Potenciální vegetace bioregionu jsou především různé typy bučin. Byly podchyceny jak květnaté jedlobučiny, tak bučiny acidofilní. Na prudkých svazích byly zjištěny suťové lesy a v podmáčených depresích jsou potenciální vegetací smrčiny. Velmi vzácné jsou acidofilní doubravy. V polopřirozené náhradní vegetaci zaujímají nejvýznamnější místo vlhké louky.

Flóra Českého lesa je chudá, jednotvárná a vyskytují se zde především střeoevropské montánní druhy. K typickým zástupcům patří kokořík přeslenitý (*Polygonatum verticillatum*), svízel okrouhlostý (*Galium rotundifolium*), kostřava lesní (*Festuca altissima*), třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*) a zimolez černý (*Lonicera nigra*).

Významným druhem je střeoevropská rašeliništní borovice blatka (*Pinus rotundata*), kterou provázejí některé borekontinentální druhy, např. rojovník bahenní (*Ledum palustre*) a suchopýr pochvatý. V nelesních oblastech jsou zastoupeny převážně druhy se subatlantskou tendencí, např. pcháč různolistý (*Cirsium heterophyllum*), mokřýš vstřícnolistý (*Chrysosplenium oppositifolium*), pavínek horský (*Jasione montana*), na suchých místech i lněnka pyrenejská (*Thesium pyrenaicum*). V bioregionu se nachází převážně horská a podhorská lesní fauna, včetně vrchovišť. Mezi významné druhy živočichů patří:

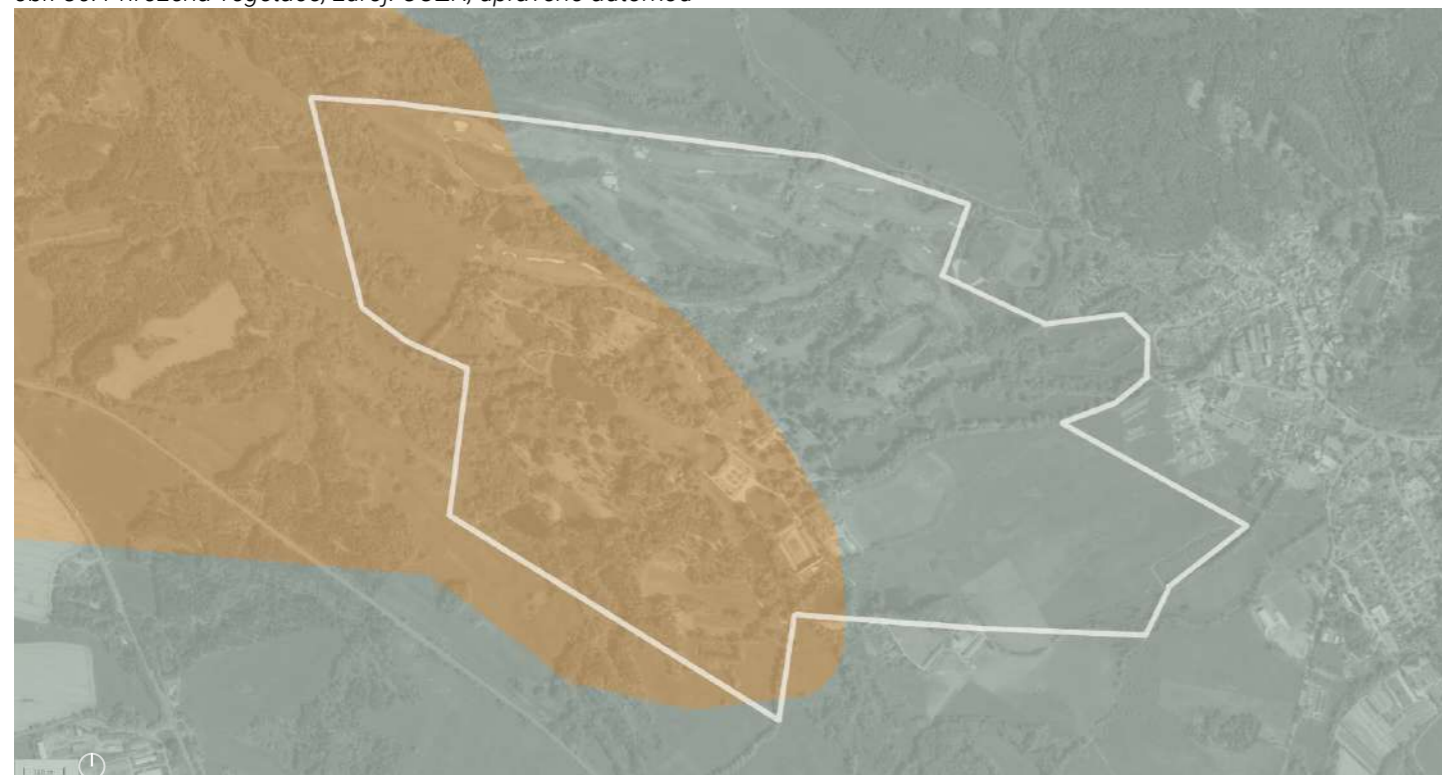
savci - rejsek horský, vydra říční, netopýr severní

ptáci - jeřábek lesní, tetřev obecný, tetřev hlušec, kulíšek nejmenší, sýc rousný

plazi - ještěrka živorodá, zmije obecná

obojživelníci - mlok skvrnitý

obr. 80: Přirozená vegetace, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

- biková bučina
- biková a/nebo jedlová doubrava

HORNOSLAVKOVSKÝ

Bioregion, umístěný v západních Čechách, zahrnuje Slavkovský les, severní část Tepelské vrchoviny a okraje Tachovské brázdy kolem Lázní Kynžvart. Rozloha bioregionu činí 1109 km². Charakterizuje ho strmé okrajové svahy a centrální náhorní plošina, kde převažují žuly a amfibolity. Nachází se zde největší hadcový ostrov v ČR. Vegetace se pohybuje od dubovo-bukových po smrkovo-jedlo-bukové lesy. Potenciální vegetaci tvoří bikové bučiny, podmáčené smrčiny a acidofilní horské bučiny s rašeliništi. Kulturní smrčiny dominují, ale zachovala se rašeliniště a fragmenty bučin na svazích. Reliéf tvoří zarovnaný povrch s okrajovými zlomovými svahy a nízkými stupni. Pro oblast je typický výskyt minerálních pramenů. Potenciální vegetaci největší části bioregionu představují acidofilní bučiny, pro hadcový kyselý podklad jsou charakteristické chudé vřesovcové bory. Na podmáčených místech ve vyšších polohách podmáčené smrčiny, na rašeliništích blatkové bory. Na prudkých svazích se nacházejí suťové lesy svazu Tilio-Acerion. U vodních toků se rozprostírají luhy. V polopřirozené náhradní vegetaci se jedná především o typy vlhkých a rašelinných luk. V květeně bioregionu se jedná spíše o chudé druhové složení, kde převažují oceanicky laděné hercynské druhy vyšších poloh. Mezi tyto horské druhy patří mléčivec alpský (*Cicerbita alpina*), pcháč různolistý (*Cirsium heterophyllum*), sítina ostrokvětá (*Juncus acutiflorus*), starček potoční (*Tephrosia crispa*), kokořík přeslenitý (*Polygonatum verticillatum*) a borovice blatka (*Pinus rotundata*). Vyskytují se zde také boreální druhy jako vlochyně (*Vaccinium uliginosum*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*) a vzácná vrba borůvkovitá (*Salix myrtilloides*) (Bauer et. al. 2013). Na hadcích rostou serpentinkolní druhy jako sleziník hadcový (*Asplenium cuneifolium*), vřesovec pleťový (*Erica carnea*). Vzácným je výskyt endemitu rožce kuříčkolistého (*Cerastium alsinifolium*) a subendemitu svízele sudetského (*Galium sudeticum*). V posledních desetiletích dochází k rozsáhlému rozšíření invazivního bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*).

Významné druhy jsou:

ptáci: tetřev obecný, kulíšek nejmenší, sýc rousný, ořešník kropenatý, čечetka zimní

plazi: ještěrka živorodá, zmije obecná

oobživelníci: ropucha krátkonohá, mlok skvrnitý

(Culek, 2013)

04.2.9. POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE

Potenciální přirozená vegetace v lázních Kynžvart tvoří biková bučina a biková a/nebo jedlová doubrava. To znamená, že by zahrnovala různé lesní typy a rostlinná společenstva charakteristická pro daný klimatický region. Vzhledem k mírně chladnému a vlhkému klimatu by zde prosperovaly bukové a smíšené lesy s dominancí buku, javoru klenu, dubu, jasanu a jedle. Tyto lesní porosty by mohly být doplněny o rozmanité bylinné a keřové patra, včetně rostlin jako jsou chrastavec, vrba, arnika horská a další. V okolí mokřadů a vodních toků by se mohly vyskytovat rostliny adaptované na vlhké prostředí, jako jsou orobinec, ostřice, lilie a další. Díky geologickému podloží by mohly být v regionu přítomny také specifické druhy rostlin, které preferují určité typy půdy a klimatických podmínek (Storch et Sádlo 2000).

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.10. BIOTOPY

L2.2 ÚDOLNÍ JASANOVO-OLŠOVÉ LUHY

Porosty jsou tvořeny dominantní olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) nebo jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) s příměsí dalších listnatých stromů, zejména *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Prunus padus* subsp. *padus* a *Ulmus glabra*. V nižších polohách se vyskytují také *Acer campestre*, *Carpinus betulus*, *Quercus robur* a *Tilia cordata*. Na dočasně zbahnělých půdách ve vyšších a středních polohách také *Picea abies*. V narušených a prosvětlených porostech se objevuje vrba křehká (*Salix fragilis*). Keřové patro tvoří často hustý a druhově bohatý porost, kde převažují zmlazené dřeviny ze stromového patra. V nižších polohách se vyskytují také *Cornus sanguinea*, *Euonymus europaea*, *Ribes uva-crispa* a *Sambucus nigra*, výše *Salix caprea* a *Sambucus racemosa*. V bylinném patře převládají vlhkomilné lesní druhy spolu s druhy mezofilních lesů. V okolí pramenišť v lesích se vyskytuje ostřice a mokřýše. V nižších nadmořských polohách je vyvinutý květnatý jarní aspekt. V nivách vodních toků se voda nachází většinou v malé hloubce pod povrchem a v důsledku toho dochází z jara k dočasnému zaplavování. Převládající půdy tvoří fluvizemě nebo gleje s širokým rozpětím půdní reakce i obsahu humusu a zásobou živin. Ohrožení luhů představují zejména změny vodního režimu krajiny, mýcení porostů, výsadba smrkových a jiných monokultur a eutrofizací způsobenou splachy z polí. Ochrana údolních jasanovo-olšových luhů tkví v omezení těchto negativních vlivů.

L5.4 ACIDOFILNÍ BUČINY

Jedná se o listnaté nebo smíšené lesy s převahou buku lesního (*Fagus sylvatica*), někde s příměsí dalších listnatých stromů jako *Acer pseudoplatanus*, *Betula pendula*, *Tilia cordata* a také jehličnanů jako *Abies alba*, *Pinus sylvestris* a *Picea abies*. Ojedinele existují také porosty s dominancí jedle bělokoré. Keřové patro většinou chybí a nebo vytváří nízkou pokryvnost. Jedná se především o zmlazované dřeviny stromového patra. Bylinné patro pokrývá do 30 % a v takzvaných nahých bučinách zcela chybí. Převládají zde acidofilní druhy lesů jako *Dryopteris dilatata*, *Vaccinium myrtillus* a další. Bučiny se nachází na mírných a strmých svazích s minerálně chudými půdami především na žulách, rulách, svorech, břidlicích, znělcích a pískovcích. Objevují se v nadmořských výškách 450-1200 m n. m.. K ohrožení dochází především kvůli převodu na jehličnaté kultury. Přezvěření způsobuje problémy při přirozené obnově a ruderalizaci bylinného patra. Pro obnovu je potřeba udržovat nižší stavy zvěře a chránit přirozené výmladky.

L7.1 SUCHÉ ACIDOFILNÍ DOUBRAVY

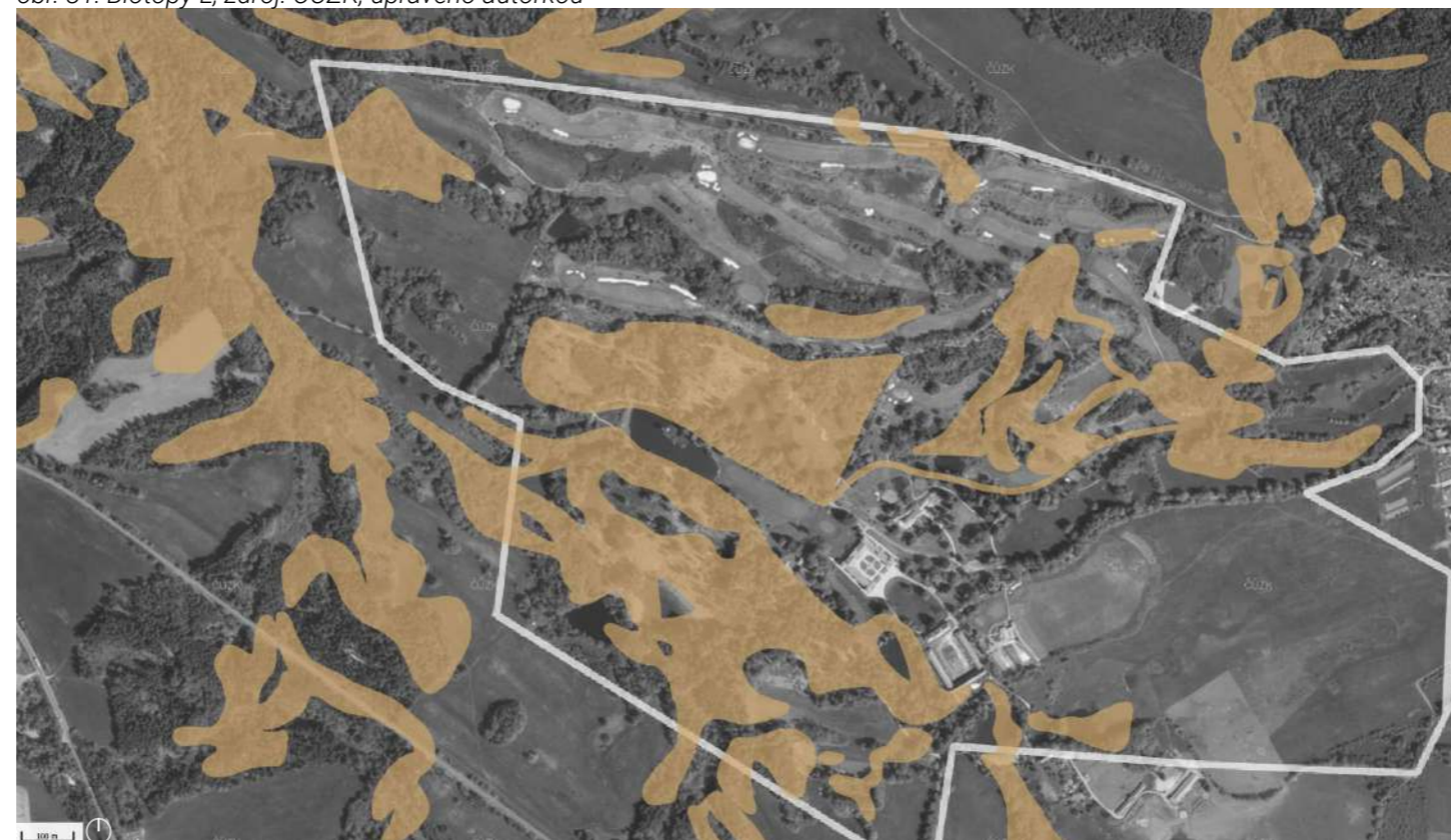
Světlým doubravám dominuje dub zimní, méně často dub letní, na některých místech s příměsí břízy bělokoré a borovice lesní. Bylinné patro je poměrně chudé na druhové složení, převažují traviny jako *Festuca ovina*, *Avellana flexuosa* a další. Rozkládají se na strmých a mírných svazích chudých na živiny na rulách, žulách, svorech, kyselých břidlicích. V některých místech se objevují i skalní výchozy. Společenstvo se vyskytuje nejčastěji v polohách 250 až 450 m n. m.. Biotop je v některých lokalitách potenciální přirozenou vegetací, na jiných plochách vznikly jako důsledek hospodaření. Do některých sekundárních kultur proniká habr nebo buk a tím dojde k zastínění a rozšiřování mezofilních druhů. Narozdíl od teplomilných, acidofilní doubravy neobsahují takové množství ohrožených druhů. Doubravy jsou často převáděny na jehličnaté monokultury nebo na smíšené porosty. Pro jejich zachování je potřeba zachovat dřevinnou skladbu s dominancí.

L7.3 SUBKONTINENTÁLNÍ BOROVÉ DOUBRAVY

Tyto světlé, druhově chudé porosty charakterizuje dominance borovice lesní (*Pinus sylvestris*) a dubu zimního (*Quercus petraea* agg.), s příležitostným výskytem dubu letního (*Q. robur*) a příměsí břízy bělokoré (*Betula pendula*) a jeřábu ptačího (*Sorbus aucuparia*) ve stromovém patře. Na některých místech můžeme také nalézt *Fagus sylvatica*, *Picea abies* a historicky pravděpodobně i *Abies alba*. V keřovém patře se kromě zmlazených uvedených druhů stromů vyskytuje i *Frangula alnus* a *Salix aurita*. Bylinné patro je charakterizováno převahou keříků jako je vřes obecný (*Calluna vulgaris*), brusnice obecná (*Vaccinium myrtillus*) a brusnice (*Vaccinium vitis-idaea*), kapradiny (například *Pteridium aquilinum*) a traviny (například *Avenella flexuosa*).

Vyskytuje se na živiny chudých, lehkých, velmi silně kyselých a vysychavých kambizemích, především na pískovcích, arkózách, slepencích. Nadmořská výška, ve které biotop nalezneme, se pohybuje v západních Čechách mezi 400 až 500 m n. m.. Porosty jsou buď přirozené nebo jsou výsledkem historického lesního managementu přeměnou z acidofilních bučin. U zachovaných porostů je třeba ochranná péče se zaměřením na udržování stromového patra s převahou zastoupení dubu a příměsí borovice (Chytrý et al. 2010).

obr. 81: Biotopy L, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

K1 MOKŘADNÍ VRBINY

Tvoří ho světlé mezernaté keřové vrbiny s dominancí *Salix aurita*, *cinerea*, *pentandra* s častým výskytem *Frangula alnus* a *Prunus padus*. Druhové složení bylinného patra je pestré, tvoří ho druhy vlhkých luk jako *Caltha palustris*, *Deschampsia cespitosa* apod. Vzácně se zde vyskytují ohrožené druhy *Dryopteris cristata*, *Gladiolus imbricatus*, *Lysimachia thyrsoflora* a další. Vyskytují se v terénních sníženinách s dlouhodobě stagnující podzemní vodou u povrchu nebo nad, u lesních mokřadů. Často se vyskytují v komplexu s mokřadními olšinami, se kterými se propojí v průběhu sukcese. Biotop je ohrožen vodohospodářskými úpravami a také melioracemi, nálety jehličnanů. Pokud je zachován přirozený vodní režim a dřevinné skladby, nevyžadují mokřadní vrbiny žádnou péči. Pokud pouze dojde k zárůstu náletovými dřevinami je třeba tyto odstranit.

K3 VYSOKÉ MEZOFILNÍ A XEROFILNÍ KŘOVINY

Biotop hustých většinou trnitých křovin, které měří většinou 2-5 m. Jsou druhově bohaté, uspořádané ve větších skupinách nebo liniově. Mají více dominantních druhů, hlavně *Coryllus avellana*, *Crateagus spp.*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus spinosa* a dalších. Je zastoupeno i stromové patro tvořené například z *Fraxinus excelsior*, *Prunus avium*, *Pyrus pyraister* a *Sorbus aucuparia*. V bylinném a keřovém patře je častá proměnlivost, zahrnuje husté porosty z klonálních keřů a řídké porosty vysokých keřů. Primární porosty se vyvíjí na svazích s vysychavou půdou. Většinou se biotop vyskytuje na potenciálně lesních stanovištích. Křovinné společenstvo je ohroženo absencí managementu, šířením ruderálních druhů a nepůvodních rostlin. Primární porosty nevyžadují neustálou péči, v sekundárních je ale třeba občasné vytínání stromů nebo holoseče. V antropogenně narušené prostředí dochází k šíření expanzivních a invazních druhů.

M1.7 VEGETACE VYSOKÝCH OSTŘIC

Biotop jednovrstevných až dvouvrstevných porostů s dominancí vysokých ostřic se vyznačuje různorodým charakterem v závislosti na růstové formě převažujícího druhu. Vegetace může mít buď mozaikovitý, nebo homogenní ráz. Trsnaté ostřice, jako je *Carex appropinquata*, *C. elata* a *C. paniculata*, vytvářejí robustní trsy, dosahující až 1 metru výšky, nazývané bulvy. Mezi trsy ostřic, v tzv. šlencích, se obvykle vyskytují bažinné byliny vyššího vzrůstu, jako jsou *Iris pseudacorus*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia thyrsoflora*, *Lythrum salicaria*, *Peucedanum palustre* a vzácně i *Ranunculus lingua*. Ve větších tůňkách mezi řídkce roztroušenými trsy ostřic se často vyskytují i byliny poléhavého vzrůstu, například *Potentilla palustris*. V mělké vodě šlenců rostou některé vodní makrofyty, například *Lemna minor*, *L. trisulca*, *Riccia fluitans* a *Utricularia spp.* Na bultech ostřic, zejména pokud jejich starší části odumírají, se mohou uchytit byliny menšího vzrůstu, jako je *Galium palustre* s. l. a *Stellaria palustris*. Porosty vysokých ostřic s velkým podílem ruderálních druhů nebo neofytů patří do biotopu X7A. Vegetace je vázána hlavně na pobřežní mělčiny a břehy vodních toků a ploch s kolísající vodní hladinou. Hlavním problémem biotopu jsou regulace vodních toků, absence záplav a ničení mrtvých ramen. Pro zachování je důležité nenarušení vhodného vodního režimu.

S1.2 ŠTĚRBINOVÁ VEGETACE SILIKÁTOVÝCH SKAL A DROLIN

Významnou charakteristiku porostů definují drobné acidotolerantní kapradiny, jako jsou sleziníky (*Asplenium spp.*), spolu s robustnějšími kapradinami, například *Dryopteris filix-mas*, a občas se objevují i dvouděložné suchomilné byliny, jako jsou *Aster alpinus*, *Dianthus gratianopolitanus* a *Saxifraga rosacea*. Dominantní petrofyty jsou doprovázeny acidofyty s širokou ekologickou amplitudou, jako je například *Avenella flexuosa*, mezofylními druhy lesů a křovin, například *Poa nemoralis*, a občas i druhy suchých trávníků, například *Allium senescens* subsp. *montanum*. Významnou částí těchto porostů jsou mechory a lišejníky, které rostou jak na povrchu skal a balvanů, tak i na akumulacích humusu a jemnozemi. Biotop se rozkládá na slunných i stinných srážech a balvanových rozpadech v údolích. Podkladní vrstva se nejčastěji skládá ze žuly, žnělce, čediče, ruly, granulitu, hadce nebo pískovce. Většina stanovišť není ohrožena a není potřeba managementu, v některých případech je třeba regulace turistiky a horolezectví nebo odstranění dřevin, které stíní (Chytrý et al. 2010).

obr. 82: Biotopy K,M,S, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.10. BIOTOPY

T1.1 MEZOFILNÍ OVSÍKOVÉ LOUKY

Jedná se o louky nížinných poloh a pahorkatin s dominancí ovsíku vyvýšeného (*Arrhenantherum elatius*), nebo také o podhorské louky s převahou nižších trav jako jsou *Agrostis capillaris*, *Anthoxanthum odoratum* nebo *Festuca rubra*. Dalšími travami jsou *Dactylis glomerata*, *Holcus lanatus* a *Poa pratensis*. Hojně se zde vyskytují i širokolisté byliny jako *Crepis biennis*, *Daucus carota*, *Campanula patula*, *Trifolium pratense* a *Knautia arvensis*. Porosty dorůstají až 1 m a jsou dle míry narušování více nebo méně zapojeny s pokryvností 60-100 %. Mechové patro je vyvinuto spíše ve vlhčích polohách.

Vyskytují se nejčastěji v blízkosti sídel ve vyšších stupních. Ovsíku se daří především na živiny bohatých půdách typu kambizem, hnědozem nebo fluvizemích říčních teras.

Biotop je ohrožen možným přehnojením, redaralizací, ponecháním pozemku ladem a zarůstáním. Zarůstání probíhá nejprve dominantními druhy v porostu, poté expanzivními zejména *Calamagrostis epigejos*. Obnova je velmi náročná a může trvat roky. Základem správné údržby je pravidelná seč alespoň jednou za rok. Z hlediska ochrany mají větší význam druhově bohaté louky chudších půd se zastoupením kostravy červené a reliktní vegetace z dob předintenzivního hospodaření s výskytem mochny bílé (*Potentilla alba*) a zvonečníku hlavatého pravého (*Phyteuma orbiculare*).

T1.5 VLHKÉ PCHÁČOVÉ LOUKY

Jedná se o vlhké až mokré, hustě zapojené louky s dominancí trav *Agrostis canina*, *Carex acutiformis*, *C. acuta*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *Juncus effesus*, *Poa palustris*, *P. pratensis* a jiné. Dále se zde vyskytují širokolisté byliny. Složení a podíl širokolistých bylin a šáchorovitých se mění v návaznosti na nadmořskou výšku, vlhlost, živiny a pravidelnost a četnost sečení. Na půdách chudých na živiny a podél podhorských toků se nacházejí louky s dominancí *Scirpus sylvaticus*, *Carex brizoides* a *C. cespitosa*. Louky rostou na podmáčených glejových půdách v údolích toků a na prameništích. Oblasti mají trvale vysokou hladinu podzemní vody, ale porosty nesnášejí dlouhodobé zaplavení a periodické vysychání. Louky jsou jednou až dvakrát ročně sečeny a na změnu hospodaření rychle reagují. Při menší fenvenci seče se snižuje druhová bohatost a postupně začínají převládat dominanty tužebníkových lad. Jejich odvodnění vede k dočasnému obohacení živinami a zarůstání některým travním druhem. Pokud zůstane pozemek opuštěn, dojde k zamokření a zarůstání rákosem, širokolistými bylinami a vlhkomilnými dřevinami. Pokud dojde k mechanickému narušení dochází k expanzi ruderalních druhů. Pro zachování charakteru je vyžadována pravidelná seč a zachování přirozeného vodního režimu.

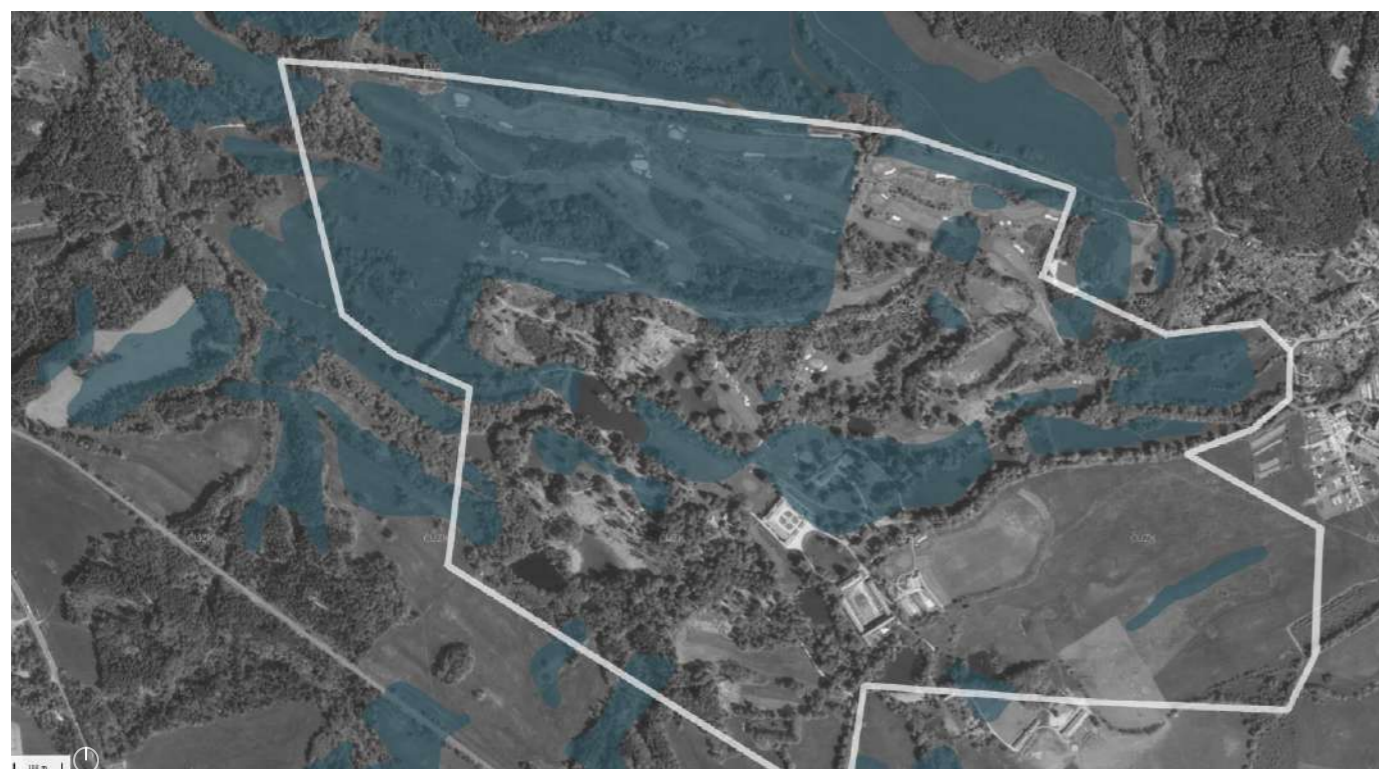
T1.3 POHÁŇKOVÉ PASTVINY

Poháňkové pastviny tvoří z většiny nízké a zapojené porosty s dominancí trav *Agrostis capillaris*, *Cynosurus cristatus*, *Festuca pratensis*, *F. rubra* agg., *Lolium perenne*, *Poa trivialis* a výskytem dvouděložných bylin, které snášejí časté narušování jako jsou *Achillea millefolium*, *Bellis perennis*, *Carum carvi*. Značné zastoupení představují vytrvalé růžicovité byliny a byliny s plazivými nadzemními výběžky. Na pastvinách jsou typické skupinky trnitých, jedovatých nebo pro dobytek nechutných rostlin, tzv. pastevních plevelů. Na narušených místech se mohou uplatnit ruderalní druhy např. *Artemisia vulgaris*, *Cirsium arvense*, *Tanacetum vulgare* nebo druhy invazní *Lupinus polyphyllus*. Podobný charakter jako pastviny mají také trávníky na sešlapávaných prostorech podél cest, nahřístích, rekreačních plochách a okrasné trávníky v parcích a zahradách. Zpravidla se jedná o druhově chudé a strukturně jednotné porosty založené ve většině případů výsevem travních směsí a sečené několikrát ročně. Pastviny se vyskytují na obdobných půdách jako mezofilní louky, liší se však četností odběrů nadzemní biomasy, a proto jsou odlišné. Pastviny se nejčastěji vyskytují v oblastech s extenzivním zemědělským hospodařením, v blízkosti sídel. Pastviny a pravidelně sečené trávníky ohrožuje především změna režimu hospodaření. Druhová pestrost omezuje převod na jetelotravní směsky. Intenzivní spásání může narušit povrch a to vede ruderalizaci a následnému degradování porostů. Opuštěné pastviny postupně zarůstají. Pro udržení je vhodná extenzivní pastva nebo doplňková seč a sečení nedopasků.

T1.6 VLHKÁ TUŽEBNÍKOVÁ LADA

Pro společenstvo jsou charakteristické zapojené porosty širokolistých vlhkomilných bylin vyššího vzrůstu. Biotopy jsou často charakterizovány monodominantními porosty tužebníku jilmového pravého (*Filipendula ulmaria* subsp. *ulmaria*). Tyto porosty často obsahují další vysoké byliny, jako je *Chaerophyllum hirsutum*, *Geranium palustre* a *Lysimachia vulgaris*. V závislosti na nadmořské výšce, dostupnosti živin a půdní reakce se v těchto porostech objevují různé subdominanty.

Ve vyšších polohách se často vyskytují druhy jako *Chaerophyllum hirsutum*, *Cirsium heterophyllum*, *Petasites hybridus* a *Valeriana excelsa* subsp. *procurrens*. Druhy jako *Lysimachia vulgaris* dominují na živinami chudších a kyselejších půdách, zatímco *Geranium palustre* preferuje půdy bohatší na živiny. V těchto porostech lze také nalézt druhy vlhkých pcháčových luk, včetně trav jako je *Alopecurus pratensis*, *Carex acuta*, *C. acutiformis*, *Juncus effesus* a *Scirpus sylvaticus*, a širokolistých bylin jako je *Caltha palustris*, *Cirsium heterophyllum*, *C. oleraceum*, *Crepis paludosa*, *Epilobium hirsutum*, *Equisetum fluviatile* a *Valeriana excelsa* subsp. *procurrens*. Biotop se objevuje na vlhkých glejových půdách s dobrou zásobou živin, podél vodních toků a pramenišť. V jarním období může docházet k dočasnému zaplavení. Vegetace vzniká hlavně z vlhkých pcháčových luk. Louky jsou ohrožovány odvodňováním a regulací vodních toků. Když dojde k zamezení záplav, louky zarostou a přemění se na mezofilní lada. Biotop není většinou ochranně významný, u cenných porostů by se mělo přistupovat k nepravidelné seči ve víceletém intervalu.

obr. 83: Biotopy T, zdroj: ČUZK, upraveno autorkou

T

X1 URBANIZOVANÁ ÚZEMÍ

Jedná se o zastavěné části měst a vesnic, nebo prostoru zemědělských a průmyslových objektů a přilehlé ruderalní a dřevinné vegetace, parků, stromořadí, křovin, lesíků a trávníků na plochách mezi zástavbou. Mezi zástavbou se může vyskytovat i biotop přírodní.

X5 INTENZIVNĚ OBHOSPODAŘOVANÉ LOUKY

Jedná se o druhově chudý, velmi hnojený, vícekrát do roka sečený biotop, kde bývají přeorávané louky nebo výsevy směsí trav s převahou psárky luční (*Alopecurus pratensis*), srhy laločnaté (*Dactylis glomerata*) nebo jílku vytrvalého (*Lolium multiflorum*) za příměsí širokolistých nitrofilních bylin (*Anthriscus sylvestris*, *Rumex obtusifolia*, *Taraxacum sect. Ruderalia*). Spadají sem také pole s výsevy jetelovin a louky chudé na druhy dotčené odvodňováním s dominantou medynku vlnatého (*Holcus lanatus*) nebo trojštětu žlutavého (*Triserum flavescens*).

X7 RUDERÁLNÍ BYLINNÁ VEGETACE MIMO SÍDLA

Jedná se o porosty synantropních a ruderalních bylin, jak jednoletých tak vytrvalých, ve kterých často dominuje invazní nebo expanzivní druh. Vyskytují se mimo sídla a průmyslové nebo zemědělské komplexy. Poměrně běžně se prolínají se společenstvy sekundárních trávníků, mokřad nebo pobřežní vegetací. Dělí se dále na dvě podjednotky, které se obě nacházejí v řešeném území.

X7A RUDERÁLNÍ BYLINNÁ VEGETACE MIMO SÍDLA, OCHRANÁŘSKY VÝZNAMNÉ POROSTY

Porosty mají ochránářský význam nebo potenciál vývoje nebo přeměny na přírodní biotop - nivní louky zarostlé *Phalaris arundinacea* s velkým podílem ruderalních druhů, porosty s dominantou *Carex brizoides*, terestrické rákosiny mimo litorální zónu mokřad, dna letněných rybníků s dvouzubcem a rdesny, ruderal vegetace vlhkých lomů, pískoven a skladů s výskytem sítiny nebo ochránářsky významné druhy jako *Equisetum variegatum*, *Myricaria germanica*, *Typha laxmannii* a meze s vegetací svazů *Onopordion acanthii*, *Dauco carotae-Melilotion* nebo *Convolvulo arvensis-Elytrigion repentis*, která je druhově bohatá nebo obsahuje vzácné druhy.

X7B RUDERÁLNÍ BYLINNÁ VEGETACE MIMO SÍDLA, OSTATNÍ POROSTY

Do tohoto biotopu se řadí porosty nevyhovující definici X7A.

X9A LESNÍ KULTURY S NEPŮVODNÍMI JEHLIČNATÝMI DŘEVINAMI

Biotop lesních kultur s vysazenými stromy, které nebyly součástí původních přírodních lesů a nebo v nich měly nízké zastoupení. V kulturách jehličnatých lesů bývají nejčastěji vysazovány smrk ztepilý (*Picea abies*) nebo borovice lesní (*Pinus sylvestris*), v méně případech také modřín opadavý (*Larix decidua*). Ve vzácných případech jsou vysazovány také druhy, které nejsou původní na našem území například *Pinus nigra*, *P. strobus* nebo *Pseudotsuga menziesii*.

X12 NÁLETY PIONÝRSKÝCH DŘEVIN

Biotop samovolně vzniklých lesíků s převahou druhů *Betula pendula*, *B. pubescens*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Populus tremula* a *Salix caprea*. Dělí se na dvě podjednotky, které se nacházejí i v řešeném území.

X12A NÁLETY PIONÝRSKÝCH DŘEVIN, OCHRANÁŘSKY VÝZNAMNÉ POROSTY

Nálety dřevin na nelesních plochách mimo sídla, u kterých se předpokládá vývoj k přirozené lesní vegetaci, nedochází k ruderalizaci, převaze nitrofilních druhů a nebo mají význam krajinnotvorný. Jedná se většinou o malé lesíky na nelesní půdě, remízky na polích, zarostlé meze, dále také náletové porosty v lomech, výsypkách. Nejedná se o stromové porosty na lesních pasekách a holinách.

X12B NÁLETY PIONÝRSKÝCH DŘEVIN, OSTATNÍ POROSTY

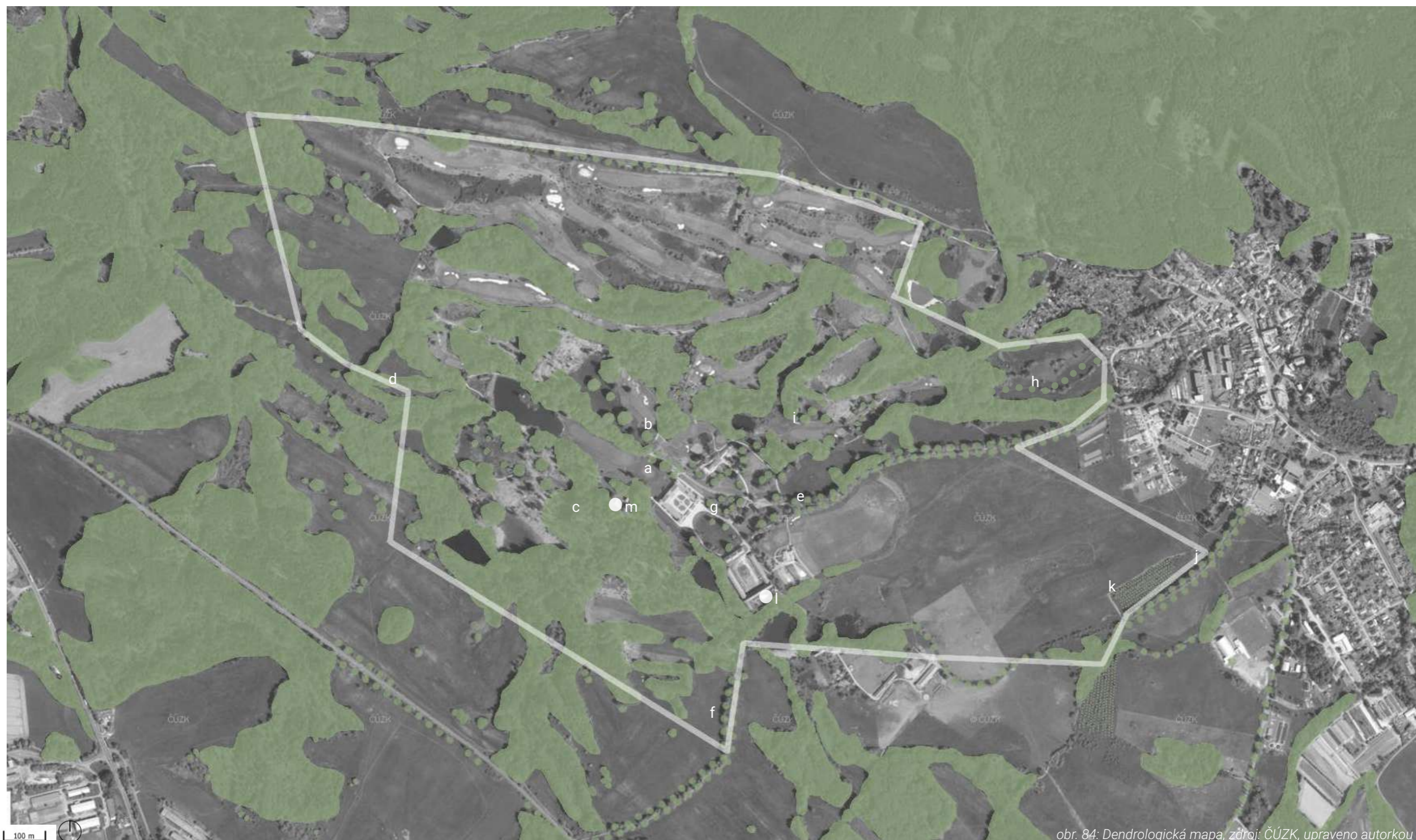
Jedná se o samovolně vzniklé skupiny stromů a lesíky, kde převládají ruderalní a nitrofilní druhy jako *Alliaria petiolata*, *Chaerophyllum temulum*, *Geum urvanum*, *Geranium robertianum* a *Urtica dioica*.

X13 NELESNÍ STROMOVÉ VÝSADBY MIMO SÍDLA

Biotop extenzivních sadů s travnatým podrostem, parkové plochy, zahrady, hřbitovy, aleje a stromořadí. V místech, kde je stromový porost rozvolněn, se může travinná nebo křovinná vegetace mezi těmito vysazenými stromy řadit k přírodnímu společenstvu (Chytrý et al. 2010).

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.10. DENDROLOGIE

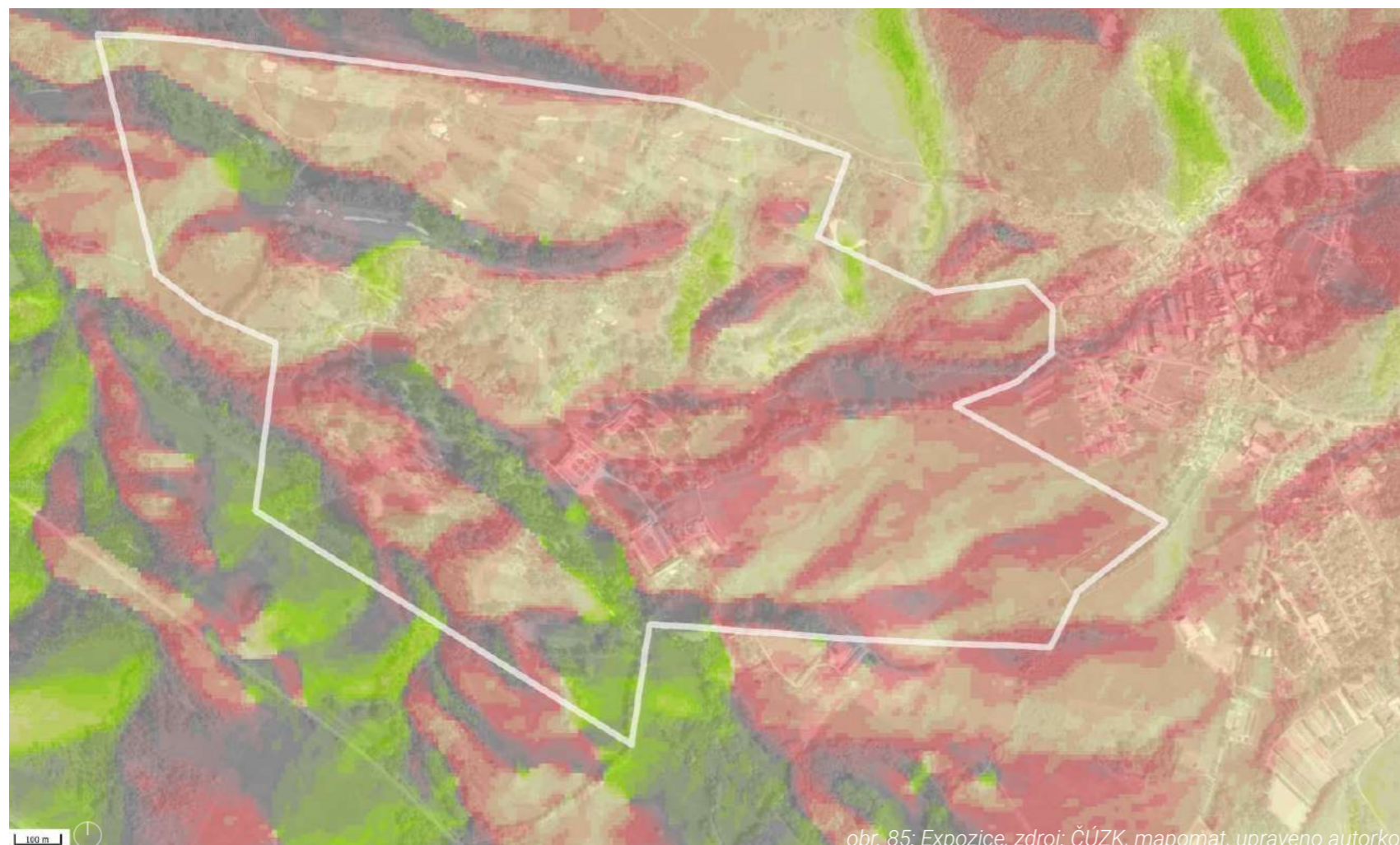
obr. 84: Dendrologická mapa, zdroj: ČÚZK, upraveno autorkou

●	souvislý porost zeleně	e	javorová alej k městu
●●●●	liniová doprovodná zeleň	f	doprovodná zeleň komunikace
●	samostatně stojící solitery	g	významné solitery u zámecké budovy
a	javorová alej	h	nová alej u pěší cesty do kynžvartu
b	Ptačí alej	i	solitery vysazené v rámci golfu
c	smíšený les na Májovém vrchu	j	stromořadí vedoucí k Medvědim kamenům
d	prastará zámecká alej	k	třešňový sad
		l	památný dub
		m	památná lípa

Celá oblast je hojně porostlá zelení. Mimo lesy se zde nachází i skupinová a liniová zeleň. Cesty v celé oblasti jsou většinou vždy doprovázeny stromořadími či alejemi. Tyto aleje často směřují k zámecké budově, ale lemují také cesty do okolních měst a vesnic. V oblasti se nachází minimum výrazných solitér. Hlavním pozitivem oblasti je zachování většiny krajinných linií, především alejí, které se v obci nacházely již v historických souvislostech. Alej vedoucí podél pěší cesty směrem k zámku v minulosti částečně zanikla, byla ale obnovena a v současné době se zde opět nachází. V údolí Lipoltovského potoka se rozkládají louky a mokřady, které postupně přecházejí v smíšené lesy. Tyto lesy jsou domovem buku lesního, javoru klen, dubů, jasanů a jedlí. Zde se také vyskytují smrkové monokultury, které byly vysazeny v minulém století kvůli finančním problémům vlastníků zámku. Smíšené lesy mají menší náchylnost k erozím a jsou bohatší na druhy (Křesadlová 2017).

04.2. PŘÍRODNÍ ANALÝZY

04.2.11. EXPOZICE

- sever
- SV
- V
- JV
- J
- JZ
- Z
- SZ

04.2.12. KLIMA

Klimaticky spadá celá oblast zámeckého parku a okolních obcí do mírně chladného, vlhkého klimatického regionu.

Průměrná roční teplota dosahuje 5 až 6 stupňů Celsia a roční průměrným úhrn srážek činí 700 až 800 mm.

Tento region spadá do klimatického regionu 8, což přináší příznivé podmínky pro lázeňský pobyt a odpočinek v přírodě. Díky mírnému klimatu a dostatku srážek se zde nacházejí bujná lesní a louční ekosystémy, což přispívá k příjemné atmosféře a rekreačnímu prostředí pro návštěvníky.

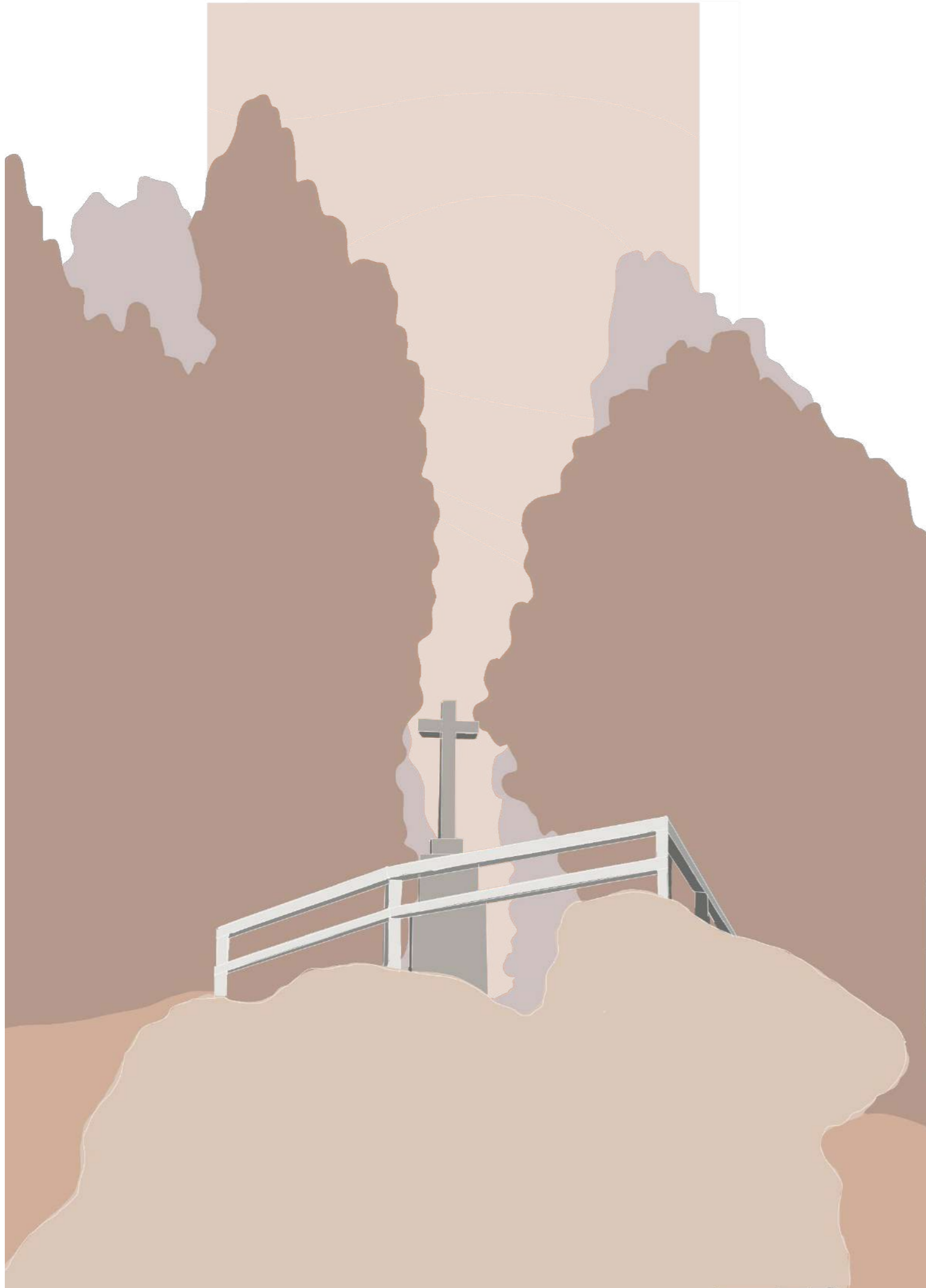
Dle Quitta se oblast řadí do klimatického regionu MT3, tedy do mírně teplé klimatické oblasti. Území bklopují oblasti CH7 (chladná) a MT4 (mírně teplá) (Quitt, 1971).

Počet letních dní	20 - 30
Počet dní s prům. teplotou 10 °C a více	120 - 140
Počet dní s mrazem	130-160
Počet ledových dní	40 - 50
Prům. lednová teplota	-3 až -4° C
Prům. červencová teplota	16-17° C
Prům. dubnová teplota	6-7° C
Prům. říjnová teplota	6-7° C
Prům. počet dní se srážkami 1 mm a více	110 - 120
Suma srážek ve vegetačním období	350 - 450
Suma srážek v zimním období	250 - 300
Suma srážek celkem	600 - 750
Počet dní se sněhovou pokrývkou	60 - 100
Počet zatažených dní	120 - 150
Počet jasných dní	40-50

- CH7
- MT3
- MT4

tabulka 1: Specifika klimatické oblasti, zdroj: Quitt, 1971

05. VLASTNÍ PROJEKT

05. NÁVRH
05.1 MOODBOARD

rozhledna

přírodní charakter

naučné zastávky

molo u rybníka

historický charakter

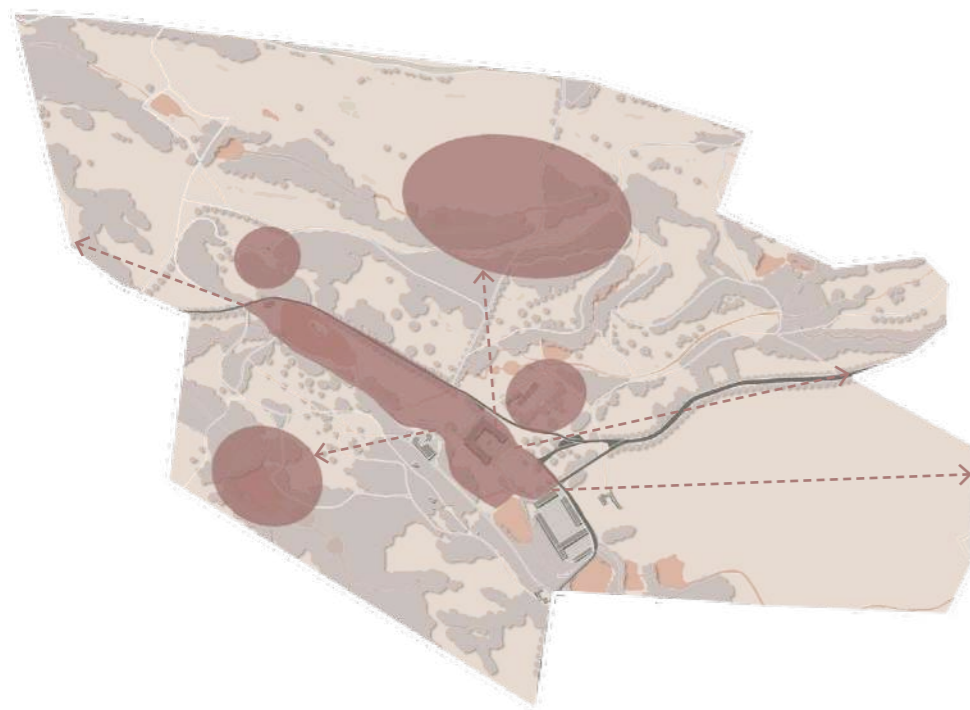
dětské přírodní prvky

průhledové brány

venkovská krajina

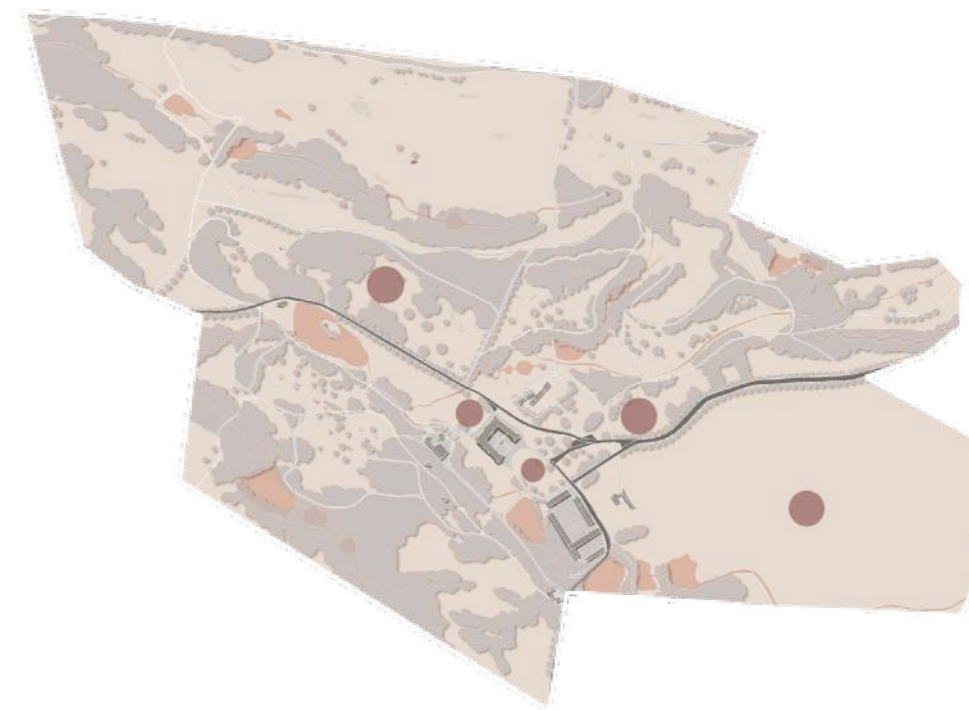
PROPOJENÍ S OKOLÍM

Jedním z hlavních cílů je propojení jednak jednotlivých částí řešeného území a také návaznost na širší okolí a město Lázně Kynžvart. Centrální část parku je třeba propojit s odlehlějšími částmi parku, které i přes svůj působivý přírodní charakter nejsou tolik navštěvovány. Jedná se o propojení okolí zámecké budovy s Františkovou horou, Píščitým rybníkem a vzdálenějším golfovým hřištěm. V rámci návrhu byly vytvořeny čtyři vyhlídkové trasy, které umožní prozkoumání celého řešeného území a pro zatraktivnění jsou doplněny o moderní mobiliář.

NÁVAZNOST CESTNÍ SÍŤ

Dalším cílem je propojení cest, které se na řešeném území nacházejí. V rámci stávajících cest byly vytvořeny turistické trasy, které propojují zajímavé přírodní a architektonické prvky v území. Nově navržené cesty jsou inspirovány historickým uspořádáním parku a zároveň také novodobým požadavkům, jako například podél komunikace skrze javorovou alej. Tento úsek propojující park po centrální ose byl doposud dostupný pouze po komunikaci pro vozidla a tedy nebezpečný. Dále byla navržena nová cesta z města Lázně Kynžvart, která usnadní přístup z lázní.

obr. 95: Koncept, zdroj: autorka práce

NOVÉ BODY ZÁJMU

Pro zatraktivnění prostoru pro novodobého uživatele byly navrženy nové body zájmu. Jedná se o nové cesty a mobiliář v podobě informačních a edukačních tabulí a laviček. Dále byla navržena poměrně moderně, přesto jednoduše vzhlízející vyhlídka na Františkově vrchu. Pro přivedení pozornosti mladých rodin byly na trase k zámku navrženy přírodní dětské herní prvky. V bezprostřední blízkosti zámecké budovy byly navrženy průhledové brány, které umožní návštěvníkovi pochopit kompoziční principy parku a zdůrazní průhledové osy. Na Píščitém rybníce bylo k odpočinku navrženo molo, které do této odlehlější části přivede více návštěvníků.

05. NÁVRH

05.3.1 PŮDORYS

Nové řešení prostoru zámeckého parku bylo v rámci návrhu doplněno o nové cesty, které propojí park s městem a vytvoří více možností návaznosti a tím poskytnou lepší dostupnost pro obyvatele a lázeňské hosty. V rámci návrhu byla přesunuta 18. jamka golfového hřiště, jelikož narušuje historickou kompozici jádra parku a zároveň představuje nebezpečí pro návštěvníky pohybující se u zámecké budovy. Spolu s cestami byla navržena nová stromořadí, která poskytují stín a komfort a zároveň odcloní budovu golfového zázemí. Nové cesty vznikly podél javorové aleje u zámku, kudy běžně chodí lidé, ale doposud museli používat vozovku. Další cesty byly navrženy před zámeckou budovou, u města, Mlýnského rybníka a na Františkovu horu. Byl navržen mobiliář ve formě laviček v blízkosti zámecké budovy a moderní molo u Písčitého rybníka pro poskytnutí odpočinku v odlehlejší části parku. Dále byla navržena jednoduchá moderně pojatá rozhledna na Františkově hoře a průhledové brány, které podpoří vnímání prostoru v hlavních průhledových osách. Dále jsou také navrženy přírodní dětské prvky. V celém prostoru budou rozmístěny informační tabule. Veškeré prvky umístěné do řešeného území mají za cíl přinést moderní vzezření a zároveň zachovat historický charakter místa.

obr. 97: Půdorys, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

05.4.1 TRASY - FIALOVÁ

1 Františkův monument

2 Mlýnský rybník

3 pivovar a Hájenka

4 Čajovna

5 Lesní kaple

Fialová trasa propojuje zámecký park s městem Lázně Kynžvart a zpřístupňuje ho ze dvou různých bodů. Cesta vede přes golfové hřiště a les a propojuje vzdálenější prvky parku. V průběhu trasy je možný odpočinek v altánku na golfu s krásným výhledem do přírody. Trasa umožňuje prozkoumání přírody i památek, které se v parku nacházejí. Průběh trasy je situován spíše na severní část parku a umožňuje poznat, jak se příroda mění v rámci upraveného golfového hřiště a divoké okolní přírody. Návštěvník pozná především památky na Májovém vrchu, kterými jsou vyhlídkový altán, Lesní kaple nebo pavilon Čajovny. Celková délka trasy je přibližně 6 km.

6 vyhlídka na bludném balvanu

7 kovárna

8 Ptačí alej

9 altánek na golfu

10 město Lázně Kynžvart

05. NÁVRH

05.4.2 TRASY - MODRÁ

1 historická alej

2 kříž princezny Pascaliny

3 altánek na golfu

4 město Lázně Kynžvart

5 dětské prvky

Modrá trasa propojuje město se zámeckým parkem. Umožňuje návštěvníkovi poznat množství přírodních i architektonických památek, jako jsou aleje a drobné stavby. Zároveň prochází plochou, kde byly nově navrženy dětské herní prvky. Trasa vede přes golfové hřiště k altánu a propojuje Františkovou horu a Májový vrch. Tím otevírá působivé průhledy do celého řešeného území. U města vede trasa nově navrženou cestou, která se napojuje na současnou cestu doprovázenou alejí. Přibližná délka trasy je 7,5 km, ale lze ji zkrátit dle možností.

6 nová cesta

7 kovárna

8 vyhlídka na bludném balvanu

9 Písečný rybník

10 pivovar a Hájenka

05. NÁVRH

05.4.3 TRASY - RŮŽOVÁ

1 kříž princezny Pascaliny

2 Františkův monument

3 Štolbův kříž

4 Ptačí alej

5 zámecká budova

Růžová trasa propojuje především centrální část parku a nejvýznamnější přírodní a architektonické prvky. Návštěvník pozná dva z rybníků, které se v území nacházejí - Mlýnský a Písčitý. U Mlýnského rybníku trasu propojuje nově navržená cesta s posezením, které umožní výhled po hlavní průhledové ose. Na písčitém rybníce bude možný odpočinek na nově navrženém mole. Dále trasa propojuje prvky v okolí zámecké budovy, jakými jsou pavilon Čajovny, obelisk, památné kříže nebo samotnou zámeckou budovu s nově navrženým mobiliářem v podobě průhledových bran a laviček. Jedná se o nejkratší trasu, která poskytuje základní poznání zámeckého parku. Celková délka trasy je přibližně 4,5 km.

6 Panský rybník

7 Čajovna

8 Písčitý rybník

9 Mlýnský rybník

10 kovárna

05. NÁVRH

05.4.4 TRASY - ŽLUTÁ

1 mlýn

2 Františkův monument

3 nová rozhledna

4 nová cesta před zámkem

5 zahradnictví

Žlutá trasa slouží především maminkám s dětmi, které park hojně navštěvují z důvodu blízkosti lázní zaměřených především na léčení dětských respiračních problémů. Trasa je kratší a nabízí vyžití právě pro děti. Nacházejí se zde přírodní dětské prvky a interaktivní edukační tabule rozmístěné po celé trase. Umožní tak poznání zámeckého parku a přírody zábavnou formou. Trasa je napojena na město Lázně Kynžvart pro lepší dostupnost z lázní. Součástí trasy je samotný zámek a okolní hospodářské budovy a zahradnictví. Stezka vede také po nově vytvořené cestě javorovou alejí k nové rozhledně, která umožní výhled na centrální část parku. Celková délka trasy je přibližně 5 km.

6 průhledová brána

7 dětské herní prvky

8 javorová alej

9 město Lázně Kynžvart

10 edukační tabule

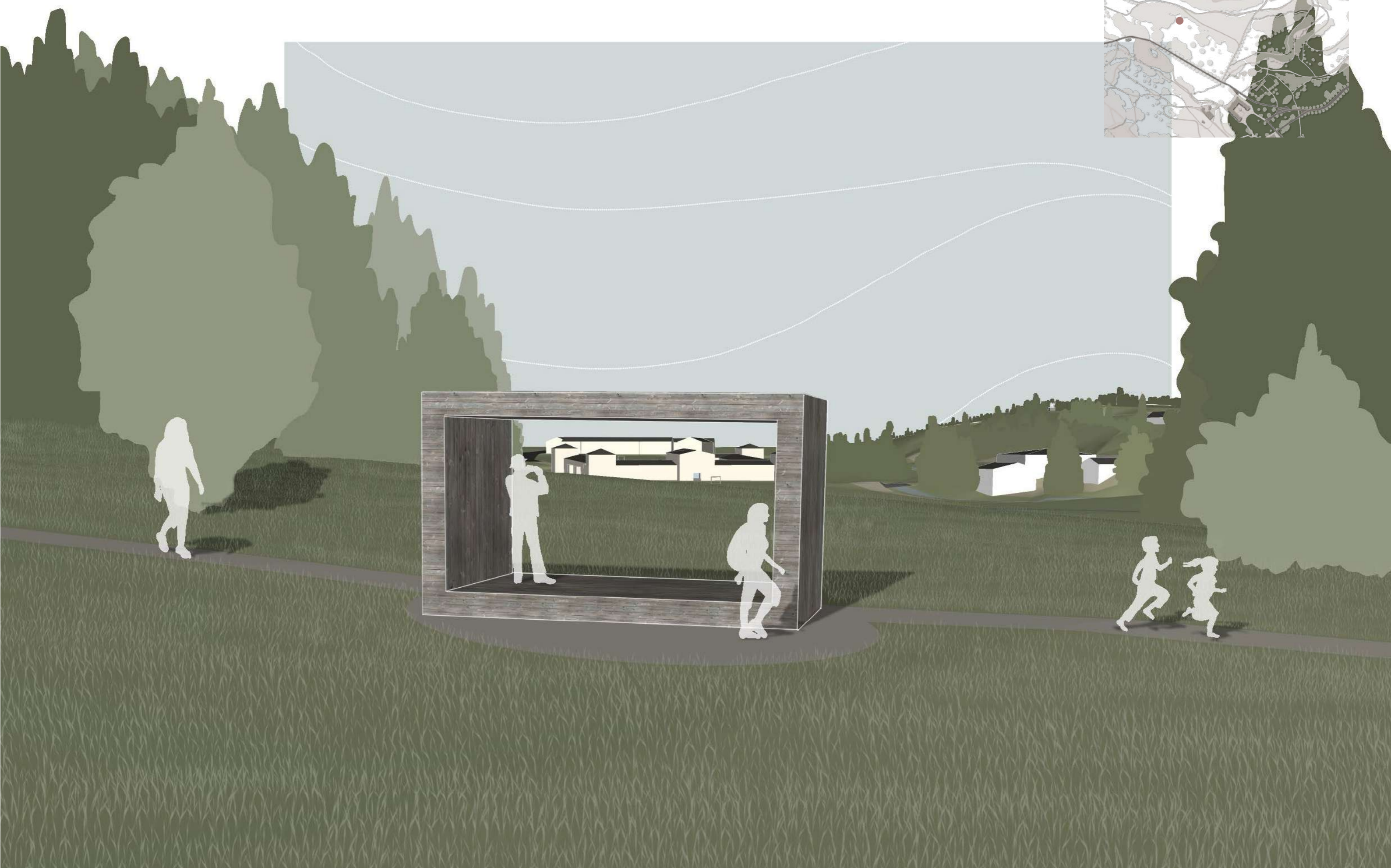
05. NÁVRH

05.5 VIZUALIZACE

PRŮHLEDOVÁ BRÁNA PŘED ZÁMECKOU BUDOVOU

obr. 143: Vizualizace 1, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

05.5 VIZUALIZACE PŘÍRODNÍ HERNÍ DĚTSKÉ PRVKY

obr. 145: Vizualizace 3, zdroj: autorka práce

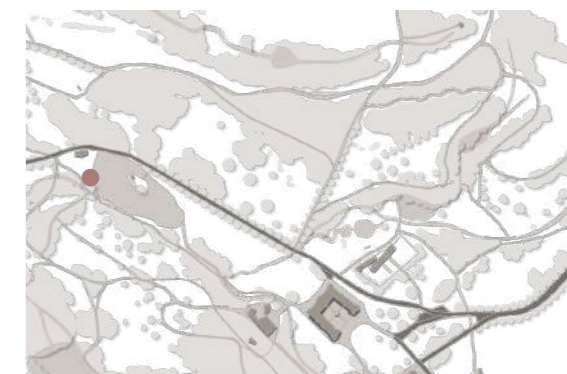
05. NÁVRH

05.5 VIZUALIZACE MOLO U PÍŠČITÉHO RYBNÍKA

obr. 147: Vizualizace 5, zdroj: autorka práce

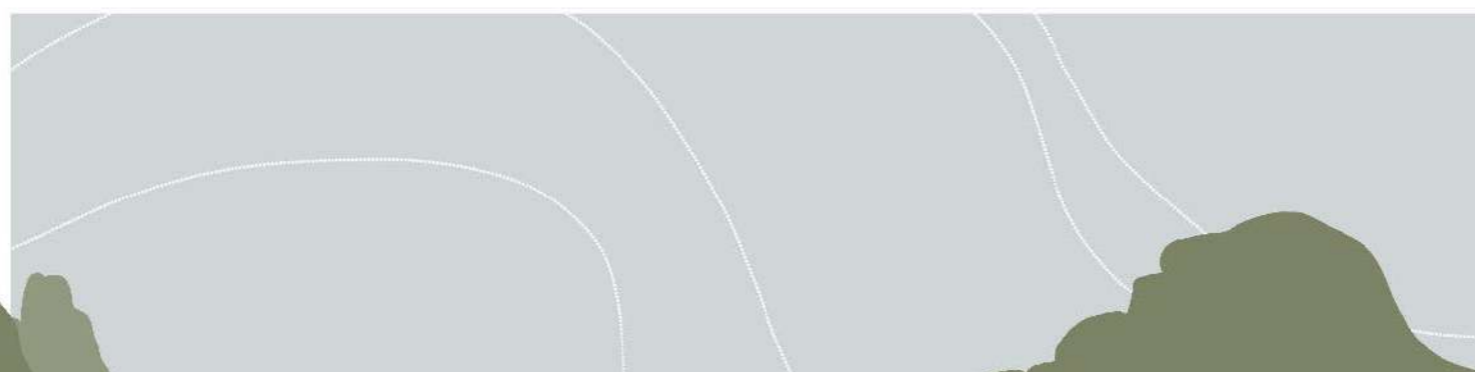
05. NÁVRH
05.5 VIZUALIZACE
CESTA U MLÝNSKÉHO RYBNÍKA

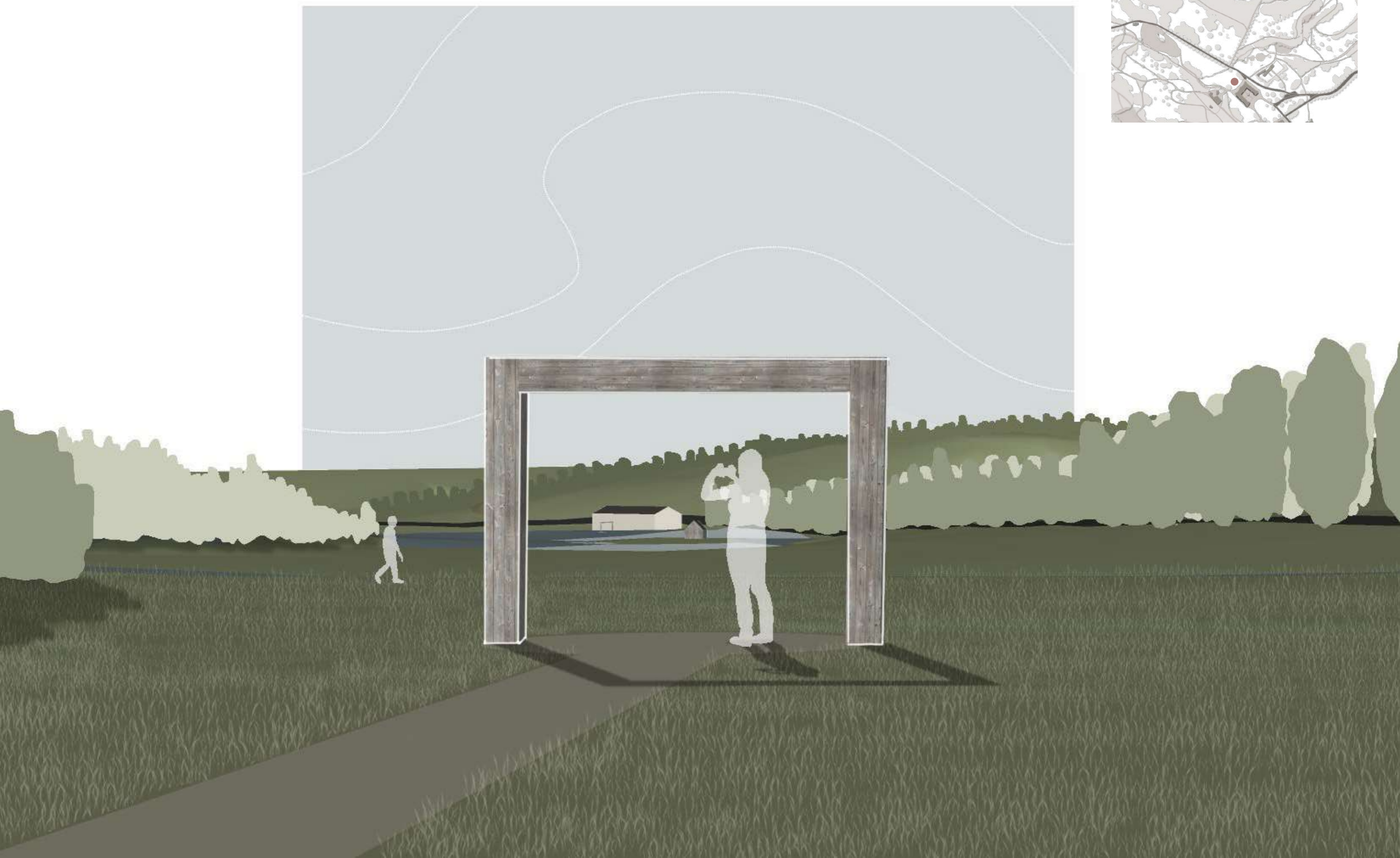
05. NÁVRH

05.5 VIZUALIZACE

NOVÁ PĚŠÍ CESTA JAVOROVOU ALEJÍ

obr. 149: Vizualizace 7, zdroj: autorka práce

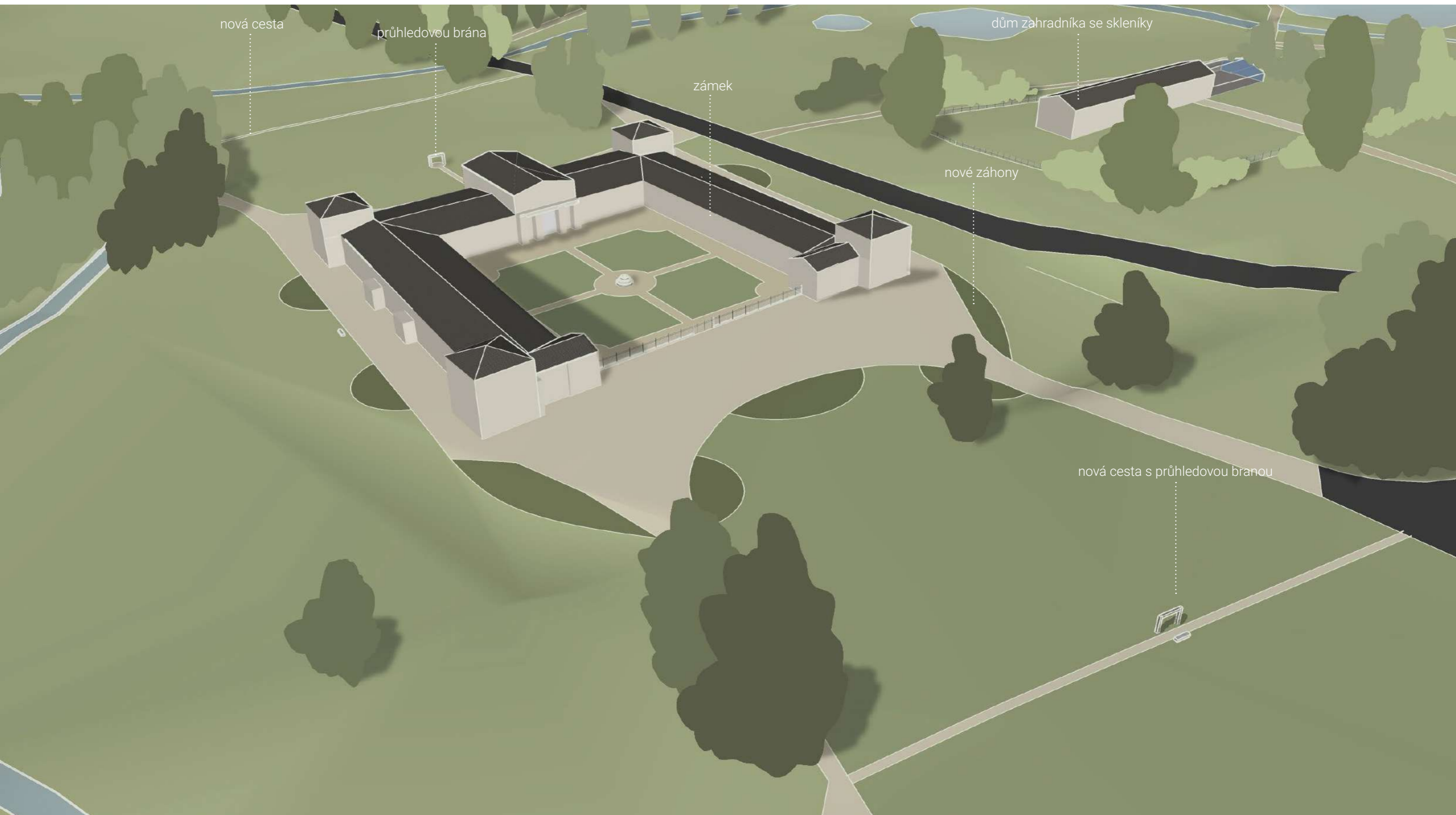
05. NÁVRH

05.6 NADHLEDOVÁ PERSPEKTIVA

Pohled od hospodářských budov

obr. 151: Nadhledová perspektiva 1, zdroj: autorka práce

obr. 152: Nadhledová perspektiva 2, zdroj: autorka práce

Pohled na zámeckou budovu a nejbližší okolí

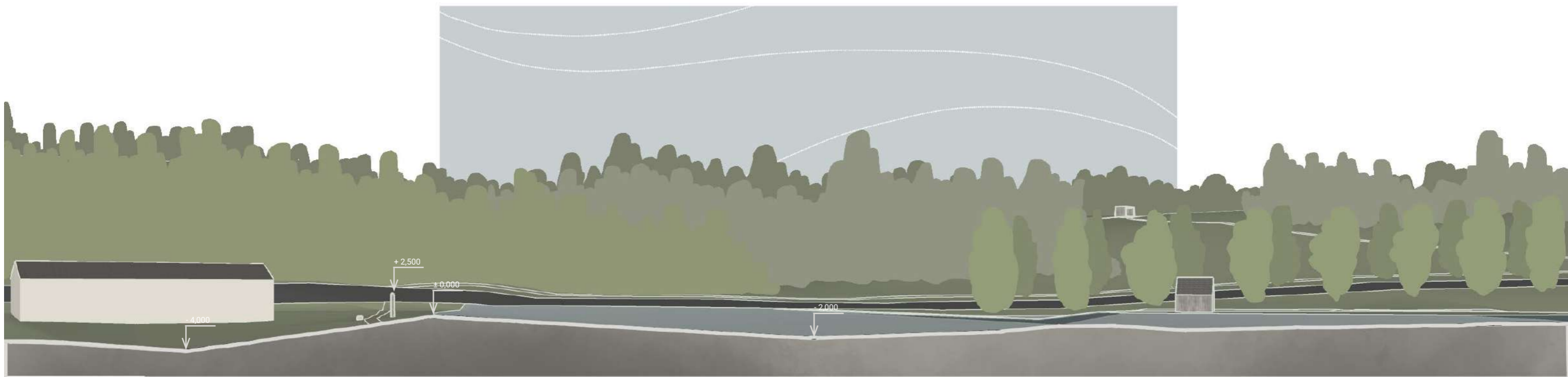
05. NÁVRH
05.7 ŘEZPOHLEDY

A - A'

obr. 153: Řezopohled A, zdroj: autorka práce

B - B'

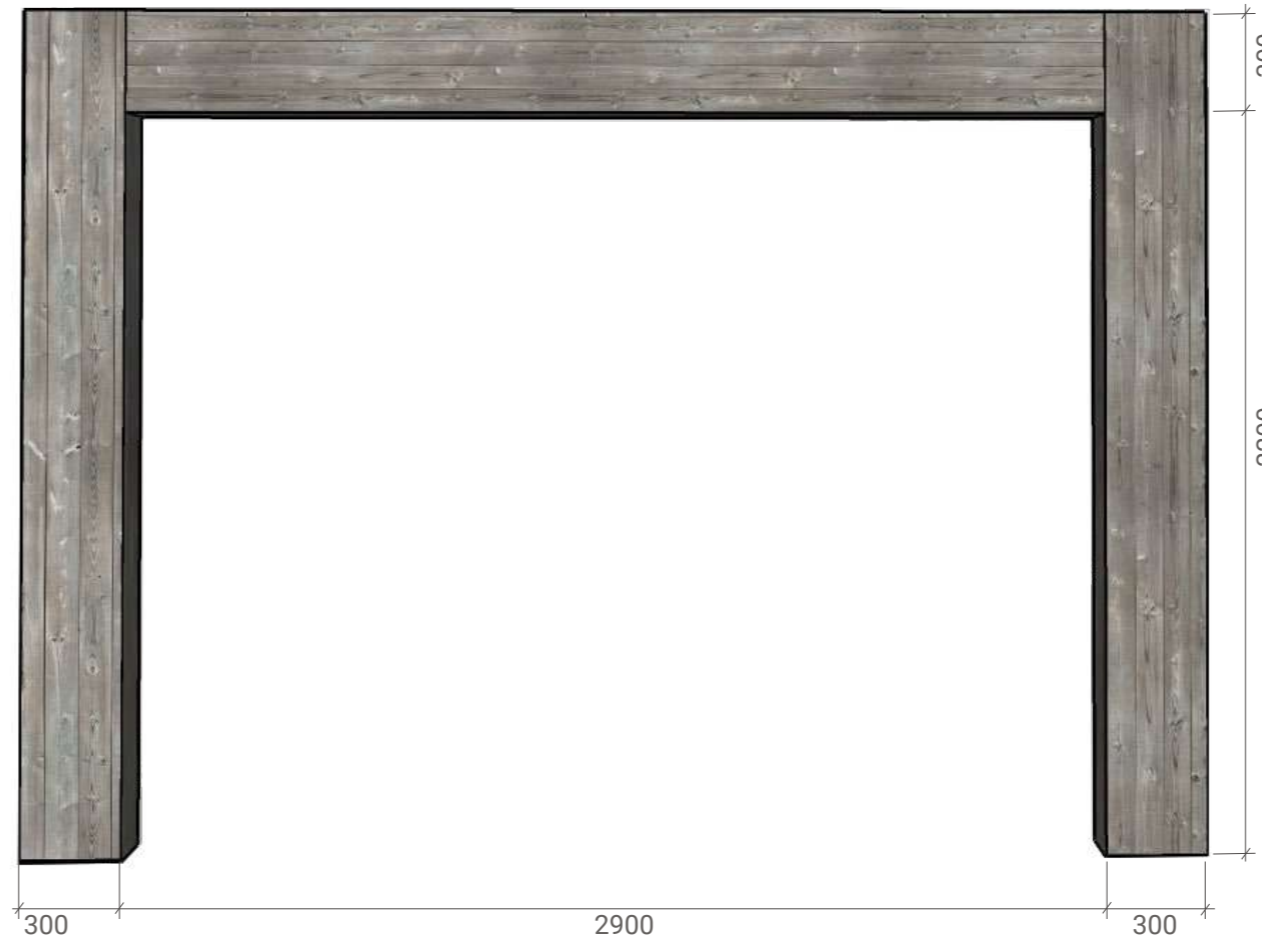

obr. 154: Řezopohled B, zdroj: autorka práce

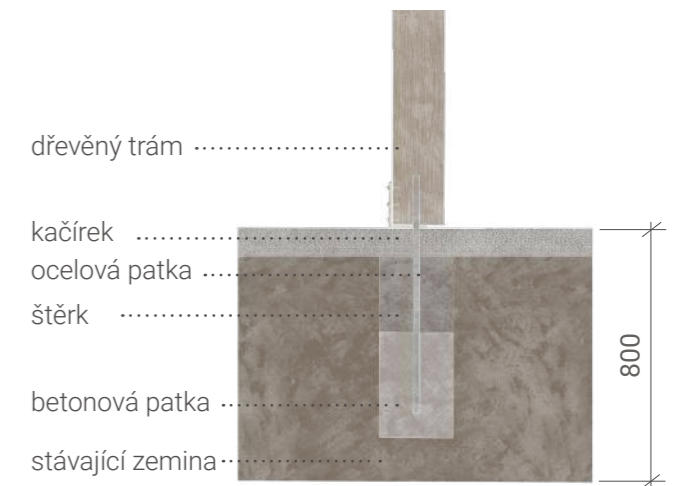
PRŮHLEDOVÁ BRÁNA

obr. 155: Brána, zdroj: autorka práce

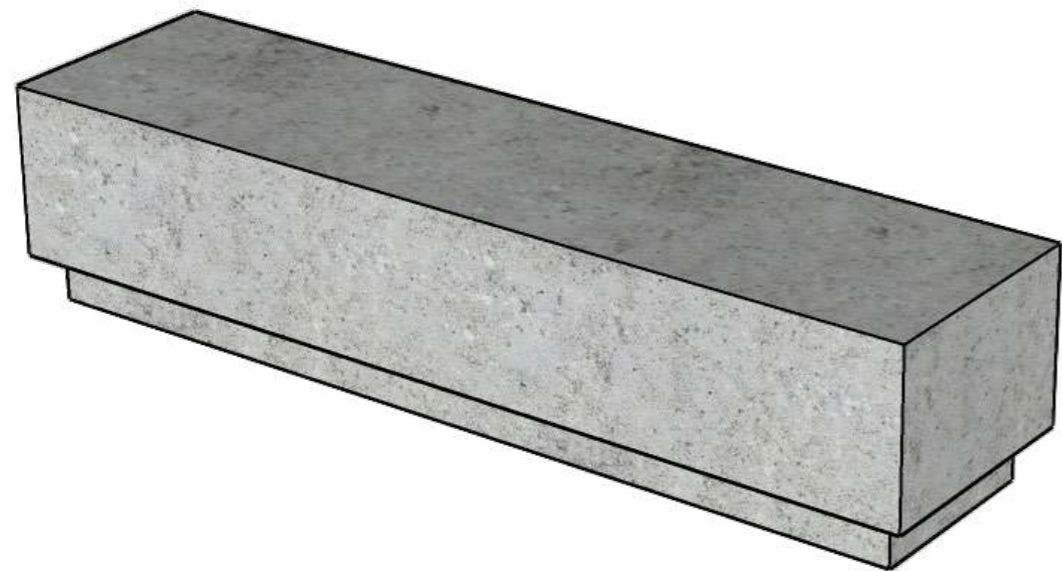

Průhledová brána bude vytvořena na zakázku, vyrobena bude ze tří trámů z akátového dřeva a její celkové rozměry budou 3,5 m na šířku a 2,5 m na výšku. Celkem se v řešeném území budou nacházet tři tyto brány - před a za zámeckou budovou a u Mlýnského rybníka. Brána bude ukotvena ocelovou patkou do betonové lože.

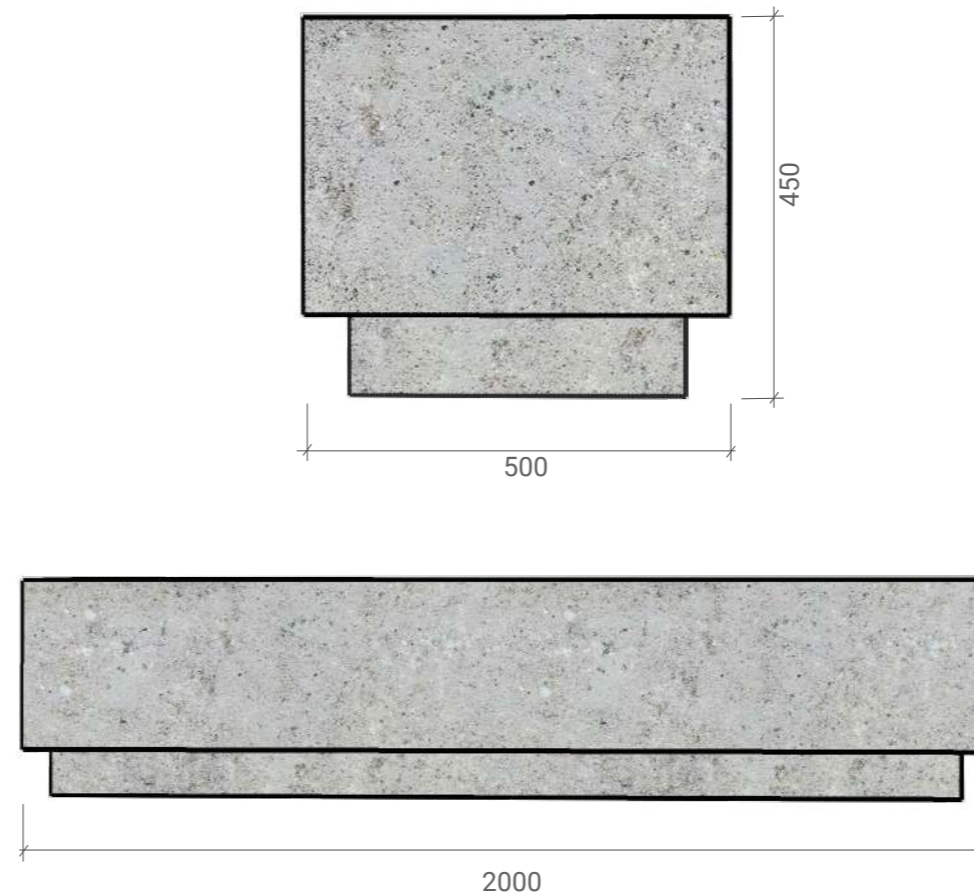

obr. 156: Ukotvení, zdroj: autorka práce

LAVIČKA

obr. 157: Lavička, zdroj: autorka práce

Do parku budou umístěny jednoduché lavičky z žulově šedého betonového prefabrikátu ve světlejší šedé barvě. Tyto lavičky se podobají původním kamenným lavičkám, ale působí modernějším dojmem. Celkem bude v parku nově 6 laviček - před zámkem u průhledové brány, vedle zámku, u Mlýnského rybníka, u dětských prvků, u nově vytvořené cesty do města a u pivovaru. Lavička bude 2 m dlouhá, 0,5 m široká a 0,45 m vysoká. Ukotvena bude na doporučení výrobce pouze podepřením vlastní vahou.

05. NÁVRH

05.8 TECHNICKÉ DETAILY - MOBILIÁŘ

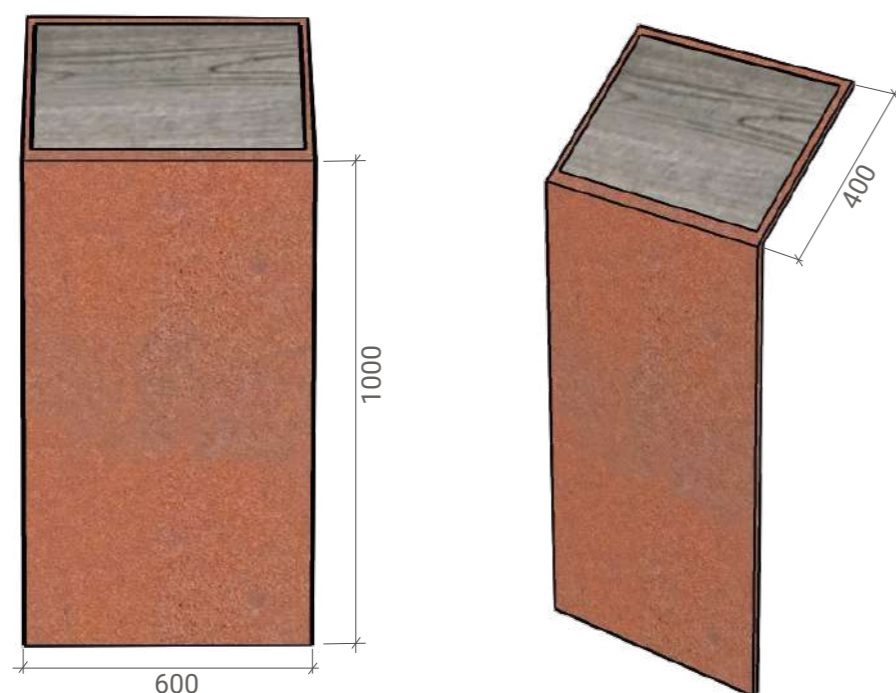
ROZHLEDNA

Na Františkově hoře bude umístěna rozhledna, která obnoví důležitou průhledovou osu. Rozhledna v moderním jednoduchém pojetí bude vyrobena z akátového dřeva na zakázku a bude mít rozměry 4,6 m na šířku a 2,7 m na výšku. Rozhledna bude umístěna na betonové základně a ukotvena bude vlastní vahou.

obr. 158: Rozhledna, zdroj: autorka práce

INFORMAČNÍ TABULE

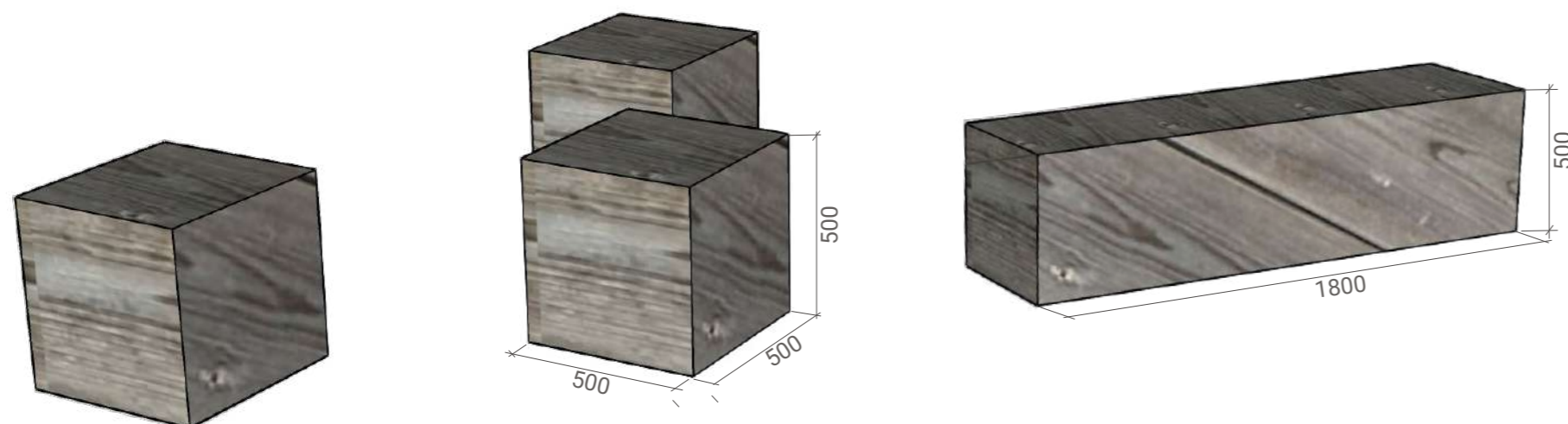
obr. 159: Infotabule, zdroj: autorka práce

V řešeném území jsou nově navrženy také informační tabule. Tabule bude vytvořeny z 0,5 cm tlustého cortenového plechu, který bude ve výšce 1 m ohnutý a bude zde umístěna deska s mapou území a informacemi o prvku, u kterého se bude nacházet. Celkem bude v území nově 7 tabulí - u Lesní kaple, Čajovny, Píscitého rybníka, zámku, dětských prvků, rozhledny a Mlýnského rybníka. Součástí mobiliáře budou také edukační a interaktivní tabule, které se budou nacházet především na žluté trase. Jedná se o prefabrikované tabule o přírodě a zvířatech, které jsou dostupné od lesnisvet.cz.

obr. 160: Edukační tabule, zdroj: lesnisvet.cz

PŘÍRODNÍ HERNÍ PRVKY

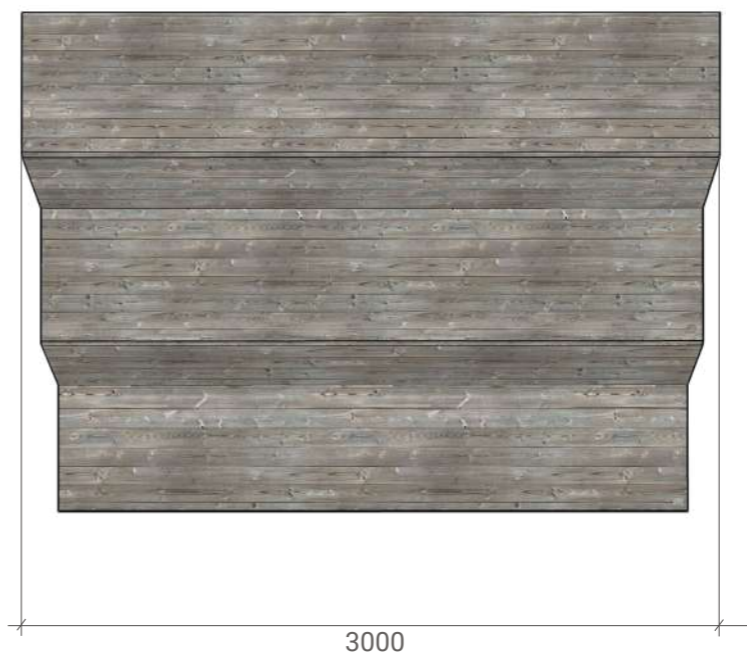
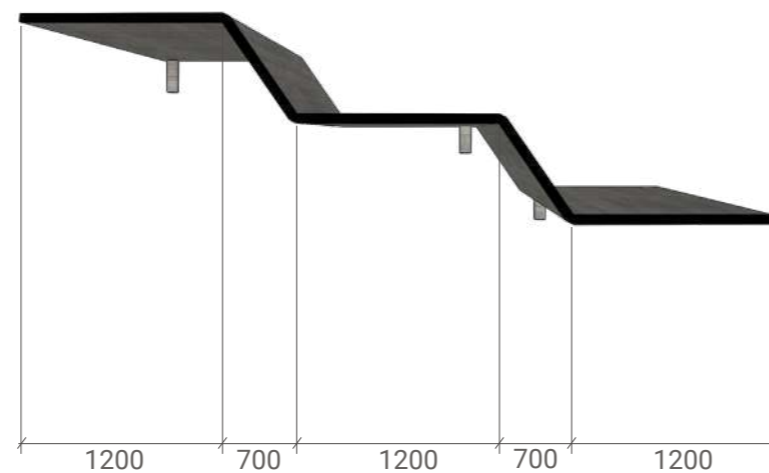
obr. 161: Přírodní kostky a kvádr, zdroj: autorka práce

V prostoru v blízkosti domu zahradníka byly navrženy dětské přírodní prvky, které mají zatraktivnit prostor pro nejmenší návštěvníky. Budou zde umístěny dřevěné krychle a kvádry na lezení, různě pohozené kmeny stromů a větší větve po kterých bude možné chodit a lézt, různě vysoké pařezy, po kterých se bude dávat přecházet a smyslový chodník. Všechny prvky budou umístěny na loži z mulčovací kůry, která bude sloužit jako dopadová plocha. Součástí dětského hřiště budou také edukační hry, nebo například doskočiště, které měří délku skoku dětí a zároveň slouží jako kladina a je možné se po ní pohybovat. Doskočiště a smyslový chodník budou prefabrikované z lesnisvet.cz a ostatní prvky budou vyrobeny na zakázku z akátového nebo dubového dřeva. Hřiště bude pro všechny věkové kategorie za dozoru dospělého doprovodu.

obr. 162-165: Přírodní dětské prvky, zdroj: pinterest.com

MOLO

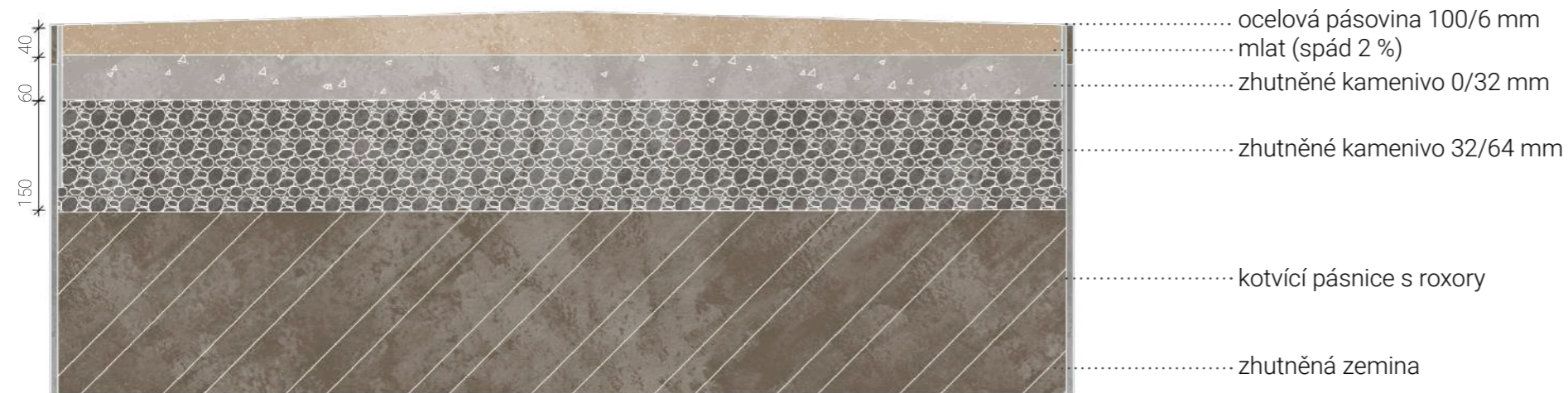
Molo z dubového dřeva se bude nacházet na břehu Písčitého rybníka. Bude vyrobeno na zakázku z impregnovaného dubového dřeva. Skládá se ze 3 stejně velkých schodů, na kterých bude možné pohodlně sedět či ležet. Délka mola je 3 m, každý schod má 1,2 m na 3 m. Molo bude ukotveno na souši pomocí ocelových patek v betonu a ve vodě pomocí zapuštěných stojných sloupů.

obr. 166: Molo, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

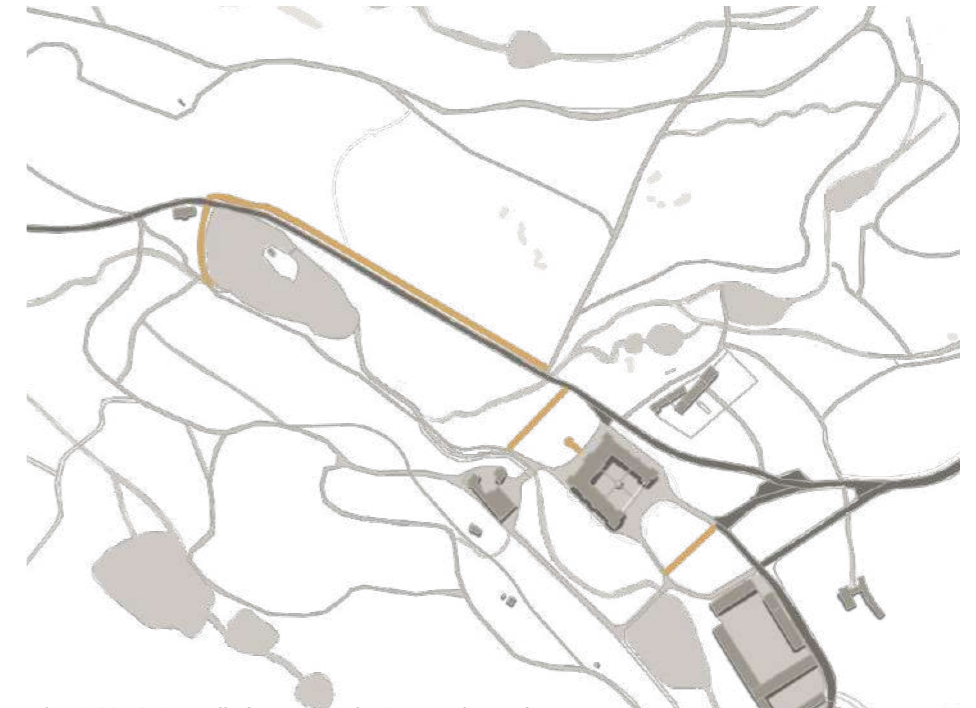
05.8 TECHNICKÉ DETAILY

MLATOVÁ CESTA

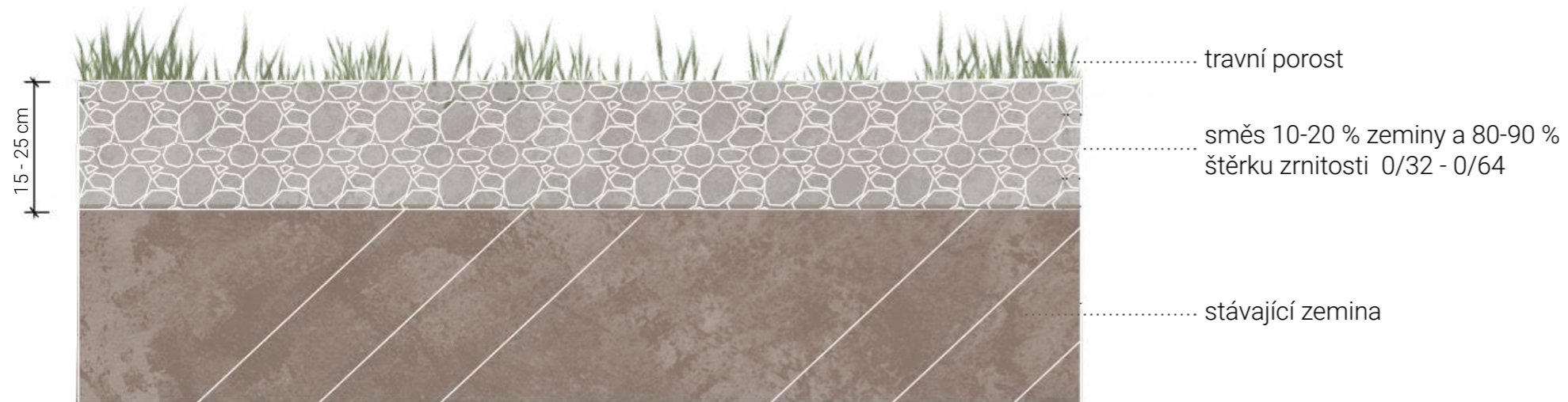
obr. 167: Mlat, zdroj: autorka práce

Mlatové cesty jsou nově navrženy v centrální části parku. Jedná se u tři nové cesty - před a za zámeckou budovou a u Mlýnského rybníka. Cesty jsou 1,2 m široké pro pohodlný pohyb osob. Celková plocha nového mlatového povrchu je 400 m².

obr. 169: Orientační mapa, zdroj: autorka práce

ŠTĚRKOVÝ TRÁVNÍK

obr. 168: Štěrkový trávník, zdroj: autorka práce

Štěrkový trávník je navržen v odlehlejších částech řešeného území, kde je třeba zpevněný povrch pro lepší pohyb návštěvníků, ale zároveň je třeba zachovat přírodní charakter místa. Nové cesty štěrkového trávníku budou za golfovým zázemí k městu a na rozhlednu. Šířka cest je 1,2 m a celková plocha je 1515 m².

obr. 170: Orientační mapa, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

05.9 SORTIMENT A OSAZOVACÍ PLÁN TRVALKOVÝ ZÁHON

obr. 171: *Echinacea purpurea* 'Primadona', zdroj: www.flos.cz

obr. 172: *Echinacea purpurea* 'Baby Swan Pink', zdroj: www.flos.cz

obr. 173: *Lavandula angustifolia* 'Forever Blue', zdroj: www.pinterest.cz

obr. 174: *Paeonia lactiflora* 'Sorbet', zdroj: www.havlis.cz

obr. 175: *Paeonia lactiflora* 'White Sensation', zdroj: www.flos.cz

obr. 176: *Rosa pimpinellifolia*, zdroj: www.havlis.cz

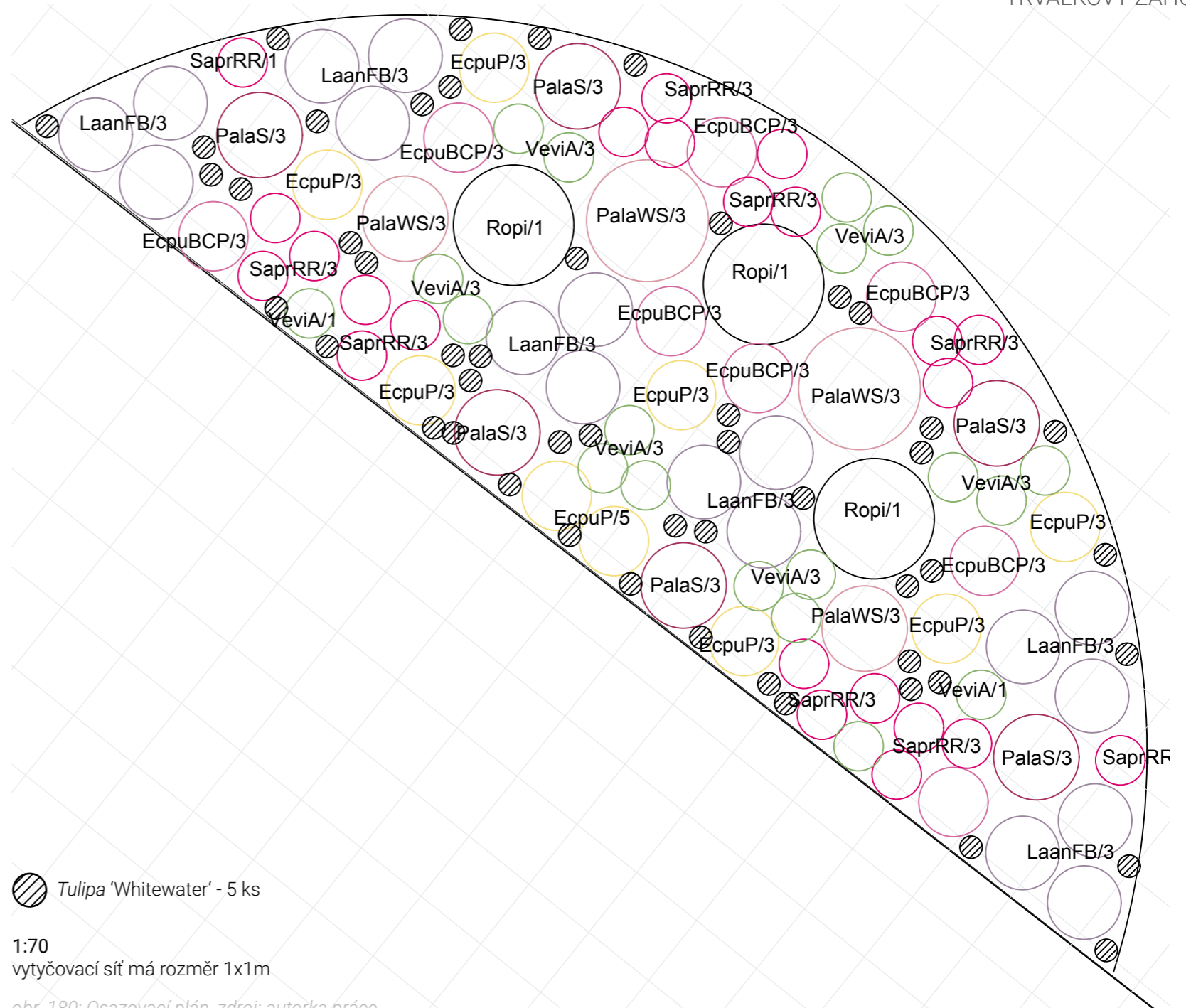
obr. 177: *Salvia pratensis* 'Rose Rhapsody', zdroj: www.flos.cz

obr. 178: *Veronicastrum virginicum* 'Album', zdroj: www.havlis.cz

obr. 179: *Tulipa* 'Whitewater', zdroj: tulipanyzholandska.cz

název	zkratka	ks
<i>Echinacea purpurea</i> 'Primadona'	EcpuP	26
<i>Echinacea purpurea</i> 'Baby Swan Pink'	EcpuBSW	24
<i>Lavandula angustifolia</i> 'Forever Blue'	LaanFB	18
<i>Paeonia lactiflora</i> 'Sorbet'	PalaS	18
<i>Paeonia lactiflora</i> 'White Sensation'	PalaWS	12
<i>Rosa pimpinellifolia</i>	Ropi	3
<i>Salvia pratensis</i> 'Rose Rhapsody'	SaprRR	23
<i>Veronicastrum virginicum</i> 'Album'	VeviA	21
<i>Tulipa</i> 'Whitewater'		250

tabulka 2: Sortiment, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

05.9 SORTIMENT A OSAZOVACÍ PLÁN

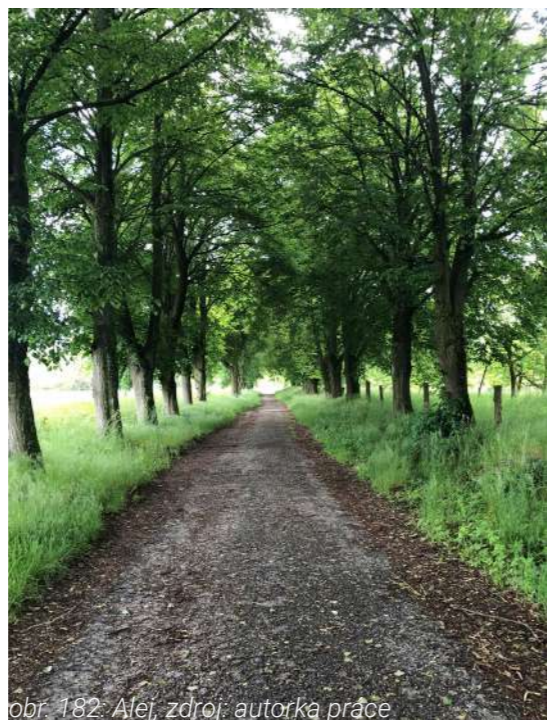
STROMOŘADÍ U CESTY K MĚSTU

V rámci návaznosti na stávající alej, která vede z města, bude zachováno použití druhu *Tilia cordata*. Stromy ve stromořadí od sebe budou vzdáleny 10 m a budou umístěny po jedné straně cesty.

Vysazení stromů napomůže zabránění erozi půdy v důsledku větrných a dešťových podmínek. Část dešťových srážek se absorbuje a sníží se tak riziko odtoku vody z polí. Díky kořenům bude udržena vlhkost půdy a zvýší se schopnost zadržování vody. Zároveň slouží stromy v otevřené krajině jako větrolamy, které tvoří přirozenou bariéru snižující větrnou erozi. V neposlední řadě se jedná o esteticky významný prvek, který podpoří příjemný dojem.

obr. 181: *Tilia cordata*, zdroj: havlis.cz
Tilia cordata

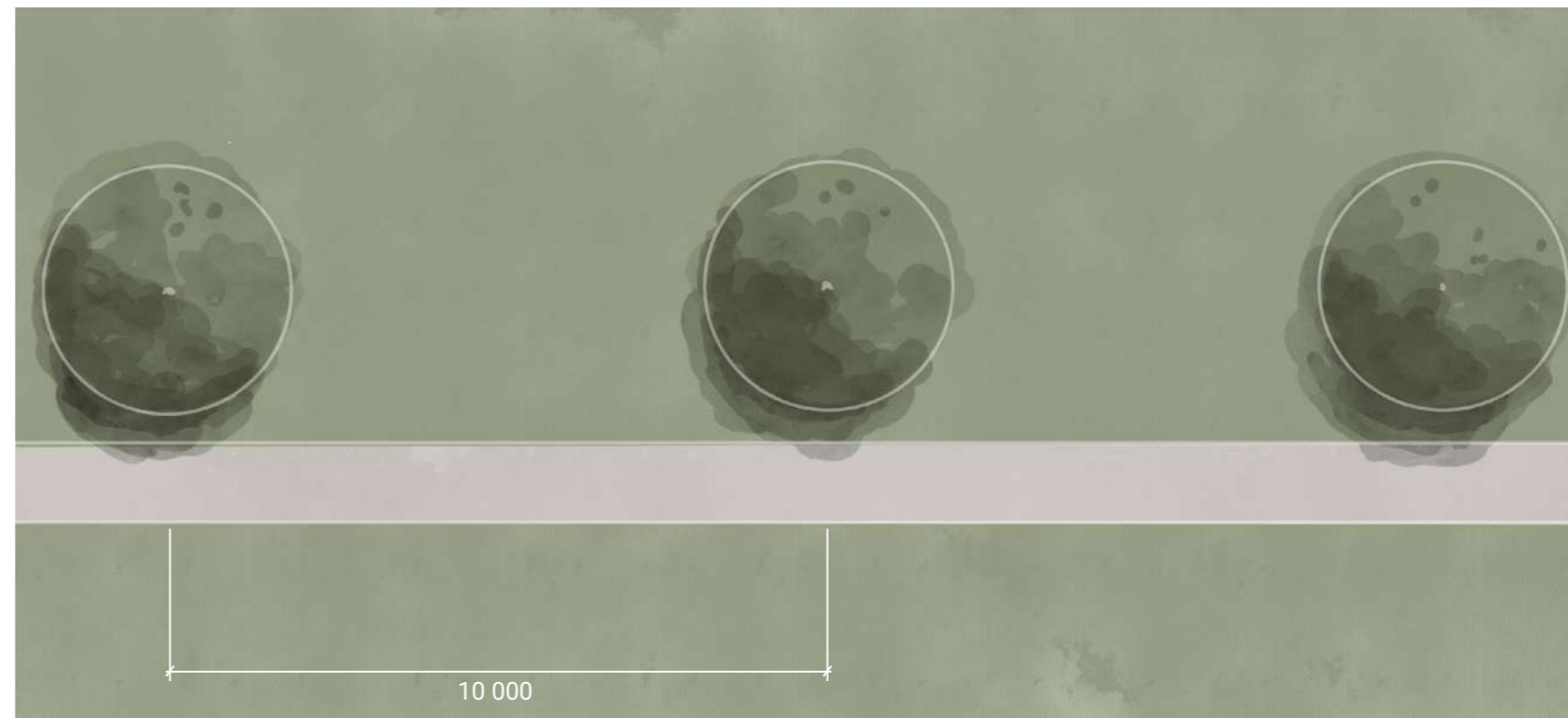

obr. 182: Alej, zdroj: autorka práce
stávající alej z města

obr. 183: Orientační mapa, zdroj: autorka práce

SCHÉMA VÝSADBY

obr. 184: Schéma výsadby stromořadí, zdroj: autorka práce

POHLED

obr. 185: Pohled na stromořadí, zdroj: autorka práce

travnatá plocha

vodní plocha

cestní síť

stávající stromy

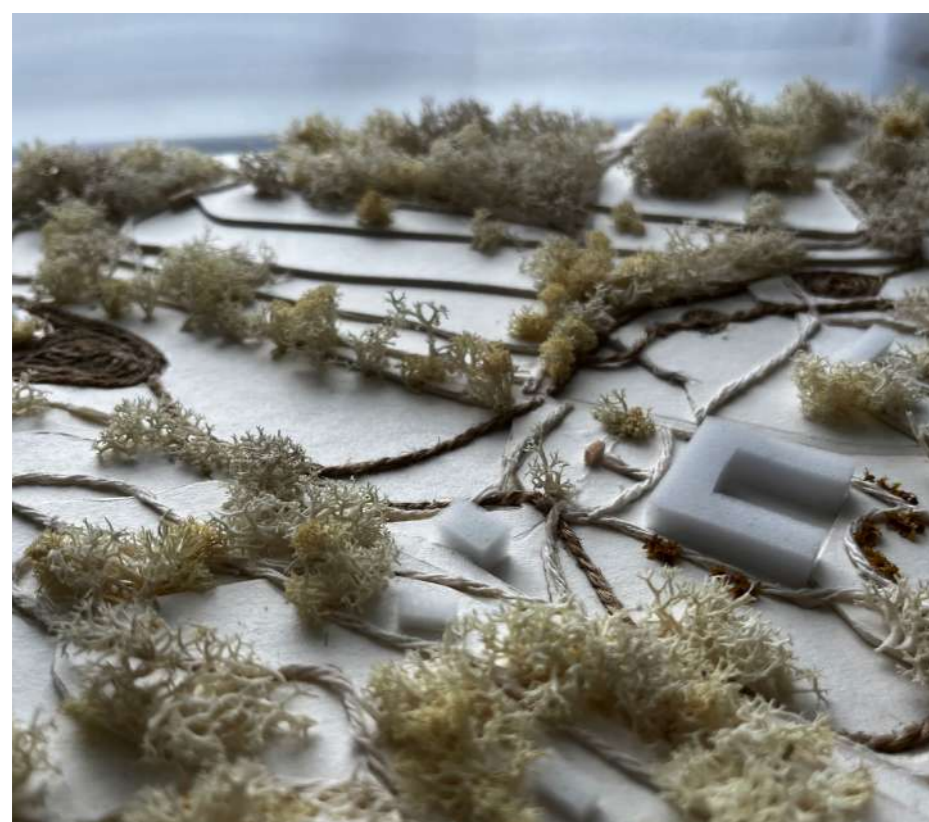

nově navržené stromy

budovy

Model byl vytvořen v měřítku 1:3000.

obr. 186-189: Model, zdroj: autorka práce

05. NÁVRH

05.11 PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

05.11.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Stavba:	zámecký park
Objekt:	sadové úpravy
Stupeň:	studie
Zhotovitel:	Bc. Barbora Pavelková
Datum:	2023/2024

UMÍSTĚNÍ

Zámek 347, 354 91 Lázně Kynžvart, Česko

ÚDAJE O ZPRACOVATELI DOKUMENTACE

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Nadmořská výška: 561 – 644 m.n.m.

Rozloha řešeného území - 2 km²

Výchozí podklady : katastrální, Geoportál ČÚZK, terénní a dendrologický průzkum

Normy:

ČSN 839001 Sadovnictví a krajinářství - Terminologie - Základní odborné termíny a definice

ČSN 83 9011 Technologie vegetačních úprav v krajině - Práce s půdou

ČSN 83 9021 Technologie vegetačních úprav v krajině - Rostliny a jejich výsadba

ČSN 83 9031 Technologie vegetačních úprav v krajině - Travníky a jejich zakládání

ČSN 83 9041 Technologie vegetačních úprav v krajině - Technicko-biologické způsoby stabilizace terénu - Stabilizace výsevy, výsadbami, konstrukcemi ze živých a neživých materiálů a stavebních prvků, kombinované konstrukce

ČSN 83 9051 Technologie vegetačních úprav v krajině - Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy

ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině - Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

05.11.2 CÍLE

- zprostupnění území
- zvýšení bezpečnosti
- rekreace
- modernizace území
- spojení s městem
- návaznost na okolí
- vytvoření nových cest
- vytvoření míst k posezení
- klidné prostředí

05.11.3 NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ

V rámci řešení daného území byl navržen prostor, který zachovává historický charakter a respektuje jeho principy a zároveň vnáší do prostoru moderní prvky. Byly vytvořeny turistické trasy po území, které mapují nejvýznamnější architektonické a přírodní prvky parku. Dále byly navrženy nové cesty, které propojují zámecký park s městem a usnadňují pohyb návštěvníků. Zároveň byly navrženy nové mlatové cesty v centrální části parku kolem zámecké budovy, které jsou inspirovány historicky vedenými cestami. V rámci návrhu byla přesunuta 18. golfová jamka na jiné místo z důvodu nebezpečí úrazu odpalovanými míčky v blízkosti hojně navštěvované zámecké budovy. Jamka byla přesunuta z hlavní průhledové osy do méně frekventované části u historické aleje. Na Františkově hoře byla pro obnovení pohledové osy na zámeckou budovu navržena moderní, jednoduchá rozhledna. Pro další podpoření průhledových os byly navrženy 3 průhledové brány v centrální části parku, které návštěvníkovi ohraničují pohled a napomáhají lepšímu pochopení kompozice parku. U Písčitého rybníka bylo navrženo molo k pohodlnému odpočinku, které má návštěvníka pozvat do méně navštěvovaného prostoru zámeckého parku. Dalším navrženým prvkem byl prostor s dětskými přírodními herními prvky v podobě dřevěných kostek, kvádrů a kmenů stromů. Tyto prvky mají do parku pozvat i mladší uživatele. Trasy budou dále doplněny o edukativní tabule, které učí zábavnou formou. Celý projekt je doplněn návrhem mobiliáře v podobě laviček, informačních a edukačních tabulí, průhledových bran, mola a rozhledny.

05.11.4 NAVRHOVANÁ VÝSADBA

K vytvoření návrhu byla vybrána zeleň, která sice zachová historický charakter, ale zároveň do prostoru vnáší moderní pojetí. Dřeviny byly vybrány v návaznosti na okolní krajinu a stromořadí respektují druhy, které jsou ve stávajících stromořadích použity a pouze je doplňují.

Záhony budou doplněny o cibuloviny pro estetické působení po celý rok. Záhony mají působit pravidelným uspořádaným dojmem a zaujmout více smyslů (vůně, barvy, textury). U zámecké budovy se bude nacházet 7 trvalkových záhonů organických tvarů, jeden ze záhonů před zámeckou budovou se zde již nachází v současnosti.

05.11.5 NAVRHOVANÉ TECHNICKÉ PRVKY

Všechny zpevněné plochy a drobné stavby na řešeném území budou vybudovány před realizací.

Veškeré navrhované úpravy budou vycházet z územního plánu a s tím souvisejících podkladů, příslušných zásad pro výsadbu stromů, keřů a peren v parkových plochách, technologických postupů stanovených v ČSN pro obor Sadovnictví a krajinářství a Inženýrské sítě, vydaný Českým normalizačním institutem v roce 2006, katalogů popisů a směrných cen stavebních prací vydání 2018 a příslušných obecně dodržovaných zahradnických zásad, materiálů i prací, nabídkových katalogů, předpisů, standardů a norem EU. V rámci staveb budou na pozemku vybudovány nové mlatové cesty a plochy, cesty ze štěrkového trávníku a základy pro ukotvení mobiliáře jako jsou dřevěné brány a rozhledna.

Normy:

ČSN 83 9011 Technologie vegetačních úprav v krajině – Práce s půdou

ČSN 83 9021 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rostliny a jejich výsadba

ČSN 83 9031 Technologie vegetačních úprav v krajině – Trávníky a jejich zakládání

ČSN 83 9041 Technologie vegetačních úprav v krajině – Technologicko-biologické způsoby stabilizace terénu – Stabilizace výsevy výsadbami, konstrukcemi ze živých a neživých materiálů a stavebních prvků, kombinované konstrukce

ČSN 83 9051 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy

ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině – Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Základní odborné termíny a Definice

ČSN 73 6005 Prostorové uspořádání sítí technického vybavení

ČSN 46 4750 Trvalky a skalničky

ČSN 46 4901 Osivo a sadba – Sadba okrasných dřevin

ČSN 46 4902 Výpěstky okrasných dřevin – Společná a základní ustanovení

ČSN 46 4910 Jehličnaté dřeviny

ČSN 46 4920 Listnaté stromy

ČSN 46 4921 Stálezelené a vzácnější opadavé listnáče

ČSN 46 4930 Listnaté keře

SPPK A01 002: 2014 Ochrana dřevin při stavební činnosti pro minimalizování rizika poškození nadzemních částí stromu stavební činností a mechanismy

SPPK A02 001:2012 Výsadba stromů.

SPPK A02 002:2013 Řez stromů., SPPK A02 003:2013 Výsadba a řez keřů a lián

05.11.6. TECHNOLOGIE ZEMNÍCH A STAVEBNÍCH PRACÍ POPIS ZJIŠTĚNÍ VEDENÍ INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ POPIS NÁVRHU ZEMNÍCH PRACÍ A STAVEBNÍCH ÚPRAV

Veškeré výškové úpravy terénu zahrnující odkopávky, prokopávky a navážky se společně nazývají hrubými terénními úpravami. Jedná se o hloubení základů staveb, loží pro cesty, výkopů pro pokládku kabelů nebo pro rozvod závlah, výkopů základových patek pro mobiliář nebo hloubení výsadbových jam. Naopak pojem jemné terénní úpravy v sobě skrývá rozprostření vegetační vrstvy půdy a její úpravu (urovnání povrchu však musí proběhnout před výsadbou materiálu). Všechny zemní práce mají daný řád, který začíná vytyčením rozsahu dle Dokumentace provedení stavby. Také je strhnut drn ve svahu a plocha je vyčištěna pro další výsadby. Všechny vzniklé hmoty musí být odvezeny a uloženy na skládku. Na plochách, které jsou určeny jako trávníkové plochy, musí být rozvrstvena vrstva trávníkového substrátu, do které může být poté vysetý trávník. Jsou také vyhloubeny výsadbové jámy pro nové stromy a keře.

OŠETŘENÍ PONECHANÝCH STROMŮ

Dřeviny musí být během realizace chráněny podle odpovídajících norem. U některých stromů je také navržen řez zdravotní, redukční, bezpečnostní, výchovný či odstranění výmladků. Řez zdravotní (RZ) – Zdravotní řez se provádí v rámci udržení a zabezpečení vitality a dlouhodobě dobrého zdravotního stavu dřevin. V rámci tohoto řezu se snažíme zachovat přírodní habitus daného druhu. Tento řez se nezabývá možností vývratu, rozpadu koruny či zlomu kmene. Při provádění tohoto řezu není považováno za chybu nechat v koruně ojediněle drobné suché větve. Nesmí se ale dopustit narušení habitu stromu. Při zdravotním řezu nesmí dojít k odstranění většího podílu asimilačního aparátu než 20 %. Řez se provádí obvykle v období plné vegetace, nedodržení tohoto termínu však není považováno za technologickou chybu. Pokud se jedná o stromy trpící chorobami a škůdci, je třeba postupovat dle pokynů orgánů přírody a Státní rostlinolékařské správy a dodržovat jejich doporučení. Řez redukční (RL) – Redukční řez se zaměřuje na jednostrannou nebo celkovou redukci koruny. Jedná se většinou o dřeviny, které se nachází v blízkosti elektrického vedení, domu nebo stromy, které mají asymetrickou korunu. Redukční řez může sloužit také ke stabilizaci stromu. Řez bezpečnostní (RB) – Tento řez je zaměřený na aktuální bezpečnost stromu. Řeší tedy možnost zlomu kmene, rozpad koruny či možnost vývratu. Odstraňovány jsou takové větve, které jsou suché a narušují provozní bezpečnost, zlomené či nalomené, mechanicky poškozené, volně visící či sekundární staticky rizikové větve pocházející z adventivních pupenů. Je možné ho provádět kdykoliv během roku, neřeší komplexní statické poměry celého stromu.

OCHRANNÁ PÁSMA VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Na řešeném území budou zachovány stromy, bude zde nutné dodržovat některá opatření proti mechanickému poškození vyplývající z normy ČSN 83 9061 Ochrana při stavební činnosti a SPPK A01 002: 2014 Ochrana dřevin při stavební činnosti pro minimalizování rizika poškození nadzemních částí stromu stavební činností a mechanismy. Pro zajištění dlouhodobě udržitelné existence stromů je nutné minimalizovat zásahy do prostoru, který je pro strom existenciálně důležitý. Proto budou vymezena ochranná pásma pod průměty korun zvětšených o 1,5 m. V této oblasti je nutno se vyvarovat jakémukoliv pojezdu mechanizace či práce těžkých strojů a pracovat zde nejlépe ručně či lehkou technikou. Ornice se v této zóně snímat nesmí. Pokud je potřeba ornici sejmout, bude to provedeno hráběmi. Výkopové práce z důvodu vytvoření cesty či zídky budou v této ochranné zóně provedeny ručně krumpáčem do maximální hloubky 30 cm. Dále bude vybudované ochranné oplocení kořenové zóny stromu o výšce od 150 do 200 cm, ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí a zajištěná ochrana kmene bedněním v místech, kde není možné instalovat oplocení kořenové zóny. V okolí vysazených dřevin bude nutno provádět případnou stavební činnost velmi citlivě, především při pojezdech mechanizace, modelacích terénu (odkopávky, navážky). V zóně kořenových náběhu je nutno provádět činnost lehkou technikou či ručně. Při hloubení výkopů nesmějí být přerušeny kořeny o průměru 3 cm, případná poranění je nutno ošetřit, kořeny je možné přerušit řezem a řezná místa zahladit. Konce kořenů o průměru menší než 2 cm je nutno ošetřit růstovými stimulanty, kořeny větší než 2 cm nutno ošetřit prostředky k ošetření ran. Krátkodobě obnažený kořenový systém je nutno zajistit vlhčením proti vysychání překrýváním. Při terénní modelaci v případě navážek je nutno zajistit trvalé provzdušňování nutné pro regeneraci poškozených kořenů dle příslušných norem.

05. NÁVRH

05.12 EKONOMICKÉ ZHODNOCENÍ

č. pol.		popis položky	měr. jednot.	počet jednotek	cena za jednot. (Kč)	cena celkem (Kč)
1	vlastní kalkulace	Mlatová plocha	m ²	400	1 400	560 000
2	vlastní kalkulace	Štěrkový trávník	m ²	1515	900	1 363 500
3	vlastní kalkulace	Trvalkové záhony	m ²	1000	1 500	1 500 000
4	vlastní kalkulace	Molo	ks	1	150 000	150 000
5	vlastní kalkulace	Stromy ve stromořadí	ks	150	11 000	1 650 000
6	vlastní kalkulace	Lavička	ks	6	21 000	126 000
7	vlastní kalkulace	Rozhledna	ks	1	100 000	100 000
8	vlastní kalkulace	Průhledová brána	ks	3	20 000	60 000
9	vlastní kalkulace	Dětské prvky - dřevěné kostky	ks	5	6 000	30 000
10	vlastní kalkulace	Dětské prvky - dřevěné kvádry	ks	3	9 000	27 000
11	vlastní kalkulace	Dětské prvky ostatní	kpl	1	10 000	10 000
12	vlastní kalkulace	Edukační tabule	ks	5	12 000	60 000
13	vlastní kalkulace	Informační tabule	ks	7	8 000	56 000
celková cena bez DPH						4 497 075 Kč
celková cena s DPH						5 692 500 Kč

tabulka 3: Položkový rozpočet, zdroj: autorka práce

Tabulka vyobrazuje ekonomické zhodnocení zbudování prvků a cest v zámeckém parku. Rozpočet je pouze orientační formou studie a výsledné ceny by mohly být rozdílné.

06. DISKUZE

Přítomnost historických zahrad a celkově přírodních a krajinných památek na našem území je důležitým faktorem zachování charakteru místa. Jelikož se jedná o památky vytvořené v minulosti, už nikdy nebude možné je vytvořit znovu. Jejich ochrana a zajištění funkce pro uživatele současné doby je tedy stejným bodem jejich zachování.

V rámci literární rešerše byl zdokumentován současný stav zámeckého parku zámku Kynžvart včetně souvislostí s městem Lázně Kynžvart. Byly zjištěny nové přístupové cesty z města, které mohou parku zajistit větší návštěvnost a napomoci tak jeho udržení do budoucna. Pozitivním je, že město Lázně Kynžvart je městem lázeňským, které ročně navštěvují tisíce lidí a tím zajišťují návštěvnost i samotnému zámeckému parku.

Stejně jako přítomnost lázní i přítomnost golfového hřiště přináší zámeckému areálu benefity v podobě vyšší návštěvnosti. Golf pokrývá velkou část zámeckého parku a i přesto, že v některých místech vyloženě narušuje kompozici historické památky, jeho dopad je především pozitivní. Golf jako takový slouží jako umělecké dílo, které spoluvytváří charakter krajiny a sám o sobě působí upraveným, estetickým dojmem. Při vhodné volbě managementu mohou být omezeny i negativní dopady na životní prostředí a jeho přítomnost může naopak pomoci parku pravidelnou údržbou a péčí udržet zachovalý vzhled.

Další částí literární rešerše bylo zjištěno, jaké prvky a úpravy je třeba užít k dosažení moderního vzhledu parku. Přestože není možné všechny tyto prvky aplikovat do návrhu zámeckého areálu, byly vybrány takové, které nenaruší kompozici a charakter krajiny. Díky tomu bylo možné vytvořit návrh modernizované historické zahrady, která bude pro svou atraktivitu a unikátní vzhled lákat pozornost návštěvníků.

Snoubení historických zahrad a parků a moderního pojetí parku se může zdát jako nemožný úkol. V současné době je ale přizpůsobení veřejných prostorů modernímu uživateli nutností pro zachování jejich fungování. Přestože je důležité zachovat historickou podstatu daného místa, je nutné do těchto míst šetrným způsobem implementovat i prvky moderních zahrad. Přestože se nejedná o jednoduchý úkol jak z hlediska projektového tak z finančního, je nezbytný pro další fungování historických parků, které by jinak pro uživatele nebyly atraktivní a neměli by důvod je navštěvovat.

V analytické části bylo zjištěno, že dosah povědomí o zámku Kynžvart a jeho parku sahá až za hranice naší republiky. Součástí analytické části bylo také zhodnocení ochranných poměrů místa a jeho přírodních podmínek. Shrnutí všech analýz týkajících se ochrany přírody a přírodních jedinečností v oblasti dokázalo, o jak unikátní a významný prvek se jedná a jak je jeho udržení a zachování důležité i do budoucna.

Zachování historických míst budoucím generacím je možné pouze pokud se přizpůsobí požadavkům současné doby. Z tohoto důvodu byla zpracována tato diplomová práce a vytvořen návrh na obnovu zámeckého parku, který má za cíl pomocí moderních prvků přizpůsobených lokální klientele zaručit návštěvnost v budoucích letech. Je důležité, aby historická místa zůstávala dále zachována a zároveň se proměňovala a žila, jelikož právě to spoluvytváří jedinečnost krajiny a krajinnářské architektury.

Přehled literatury přinesl shrnutí o současném stavu zámeckého parku zámku Kynžvart a jeho okolí. Popsal souvislosti mezi městem, lázněmi a zámeckým parkem a jak je tato souvislost důležitá pro zachování místa.

Bylo zjištěno, že řešené území není spjata pouze s historickými vazbami, ale že je atraktivním turistickým bodem i v souvislosti s moderním prostředím golfového hřiště.

Bylo popsáno, jakými způsoby a zásahy je možné upravit území do moderní podoby a jaké jsou potřeby současných uživatelů. Téma modernizace bylo poté konfrontováno s památkovou péčí a bylo popsáno, co je třeba dodržet při obnově historických zahrad a parků pro zachování jejich historické hodnoty.

Analytická část shrnula důležité historické podklady, jako mapy a fotografie, a současný stav řešeného území v souvislosti se širšími vztahy, dostupností, vybaveností a využíváním území. Zaměřila se také na podrobnější dokumentaci golfového hřiště. V rámci analýz byly také zkoumány přírodní poměry místa včetně ochranných faktorů ovlivňujících místo. Nedílnou součástí vytvoření poznatků o daném místě byl samozřejmě také terénní průzkum oblasti.

Díky uvedeným poznatkům bylo možné lepší pochopení významu místa, které napomohlo ke konstruktivnímu přístupu v návrhu projektové části.

V rámci samotné studie pak bylo důležité se držet nejen dostupných archivních map vztahujících se k oblasti ale také moderních principů, které je možné aplikovat do řešeného území.

Podstatnou pomocí byla také inspirace podobnými typy obnovených historických zahrad.

Je jisté, že takto navrhnutá revitalizace představuje nemalé finanční náklady na její realizaci. Pro budoucí rozvoj oblasti a její prosperitu se ale nepochybně jedná o vhodně investované finance.

Je možné říci, že stanovené cíle byly naplněny. V rámci literární rešerše bylo shrnuto vše, co bylo stanoveno jako cíle, jak je pospáno v bodech výše. Stejně tak byly naplněny i cíle projektové části.

Jelikož mne k této oblasti pojí citová vazba a trávím zde spoustu svého volného času, je pro mne důležité, aby oblast byla dále využívána a prosperovala. Bylo proto pro mne milou povinností zpracovat návrh, který by mohl místu napomoci k budoucí prosperitě a zachování pro uživatele budoucí generace, kteří zde budou trávit čas stejně rádi, jako já.

08. SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborné publikace

Abdelhamid M. 2019. Revitalization Of Historical Urban Parks Using a Smart Approach. Available from: https://www.researchgate.net/publication/347106281_Revitalization_Of_Historical_Urban_Parks_Using_A_Smart_Approach (accessed January 2024).

Babický S. 1969. Lázně Kynžvart v minulosti a přítomnosti. Západočeské nakladatelství, Plzeň.

Back J, Heefer C, Paget S, Rau A, Warn A. 2016. Designing for Children's Outdoor Play. Available from: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/2901790.2901875> (accessed January 2024).

Barr J. 2009. 1001 golfových jamek z celého světa. Fortuna Libri CZ.

Bauer P, Muller F, Kubát K. 2013. Vzácné rostliny Krušných hor: situace v Čechách a v Sasku. CDSM.cz, Ústí nad Labem.

Bavier M. 2022. Practical Golf Course Maintenance: The Art of Greenkeeping. John Wiley and Sons Inc.

Beatley T. 2017. Handbook of Biophilic City Planning & Design. Island Press.

Biegel R. 2012. Mezi barokem a klasicismem - proměny architektury v Čechách a Evropě 2. poloviny 18. století. Karolinum, Praha.

Bingel M. 2022. Reise Know-How CityTrip Böhmisches Bäderdreieck. Reise Know-How Verlag Peter Rump.

Brandis C. 2018. How Smart Parks Revitalize the Urban Park experience. Available from: <https://www.aeris.com/neo/how-smart-parksrevitalize-the-urban-park-experience> (accessed January 2024).

Buchtele Z. 2009. Hrady Kynžvart a Boršengyr - nezůstal kámen na kameni. na vlastní náklady, Velká Hleďsebe.

Buchtele Z. 2020. Zdeněk. Brána Království českého: Manský dvůr, Kynžvart a Boršengrýn. na vlastní náklady, Velká Hleďsebe.

Busmann M, Troger G. 2018. Tschechien Reiseführer Michael Müller Verlag: Individuell reisen mit vielen praktischen Tipps. Michael Müller.

CENIA. 2007. Česká informační agentura životního prostředí. Available from: <https://portal.cenia.cz/eiasea> (accessed February 2024).

Constant C. 2012. Modern Architectural Landscape. University of Minnesota Press, Minnesota.

Czerniak J. 2007. Large Parks. Architectural Press, Princeton.

Fiala Z, Bělohlávek M. 1985. Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 4, Západní Čechy. Svoboda, Praha.

Gange AC, Lindsay DE, Schofield JM. 2003. The ecology of golf courses. Available from: http://www.ecosistemasol.com/The_egology_of_golf_courses.pdf (accessed January 2024).

Gehl J, Gemzoe L. 2002. Nové městské prostory. ERA, Šlapanice.

Gehl J. 2010. Cities for people. Island Press.

Gupta N, Gupta A. 2017. Re-development of Urban Park, Bagh-E-Bahu, Jammu by Using Energy Efficient Landscape Technique. International Conference-Alternative and Renewable Energy, AREQ 2017, Spain.

Hajós G. 1998. Der Schlosspark Laxenburg. Laxenburg.

Halada A. 2022. Český golf Historie od roku 1990 do současnosti. Universum, Praha.

Hammer T, Mose I, Siegrist D, Weixlbaumer N. 2016. Parks of the Future. oekom - Gesellschaft für ökologische Kommunikation mbH.

Heike K. 1984. České zámecké parky a jejich dřeviny. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

Hendrych J. 2005. Tvorba krajiny a zahrad: historické zahrady, parky a krajina jako významné prvky kulturní krajiny; jejich proměny, hodnoty, význam a ochrana. Vydavatelství ČVUT, Praha.

Higgs E. 2003. Nature by Design, People, Natural process and Ecological Restoration. The MIT Press.

Hrabě F. 2007. Zelené vzdělávání: souborný studijní materiál. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno.

ICOMOS. 1964. The Venice charter: International Charter For The Conservation And Restoration Of Monuments And Sites. Venice. ICOMOS. Překlad z angličtiny Pavel, J., Vošahlík, A. Available from: https://www.icomos.org/charters/venice_e.pdf (accessed November 2023).

ICOMOS. 1981. The Florence charter: Historic gardens. Překlad z angličtiny Petrů, J. Available from: <https://www.icomos.org/en/newsletters-archives/179-articles-en-francais/ressourcescharters-andstandards/158-the-florence-charter> (accessed November 2023).

Karel T, Knoll V, Krčmář L. 2009. Panská sídla západních Čech - Karlovarsko. Veduta, České Budějovice.

Kolejka J. 2019. Krajinotvorné profese a aktivity člověka v chráněných územích UNESCO – Role lidských činností v současné kulturní krajině. Munipress, Praha.

Kolejka J, Plšek V. 2010. Orientace svahů vůči světovým stranám. Masarykova univerzita, Brno.

Kunzmann, G. 2008. Egerland : Kulturerbe in der Mitte Europas ; Gedanken bei Ausflügen vom Vogtland ins Egerland auf der Suche nach Kultur und Geschichte zweier Nachbarn im vereinten Europa. Vlg, Vogtland.

Kremer B. 1995. Stromy: v Evropě zdomácnělé a zavedené druhy. Knižní klub, Praha.

Kyselka I. 2007. Architektura krajiny a rekreace architektura a urbanismus krajiny a zeleně. 1. VŠB – Technická univerzita, Ostrava.

Lancinger L, Líbal D, Charvátová A, Pelzbauer Z. 1976. Stavebně historický průzkum objektů v areálu zámku Kynžvart. NPÚ, Praha.

Lasdun S. 1992. The English Park Royal, Private & Public. The Vendome Press, New York.

Loures L, Santos R, Panagopoulos T. 2007. Urban Parks And Sustainable City Planning –The Case Of Portimao, Portugal. Wseas Transaction On Environment.And Development, Issue 10, Volume3.

Lunt S, Humphreys R. 2002. The Czech & Slovak Republics. Rough Guides.

Mikuláš R, Schmelzová R, Šubrtová D. 2014. Současná umělecká díla v krajině. Academia, Praha.

Olšan J, Enrich M, Křesadlová L, Pavlátová M, Šnejd D. 2015. Metodika pasportizace památky zahradního umění. Národní památkový ústav, Praha.

Mrit J. 2020. Urban Open Space Governance and Management. Routledge.

Pacáková-Hošťálková B. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Libri, Praha.

Pavlík M. 1998. Regenerace historických budov, sídel a krajiny, ochrana památek. ČVUT, Praha.

Paysagiste MD. 2020. Transforming Landscapes. Birkhäuser.

Ptáček J, Hora-Hořejš P, Kašpar J, Vlček P. 1997. Toulky zámeckými parky Čech a Moravy. Knihcentrum, Praha.

Puckler-Muskau H, Hargraves J. 2014. Hints on landscape gardening: together with a description of their practical application in Muskau. Birkhäuser, Basel.

Quitt E. 1971. Klimatické oblasti Československa. Geografický ústav ČSAV, Brno.

Reš B, Vencálek T, Štěrbá P, Klápště J. 2009. Obnova historických zahrad a parků. Agentura ochrany

přírody a krajiny České republiky, Praha.

Říha M. 2004. Zámek Kynžvart. VEGA-L, Nymburk.

Siemann W. 2019. Metternich: strategist and visionary. Cambridge, Massachusetts.

Skalická E, Kubový M, Juřina P. 2007. Pražské historické zahrady. Útvar rozvoje hl. m. Prahy, Praha.

Staňková J. 2005. Architektura v proměnách tisíciletí: architektonická kompozice, dějiny stavebního umění od pravěku dodnes, lidová architektura, životní prostředí a památková péče. Sobotáles, Praha.

Storch D, Sádlo J. 2000. Biologie krajiny: Biotopy České republiky. Vesmír, Praha.

Vráblíková J, Vráblík P. 2010. Metodika revitalizace krajiny v Podkrušnohoří. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta životního prostředí, Ústí nad Labem.

Vroom MJ. 2006. Lexicon of gardens. Birkhäuser.

Werner K 2022. CityTrip Böhmisches Bäderdreieck: Karlsbad, Marienbad und Franzensbad. CityTrip.

Zatloukal P, Zeman L. 2014. Slavné lázně Čech, Moravy a Slezska. Foibos, Praha.

Zlatuška K, Slepíčka J, Křesadlová L, Janál J, Jakubcová E, Vacek O. 2015. Cesty s nestmeleným povrchem v památkách zahradního umění. Národní památkový ústav ve spolupráci s Metodickým centrem zahradní kultury v Kroměříži, Praha.

Legislativa

Ministerstvo kultury. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Česká Republika.

Ministerstvo kultury. Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny. Česká republika.

Internetové zdroje

Agentura ochrany přírody a krajiny. 2024. Agentura ochrany přírody a krajiny. Available from: <https://nature.cz/web/chko-slavkovsky-les/> (accessed December 2023).

Berlin Tourismus & Kongress Gmb. 2023. Tiergarten: Berlin's green lung. Available from: <https://www.visitberlin.de/en/tiergarten> (accessed March 2024).

Národní památkový ústav. 2021. Zámek Kynžvart. NPÚ, Praha. Available from: <https://www.zamek-kynzvalt.cz/cs/Zamecky-park/Historie-zameckeho-parku?fbclid=IwAR3bV98LI9LJh1VNRMMXjKHhpT190HP5YCZCRGoHOU0004GkeZ0J98CZwPM> (accessed November 2023)

Golf Kynžvart. 2021. Golf Klub Kynžvart. Available from: <https://www.golfkynzvalt.cz/> (accessed February 2024).

Kynžvart Chateau. 2021. Mariánské Lázně. Available from: <https://www.marianskelazne.cz/en/tourist-attractions/state-chateau-of-kynzvalt/>(accessed December 2023)

Léčebné lázně Lázně Kynžvart. 2019. Léčebné lázně Lázně Kynžvart. Available from: <https://www.lazne-kynzvalt.cz/cs/> (accessed January 2024).

Ministerstvo životního prostředí. 2024. MŽP ČR. Available from: <https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/> (accessed February 2024).

Právní předpisy a opatření obecné povahy. 2022. Ministerstvo kultury. Available from: <https://www.mkcr.cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy/>

[cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy-1114.html](https://www.mkcr.cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy-1114.html) (accessed December 2023).

Půdní mapa. 2022. Geology. Available from: <https://mapy.geology.cz/pudy/> (accessed January 2023).

Stejskal L. 2009. Plzeň rozhlas. Available from: <https://plzen.rozhlas.cz/otazniky-nad-kynzvaltorskymi-jamkami-8311139> (accessed December 2023).

Svět geologie. 2023. Geologie České republiky. Available from: <http://www.geology.cz/svet-geologie/poznej-geologii/geologie-cr> (accessed November 2023).

World Monuments fund. 2017. Gaslight and gas Lamps of Berlin. Available from: <https://www.wmf.org/project/gaslight-and-gas-lampsberlin> (accessed January 2024).

Kreativní Evropa. 2021. Prestižní ocenění. Available from: <https://www.kreativnievropa.cz/zamek-kynzvalt-ziskal-prestizni-oceni-evropske-dedictvi/> (accessed November 2023).

Interní komunikace s Ing. Ondřejem Cinkem a starostou města L. Kynžvart Jindřichem Zívalem
Brožura: HUDEC P. Zámecký park Kynžvart - špacír mapa. Praha: STUDIO 5, 2018.

Obrázky

obr. 1: Zámecký park, zdroj: <https://www.npu.cz>

obr. 2: Město, zdroj: <https://www.laznetravel.cz>

obr. 3: Most na cestě z města, zdroj: autorka práce

obr. 4: Golf Kynžvart, zdroj: autorka práce

obr. 5: Moderní socha, zdroj: [pinterest.com](https://www.pinterest.com)

obr. 6: Tiergarten, zdroj: <https://www.visitberlin.de>

obr. 7: Schoenbrunn, zdroj: <https://www.schoenbrunn.at>

obr. 8: Keukenhof, zdroj: <https://keukenhof.nl/en>

obr. 9: Boulognerskogen, zdroj: <https://www.tripadvisor.com>

obr. 10: Vlašim, zdroj: <https://www.vlasimskypark.cz>

obr. 11: Milotice, zdroj: <https://www.zamek-milotice.cz>

obr. 12: II. vojenské mapování, zdroj: <https://ags.cuzk.cz>

obr. 13: III. vojenské mapování, zdroj: <https://ags.cuzk.cz>

obr. 14: Mapa z roku 1841, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv>

obr. 15: Pohlednice se zámeckou budovou a vstupem, zdroj: www.zamek-kynzvalt.cz

obr. 16: Historická fotografie neudržovaného zámku, zdroj: archiv NPÚ

obr. 17: Budova zámku v roce 1931, zdroj: archiv NPÚ

obr. 18: Pohled na vstup do zámku, zdroj: archiv NPÚ

obr. 19: Porovnání - hlavní osa, zdroj: archiv NPÚ

obr. 20: Porovnání - Obelisk Františkův monument, zdroj: archiv NPÚ

obr. 21: Porovnání - zámek, zdroj: archiv NPÚ

obr. 22: Porovnání - Mlýnský rybník, zdroj: archiv NPÚ

obr. 23: Ortofotosnímek 1947, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>

obr. 24: Ortofotosnímek 1952, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>

obr. 25: Ortofotosnímek 1957, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>

obr. 26: Ortofotosnímek 1967, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 27: Ortofotosnímek 1996, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 28: Ortofotosnímek 2005, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 29: Ortofotosnímek 2011, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 30: Ortofotosnímek 2023, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 31: Slepá mapa, zdroj: <https://omaha.cz/>, upraveno autorkou
obr. 32: Topografický snímek okolí, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec>
obr. 33: Mapa dostupnosti, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 34: Mapa širších vztahů, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 35: Mapa současného stavu, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
obr. 36: Občanská vybavenost, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 37: Dopravní mapa, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 38: Prostorová analýza, zdroj: autorka práce z podkladu <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
obr. 39: Mapa zajímavostí, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 40: Mapa golfu zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 41- 72: Fotodokumentace zdroj: autorka práce
obr. 73: Územní plán, zdroj: www.laznekynzvalt.cz
obr. 74: Geologická mapa, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 75: Hydrologická mapa, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 76: Pedologická mapa, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 77: Land cover, zdroj: mapomat s podkladem z <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
obr. 78: CHÚ, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 79: ÚSES, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 80: Přirozená vegetace, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 81: Biotopy L, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 82: Biotopy K,M,S, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 83: Biotopy T, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 84: Dendrologická mapa, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr. 85: Expozice, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, mapomat, upraveno autorkou
obr. 86: Klima, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>, upraveno autorkou
obr.87-94: Moodboard, zdroj: <https://cz.pinterest.com>
obr. 95: Koncept, zdroj: autorka práce
obr. 97: Půdorys, zdroj: autorka práce
obr. 98: Detail, zdroj: autorka práce
obr. 99: Trasa I., zdroj: autorka práce
obr. 100-109, zdroj: autorka práce
obr. 110: Trasa II., zdroj: autorka práce
obr. 111-114,115-120 zdroj: autorka práce, obr. 115 zdroj: <https://cz.pinterest.com/>
obr. 121: Trasa III., zdroj: autorka práce
obr. 122-131, zdroj: autorka práce
obr. 132: Trasa IV., zdroj: autorka práce
obr. 133, 134, 136, 137, 140, 141 zdroj: autorka práce, 135, 138, 139, 142 zdroj: <https://cz.pinterest.com/>

obr. 143-150: Vizualizace, zdroj: autorka práce
obr. 151,152: Nadhledová perspektiva, zdroj: autorka práce
obr. 153, 154: Řezopohledy, zdroj: autorka práce
obr. 155-169: Mobiliář, zdroj: autorka práce
obr. 160: Edukační tabule, zdroj: <https://www.lesnisvet.cz/>
obr. 161: Přírodní kostky a kvádr, zdroj: autorka práce
obr. 162-165: Přírodní dětské prvky, zdroj: <https://cz.pinterest.com/>
obr. 166: Molo, zdroj: autorka práce
obr. 167: Mlat, zdroj: autorka práce
obr. 168: Štěrkový trávník, zdroj: autorka práce
obr. 169: Orientační mapa, zdroj: autorka práce
obr. 170: Orientační mapa, zdroj: autorka práce
obr. 171: Echinacea purpurea ' Primadona', zdroj: <https://www.zahradnictvi-flos.cz/>
obr. 172: Echinacea purpurea ' Baby Swan Pink', zdroj:<https://www.zahradnictvi-flos.cz/>
obr. 173: Lavandula angustifolia ' Forever Blue', zdroj: <https://cz.pinterest.com/>
obr. 174: Paeonia lactiflora 'Sorbet', zdroj: <https://www.havlis.cz/>
obr. 175: Paeonia lactiflora 'White Sensation', zdroj: <https://www.zahradnictvi-flos.cz/>
obr. 176: Rosa pimpinellifolia, zdroj: <https://www.havlis.cz/>
obr. 177: Salvia pratensis 'Rose Rhapsody', zdroj: <https://www.zahradnictvi-flos.cz/>
obr. 178:Veronicastrum virginicum 'Album', zdroj: <https://www.havlis.cz/>
obr. 179: Tulipa 'Whitewater', zdroj: tulipanyzholandska.cz
obr. 180: Osazovací plán, zdroj: autorka práce
obr. 181: Tilia cordata, zdroj: <https://www.havlis.cz/>
obr. 182: Alej, zdroj: autorka práce
obr. 183: Orientační mapa, zdroj: autorka práce
obr. 184: Schéma výsadby stromořadí, zdroj: autorka práce
obr. 185: Pohled na stromořadí, zdroj: autorka práce
obr. 186-189: Model, zdroj: autorka práce
Obrázky u jednotlivých kapitol byly vytvořeny autorkou práce.

